

A painting depicting a traditional Vietnamese village scene. In the foreground, a woman in a dark jacket and white headscarf stands on a wooden platform, holding a basket. A man in a white shirt is kneeling on the ground, working with a small object. In the middle ground, a man in a white shirt and dark trousers stands near a large tree, holding a basket. A pond with lily pads is in the background, reflecting the sky. Behind the pond is a white wall and a traditional building with a tiled roof. The scene is surrounded by lush green trees and foliage.

AGUTTES

PEINTRES D'ASIE

Art moderne vietnamien

18 FÉVRIER 2025

PEINTRES D'ASIE

Art moderne vietnamien

HỌA SĨ CHÂU Á · NGHỆ THUẬT HIỆN ĐẠI VIỆT NAM

ASIAN PAINTERS · MODERN VIETNAMESE ART

亚洲画家 · 越南现代艺术

BIÊN TẬP *EDITORIAL* 导语

PAR CHARLOTTE AGUTTES-REYNIER
Directeur et expert du département
Peintres d'Asie : Chine et Vietnam

De retour de Hanoi, où j'ai eu la joie de célébrer il y a quelques jours avec près de 300 personnes, le centenaire du renouveau de l'art moderne en Indochine, je vous adresse ici mes meilleurs vœux pour 2025 et une belle année du Serpent.

Le grand amphithéâtre de l'université des sciences naturelles et sociales de Hanoi, ouvert pour l'occasion, a permis la présentation en avant-première de la collection Jacques Lebas, professeur d'histoire de l'art à l'École des beaux-arts de l'Indochine il y a 95 ans, dont la dispersion marque cette rentrée. Conservé depuis par celui qui pourrait-être considéré comme un fils spirituel de Victor Tardieu, puis par sa fille, cet ensemble est aujourd'hui présenté pour la première fois au public.

Je souhaite à cette collection de qualité muséale de trouver, le jour de sa vente, un écrin qui lui fasse honneur, passant ainsi de la résidence d'un érudit à celle d'un autre...

Vous trouverez, par ailleurs dans ce catalogue, des travaux qui témoignent du talent des artistes formés au Vietnam à partir de 1925.

Je vous engage à vous signaler à l'occasion de notre exposition qui est libre d'accès. Je serais ravie d'échanger avec vous...

Bonne lecture !

作者：夏洛特·阿古特斯·雷尼耶
亚洲画家：中国和越南部主任和专家

从河内归来，我在几天前与近300人一起庆祝了中南半岛现代艺术诞生的百年纪念。在此，我向您致以2025年的美好祝愿，并祝愿您度过一个愉快的蛇年。

为了这一特别的日子，河内国家社会科学与人文学的大型礼堂向公众开放，并首次展示了雅克·勒巴（Jacques Lebas）教授的收藏。雅克·勒巴曾在九十五年前担任中南半岛美术学院的艺术史教授。这批收藏品的拍卖标志着新一年的起点。这些藏品最初由与维克多·塔尔迪厄（Victor Tardieu）情同父子的雅克·勒巴教授保存，后来由他的女儿继承，现在首次向公众展示。

BỞI CHARLOTTE AGUTTES-REYNIER
Giám đốc và chuyên viên của phòng Họa sĩ châu Á:
Trung Quốc và Việt Nam

Vừa trở về từ Hà Nội cách đây vài ngày, nơi tôi đã có nhiều kỷ niệm đẹp cùng gần 300 người, nhân dịp 100 năm đổi mới nghệ thuật hiện đại Đông Dương, tôi xin gửi đến các bạn lời chúc tốt đẹp nhất cho năm 2025, một năm Quý Tỵ an khang và thịnh vượng.

Toà nhà Ngụy Như Kon Tum - giảng đường lớn của Đại học Khoa học Tự nhiên Hà Nội, mở cửa nhân dịp đặc biệt này, tạo điều kiện cho việc giới thiệu bộ sưu tập Jacques Lebas - một giáo sư lịch sử mỹ thuật tại Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương cách đây 95 năm. Bộ sưu tập được xây dựng và gìn giữ bởi người được coi là bạn tâm giao của Victor Tardieu, sau đó được truyền lại cho con gái ông, lần đầu tiên được giới thiệu đến công chúng.

Tôi chúc cho bộ sưu tập mang giá trị bảo tàng này, trong phiên đấu giá, sẽ tìm được một nơi lưu giữ xứng đáng để tôn vinh giá trị văn hoá và lịch sử của bộ sưu tập, tiếp nối hành trình từ ngôi nhà của một học giả đến ngôi nhà một người yêu nghệ thuật khác...

Ngoài ra, trong cuốn danh mục, bạn sẽ tìm thấy những tác phẩm minh chứng cho tài năng của các nghệ sĩ được đào tạo tại Việt Nam từ năm 1925. Tôi rất mong được gặp, trao đổi và chia sẻ cùng bạn tại buổi triển lãm công cộng - mở cửa tự do cho tất cả mọi người...

Chúc quý bạn đọc vui vẻ!

BY CHARLOTTE AGUTTES-REYNIER
Head of department and expert
Asian Painters: China & Vietnam

On my return from Hanoi, where a few days ago I had the pleasure of celebrating with almost 300 people the centenary of the revival of modern art in Indochina, I'd like to wish you all the best for 2025 and a wonderful Year of the Serpent.

The large amphitheatre of Hanoi's University of Natural and Social Sciences, opened for the occasion, was the setting for a preview presentation of the Jacques Lebas collection, whose dispersal this year marks the 95th anniversary of his appointment as professor of art history at Indochina's School of Fine Arts. Since then, it has been preserved by Victor Tardieu's spiritual son, and then by his daughter, and is now being presented to the public for the first time.

I hope that this museum-quality collection will find, on the day of its sale, a setting that will do it honor, thus passing from the residence of one scholar to that of another...

You will also find in this catalog works that testify to the talent of artists trained in Vietnam from 1925 onwards.

I encourage you to visit our exhibition, which is open to the public. I would be delighted to talk to you...

Enjoy your reading!

我希望这批具有馆藏级别的作品，在拍卖会上能够找到一个与其价值相匹配的归宿，从一位学者的住所，传承到另一位学者的手中……

此外，在本次目录中，您还可以欣赏到自1925年以来在越南培养的艺术家才华横溢的作品。我诚挚地邀请您参观我们的展览，该展览免费向公众开放。期待有机会与您交流……

祝您阅读愉快！

CONTACTS POUR CETTE VENTE

LIÊN HỆ CHO ĐẤU GIÁ NÀY
CONTACTS FOR THIS AUCTION
本次销售的联系人

Expert

Chuyên gia
拍卖鉴定专家

Charlotte Aguttes-Reynier
+33 (0)1 41 92 06 49 • +33 (0)6 63 58 21 82
reynier@aguttes.com

Documentaliste

Chuyên viên văn thư lưu trữ
目录编制员

Romane Clayeux
+33 (0)1 47 45 93 03
clayeux@aguttes.com

Administrateur des ventes

Quản trị viên bán hàng
拍卖执行

Axelle Jougla
+33 (0)6 69 33 78 94
jougla@aguttes.com

Asian Customer Success Délivrances et expéditions

Dịch vụ VIP dành cho khách hàng châu Á
 Giao hàng và vận chuyển
 亚洲客户成功-提货和运输

Jia You de Saint-Albin 由甲
+33 (0)1 41 92 06 43
saintalbin@aguttes.com

Enchères par téléphone Ordre d'achat

Đấu giá qua điện thoại
Đơn mua đấu giá
电话竞拍订单

bid@aguttes.com

Relations acheteurs

Quan hệ khách hàng
买家联系人

Marie du Boucher
+33 (0)1 41 92 06 41
duboucher@aguttes.com

Département Marketing & Communication

Ban truyền thông
传媒部

Clémence Lépine
lepine@aguttes.com

Relations médias

Quan hệ báo chí
媒体关系

Anne-Sophie Philippon
+33 (0)6 27 96 28 86
pr@aguttes.com

AGUTTES

Président Claude Aguttes

Directeur général Philippine Dupré la Tour

Associés

Directeur associé

Charlotte Aguttes-Reynier

Associés

Sophie Perrine, Gautier Rossignol,
Maximilien Aguttes

**Aguttes
(SVV 2002-209)**

Commissaires-priseurs habilités
Claude Aguttes, Sophie Perrine,
Pierre-Alban Vinquant,
Jessica Remy-Catanese, Juliette Rode

SEINE OUEST

Commissaires de justice

46

PEINTRES D'ASIE

Art moderne vietnamien

HỌA SĨ CHÂU Á · NGHỆ THUẬT HIỆN ĐẠI VIỆT NAM
ASIAN PAINTERS · MODERN VIETNAMESE ART
亚洲画家 · 越南现代艺术

Vente aux enchères

Aguttes Neuilly
164 bis, av. Charles-de-Gaulle, 92200 Neuilly-sur-Seine

Mardi 18 février 2025, 14h30

Exposition publique

Du lundi 3 au lundi 17 février : sur rendez-vous le matin (saintalbin@aguttes.com)
et accès libre l'après-midi de 14h à 17h30

Prise de rendez-vous conseillée pour une visite par l'expert

Phiên đấu giá

Aguttes Neuilly
164 bis, đại lộ Charles-de-Gaulle, 92200 Neuilly-sur-Seine
Thứ Ba, ngày 18 tháng 2 năm 2025, lúc 14h30

Triển lãm công cộng

Từ thứ Hai, ngày 3 tháng 2 đến thứ Tư, ngày 17 tháng 2:

Buổi sáng: Tham quan theo lịch hẹn. (saintalbin@aguttes.com)

Buổi chiều: Mở cửa tự do từ 14h đến 17h30.

Khuyến khích đặt lịch hẹn trước để được chuyên gia hướng dẫn tham quan

Auction sale

Tuesday 18 February 2025, 2:30 pm

Public exhibition

Monday 3 to Wednesday 17 February: by appointment in the morning

(saintalbin@aguttes.com)

and open access in the afternoon from 2 to 5:30 p.m.

Appointment recommended for a visit by the expert

公开拍卖会

奥古特拍卖行

地址:164 bis av. Charles de Gaulle 92200 Neuilly-sur-Seine

2025年2月18日 (星期二) 14:30

公开预览:

2月3日 (星期一) 至2月17日 (星期三) : 早上需预约, 下午14:00至17:30免费开放

(saintalbin@aguttes.com)

建议预约专家参观

Cliquez et enchérissez sur **aguttes.com**

Important : les conditions de vente sont visibles en fin de catalogue.
Nous attirons votre attention sur les lots précédés de +, °, *, #, □, ~
pour lesquels s'appliquent des conditions particulières.

PRÉCISION IMPORTANTE À L'ATTENTION DES ENCHÉRISSEURS THÔNG TIN QUAN TRỌNG DÀNH CHO KHÁCH HÀNG THAM GIA ĐẤU GIÁ IMPORTANT NOTICE TO BUYERS

Les conditions et termes régissant la vente des lots figurant dans le catalogue sont fixés dans les conditions générales de vente figurant en fin de catalogue dont chaque enchérisseur doit prendre connaissance. Ces CGV prévoient notamment que tous les lots sont vendus « en l'état », c'est-à-dire dans l'état dans lequel ils se trouvent au moment de la vente avec leurs imperfections et leurs défauts. Une exposition publique préalable à la vente se déroulant sur plusieurs jours permettra aux acquéreurs d'examiner personnellement les lots et de s'assurer qu'ils en acceptent l'état avant d'enchérir. Les rapports de condition, ainsi que les documents afférents à chaque lot sont disponibles sur demande.

Aguttes se réserve le droit de demander aux potentiels enchérisseurs de verser avant la vente une caution de 80 000 euros, ainsi que toutes autres garanties et/ou références bancaires, dont Aguttes aurait besoin, à son entière discrétion. Les clients doivent contacter Aguttes en amont de la vente et au plus tard 3 jours ouvrés avant le jour de vente afin que Aguttes puisse vérifier les garanties financières fournies. Les dépôts de garantie sont à effectuer en euros par virement ou carte bancaire sur <https://www.aguttes.com/depot-caution>.

Si l'enchérisseur n'est pas adjudicataire lors de cette vente, Aguttes procédera au remboursement du dépôt de garantie, sans intérêts (sous réserve de tout droit de compensation), dans un délai maximum de 5 jours ouvrables après la vente. Les pertes engendrées par les variations des taux de change ou les frais bancaires liés à ces transferts ne sont pas à la charge de Aguttes.

Aguttes se réserve le droit de refuser de façon discrétionnaire les enchères d'un enchérisseur qui ne se serait pas préalablement manifesté en fournissant au préalable la caution et les garanties demandées par la législation.

Các điều khoản và điều kiện chi phối việc bán các lô hàng xuất hiện trong danh mục được quy định trong các điều khoản và điều kiện bán hàng chung ở cuối danh mục mà mỗi người đấu giá phải đọc. Các GTC này đặc biệt quy định rằng tất cả các lô được bán "nguyên trạng", tức là ở tình trạng mà chúng được tìm thấy tại thời điểm bán với các khiếm khuyết và khuyết điểm của chúng. Việc trưng bày công khai trước khi bán diễn ra trong vài ngày sẽ cho phép người mua trực tiếp kiểm tra các lô và đảm bảo rằng họ chấp nhận tình trạng của chúng trước khi đấu giá. Báo cáo tình trạng, cũng như các tài liệu liên quan đến từng lô, có sẵn theo yêu cầu.

Aguttes có quyền yêu cầu khách hàng tham gia đấu giá đặt cọc khoản tiền 80.000 euro trước phiên đấu giá, cũng như bất kỳ khoản bảo đảm nào khác và/hoặc thông tin ngân hàng mà Aguttes cần, theo quyết định riêng của nhà đấu giá. Khách hàng cần liên hệ với Aguttes trước phiên đấu giá và muộn nhất là 3 ngày làm việc trước ngày tổ chức đấu giá để Aguttes có thể kiểm tra các bảo đảm tài chính được cung cấp. Các khoản đặt cọc cần được thực hiện bằng euro qua hình thức chuyển khoản hoặc trả bằng thẻ ngân hàng tại: <https://www.aguttes.com/depot-caution>.

Nếu người tham gia đấu giá không thắng được lô hàng nào trong phiên đấu giá này, Aguttes sẽ tiến hành hoàn trả khoản đặt cọc, không có lãi suất (với điều kiện không có khoản khấu trừ nào), trong thời hạn tối đa 5 ngày làm việc sau cuộc đấu giá. Aguttes không chịu trách nhiệm về bất kỳ tổn thất nào phát sinh do biến động tỷ giá hối đoái hoặc phí ngân hàng liên quan đến các giao dịch này.

Aguttes có quyền tự do từ chối lời đề nghị đấu giá của một khách hàng tham gia đấu giá không tuân thủ quy định của nhà đấu giá, khi không đặt cọc hoặc không cung cấp các khoản đảm bảo khác được yêu cầu theo luật.

The terms and conditions governing the sale of the lots appearing in the catalogue are set out in the general terms and conditions of sale appearing at the end of the catalogue, which each bidder must read. These GTC provide in particular that all the lots are sold "as is", i.e. in the condition in which they are found at the time of sale with their imperfections and defects. A public display prior to the sale taking place over several days will allow buyers to personally examine the lots and ensure that they accept their condition before bidding. Condition reports, as well as documents relating to each lot, are available on request.

Aguttes reserves the right to ask potential bidders to pay a deposit of 80,000 euros before the sale, as well as any other guarantees and/or bank references that Aguttes may require, at its sole discretion. Clients must contact Aguttes in advance of the sale and no later than 3 working days before the day of the sale so that Aguttes can verify the financial guarantees provided. Security deposits must be made in euros by bank transfer or credit card on <https://www.aguttes.com/depot-caution>.

If the bidder is not successful at this sale, Aguttes will refund the security deposit, without interest (subject to any right of set-off), within a maximum of 5 working days after the sale. Aguttes shall not be liable for any losses caused by variations in exchange rates or bank charges relating to such transfers.

Aguttes reserves the right, at its own discretion, to refuse bids from a bidder who has not previously provided the security and guarantees required by law.

détail

détail

SOMMAIRE

BẢN TÓM TẮT CONTENTS 目录

CATALOGUE DANH MỤC CATALOGUE 图册	10	COMMENT ACHETER CHEZ AGUTTES ? LÀM THẾ NÀO ĐỂ MUA TỪ AGUTTES? HOW TO BUY FROM AGUTTES 如何从 AGUTTES 购买	104
CONDITIONS GÉNÉRALES DE VENTE ĐIỀU KHOẢN BÁN HÀNG GENERAL TERMS AND CONDITIONS OF AUCTION 一般销售条款和条件	98	LA MAISON AGUTTES NHÀ AGUTTES THE AGUTTES AUCTION HOUSE 关于奥古特	106
COMMENT VENDRE CHEZ AGUTTES ? LÀM THẾ NÀO ĐỂ BÁN TẠI AGUTTES? HOW TO SELL AT AGUTTES? 如何在 AGUTTES 出售	102	CALENDRIER DES VENTES LỊCH BÁN HÀNG AUCTIONS CALENDAR 拍卖会日历	112

INDEX

MỤC LỤC 索引

ALIX AYMÉ	9	MAI TRUNG THỨ	15 ; 18
BUI XUAN PHAI (entourage de)	31 à 33	NGUYỄN MAI THỨ	26 à 29
ĐINH VĂN DAN	2 ; 3	NGUYỄN PHAN CHANH (attribué à/entourage de)	7 ; 13
ÉVARISTE JONCHÈRE	20	NGUYỄN TRUNG	30
LÊ PHỔ	6 ; 16	VICTOR TARDIEU	4 ; 5
LÊ THY	23 à 25	TRẦN QUANG TRAN (attribué à)	8
LE VĂN ĐỆ	14	HENRI ÉMILE VOLLET	1
LƯƠNG XUAN NHỊ	12	VŨ CAO ĐAM	17

1
HENRI ÉMILE VOLLET (1861-1945)
Autel bouddhiste
 Huile sur panneau, signée en bas à gauche
 55 x 37 cm - 21 5/8 x 14 5/8 in.
Oil on panel, signed lower left
3 000 - 5 000 €
 PROVENANCE
 Collection particulière, Paris

2
ĐINH VĂN DÂN (XXe)
À dos de buffles
 Laque à rehauts d'or, signée en bas à droite
 23,5 x 29,5 cm - 9 1/4 x 11 5/8 in.
Lacquer with gold highlights, signed lower right
2 500 - 3 500 €
 PROVENANCE
 Collection particulière, France

3
ĐINH VĂN DÂN (XXe)
Maisons sur pilotis dans la forêt
 Laque à rehauts d'or, signée en bas à droite
 21,5 x 28 cm - 8 1/2 x 11 in.
Lacquer with gold highlights, signed lower right
2 500 - 3 500 €
 PROVENANCE
 Collection particulière, France

détail

COLLECTION JACQUES LEBAS
BỘ SƯU TẬP CỦA JACQUES LEBAS
JACQUES LEBAS 'S COLLECTION

Handwritten signature

Victor Tardieu et Jacques Lebas, la rencontre de deux hommes au service de l'éducation artistique des jeunes

Victor Tardieu và Jacques Lebas, cuộc gặp gỡ giữa hai con người cống hiến cho giáo dục nghệ thuật của giới trẻ

Victor Tardieu and Jacques Lebas: The Meeting of Two Men Dedicated to the Artistic Education of Youth

Victor Tardieu, directeur aux beaux-arts à Hanoï

Victor François Tardieu naît à Lyon dans une famille de soyeux le 30 avril 1870. Formé de 1887 à 1889 à l'École des beaux-arts de Lyon, puis jusqu'en 1891 dans celle de Paris, il fréquente alors les ateliers d'Albert Maignan et de Léon Bonnat. Il épouse Caroline Luigini dont il a un fils, Jean Tardieu, qui naît en 1903.

Tardieu se plaît à réaliser de grandes compositions, que ce soit des scènes de ports (Gênes, Liverpool, Londres...), de chantiers ou de guerres, répondant ainsi aux commandes d'institutions diverses, principalement des maires. Il réalise également des portraits ou des scènes familiales. Il participe à divers Salons, dont celui des artistes français.

Sa vie, artistique comme personnelle, connaît un virage inattendu quand il est récompensé en 1920 du prix d'Indochine. Il reçoit alors une bourse de voyage pour un séjour de six mois en Extrême-Orient. Âgé de cinquante et un ans, Victor Tardieu s'embarque à Marseille en janvier 1921. Après plusieurs escales et voyages dans la péninsule indochinoise, il se fixe à Hanoï, ville en plein développement. Son expérience des grandes peintures murales le prédispose à prendre part aux travaux en cours et, en effet, le 6 juin 1921, le gouverneur général Long le missionne pour la réalisation d'un projet d'envergure : la décoration des nouveaux bâtiments de l'université de Hanoï, et en particulier du grand amphithéâtre. Le sujet donné pour cette toile qui doit faire 12 mètres sur 8 est le suivant : *La France apportant à sa Colonie les bienfaits de la civilisation*. Sa réalisation va le retenir à Hanoï beaucoup plus longtemps que prévu.

Ce séjour prolongé est l'occasion d'une étude poussée qu'il réalise à la demande du gouverneur général. Il dresse un état de l'enseignement artistique et artisanal local, de la qualité des artistes/ artisans qui en sont issus, des

produits qui sont créés. Et il conclut par une réflexion sur les évolutions possibles. Ce rapport l'amène à évoquer la création d'une École des beaux-arts en Indochine sur le modèle de celle qu'il a fréquentée à Paris, proposition qui est retenue et qui se concrétise officiellement en octobre 1924. Il est alors nommé directeur de cette école, chargé de former ses équipes et de préparer la première rentrée pour 1925. Il occupe ce poste pendant douze ans, administre l'établissement, dirige le corps professoral, contrôle la qualité des enseignements des disciplines artistiques (peinture, sculpture, architecture) et artisanales, et accompagne la progression des élèves, établissant avec chacun des liens privilégiés. Il les forme également à leur rôle futur, de professeur ou de directeur d'atelier, ou tout simplement d'artiste devant vivre de son art, et il est attentif à favoriser la participation de ses élèves aux Salons et aux expositions locales et internationales.

Victor Tardieu, hiệu trưởng Trường Cao đẳng Mỹ thuật tại Hà Nội

Victor François Tardieu sinh ra ở Lyon trong một gia đình làm tơ lụa vào ngày 30 tháng 4 năm 1870. Được đào tạo từ 1887 đến 1889 tại Trường Cao đẳng Mỹ thuật Lyon và từ năm 1891 tại Trường Cao đẳng Mỹ thuật Paris, ông thường lui tới xưởng vẽ của Albert Maignan và xưởng của Léon Bonnat. Ông kết hôn với Caroline Luigini và có một con trai, Jean Tardieu, sinh năm 1903. Tardieu thích vẽ tranh khổ lớn, cho dù là cảnh cảng (Genoa, Liverpool, London, v.v.), cho đến công trường xây dựng hay chiến trường, do đó có thể đáp ứng đơn đặt hàng từ nhiều tổ chức khác nhau, chủ yếu là từ các Tòa thị chính. Ông cũng vẽ tranh chân dung hoặc tả cảnh sinh hoạt gia đình. Ông từng tham gia nhiều triển lãm khác nhau, bao gồm cả Triển lãm của các Nghệ sĩ Pháp.

Cuộc đời nghệ thuật và cả cuộc sống cá nhân của ông đã có một bước ngoặt to lớn khi ông đạt Giải thưởng Đông Dương năm 1920. Ông nhận được tài trợ để đi du lịch trong vòng sáu tháng ở Viễn Đông. Victor Tardieu, khi đó 51 tuổi, đến Marseille vào tháng 1 năm 1921. Sau nhiều lần dừng chân và thăm thú Đông Dương, ông quyết định sống ở Hà Nội, một thành phố đang trên đà phát triển. Kinh nghiệm sáng tác những bức tranh tường lớn đã thúc đẩy ông tham gia vào những công trình đang được tiến hành. Vào ngày 6 tháng 6 năm 1921, Toàn quyền Long đã ủy quyền cho ông thực hiện một dự án lớn: trang trí các tòa nhà mới của Đại học Hà Nội, cụ thể là Giảng đường. Bức tranh khi hoàn thành sẽ có kích thước 12 x 8 mét, mang chủ đề: *Nước Pháp mang những điều tốt đẹp và văn minh đến cho Thuộc địa của mình*. Để hoàn thành tác phẩm, ông sẽ phải ở lại Hà Nội lâu hơn dự kiến.

Chuyến lưu trú dài ngày này là dịp để ông thực hiện một cuộc nghiên cứu chuyên sâu theo yêu cầu của ngài Toàn quyền. Báo cáo về thực trạng giáo dục nghệ thuật và thủ công địa phương, chất lượng của các nghệ sĩ/thợ thủ công được đào tạo, các sản phẩm được tạo ra, sau đó đưa ra hoạch định về đường hướng phát triển. Ông đã gợi ý về việc thành lập một Trường Mỹ thuật ở Đông Dương theo mô hình của trường mà ông từng theo học ở Paris trong báo cáo. Đề xuất này đã được chấp thuận và hiện thực hóa vào tháng 10 năm 1924. Sau đó ông được bổ nhiệm làm Hiệu trưởng trường, chịu trách nhiệm đào tạo đội ngũ giáo viên và chuẩn bị cho năm học đầu tiên vào năm 1925. Ông giữ chức vụ này mười hai năm, điều hành cơ sở, kiểm soát chất lượng giảng dạy các môn nghệ thuật (hội họa, điêu khắc, kiến trúc) và thủ công, đồng hành cùng sự tiến bộ của các sinh viên, tạo mối quan hệ thân thiết với từng người trong số họ. Ông cũng đào tạo để họ trở thành những giáo viên tương lai, hoặc giám đốc xưởng vẽ hoặc đơn giản là một nghệ sĩ kiếm sống bằng nghệ thuật của mình, và ông cũng chú ý khuyến khích các học sinh của mình tham gia các hội chợ và triển lãm trong nước và quốc tế.

Victor Tardieu, circa 1927-1928, pose devant sa toile – *La France apportant à sa Colonie les bienfaits de la civilisation* – avant qu'elle ne soit installée le 5 juillet 1928 dans le grand amphithéâtre de l'université de Hanoï © INHA, fonds Victor Tardieu
Victor Tardieu, khoảng 1927-1928 tạo dáng trước bức bích họa Nước Pháp mang tới cho Thuộc địa những ích lợi của nền văn minh, trước khi bức tranh được đặt tại giảng đường lớn của Trường Đại học Hà Nội³ vào ngày mùng 5 tháng 7 năm 1928. (INHA,Viện Lịch sử Nghệ thuật Quốc gia Pháp, tư liệu về V. Tardieu)

Victor Tardieu, Fine Arts Director, Hanoi

Victor François Tardieu was born into a silk family in Lyon on April 30, 1870. Trained from 1887 to 1889 at the School of Fine Arts in Lyon, then until 1891 in Paris, he frequented the studios of Albert Maignan and Léon Bonnat. He married Caroline Luigini and had a son, Jean Tardieu, born in 1903.

Tardieu enjoyed creating large-scale compositions, whether port scenes (Genoa, Liverpool, London...), construction site scenes or war scenes, thus fulfilling commissions from various institutions, mainly town halls. He also painted portraits and family scenes. He took part in various Salons, including that of French artists.

His artistic and personal life took an unexpected turn when he was awarded the Indochina Prize in 1920. He received a travel grant for a

six-month stay in the Far East. At the age of 51, Victor Tardieu set sail from Marseille in January 1921. After several stopovers and trips to the Indochinese peninsula, he settled in Hanoi, a rapidly developing city. His experience of large-scale murals predisposed him to take part in the work in progress and, indeed, on June 6, 1921, Governor General Long commissioned him to carry out a major project: the decoration of the new buildings of the University of Hanoi, and in particular the large amphitheatre. The subject given for the canvas, which was to be 12 x 8 meters, was as follows: France Bringing to its Colony the Benefits of Civilization. Its production kept him in Hanoi much longer than expected.

This extended stay was the occasion for an in-depth study he carried out at the request of the Governor General. He drew up an overview of local arts and crafts education, the quality of the artists/craftsmen who have graduated from it, and the products that are created.

It concludes with a reflection on possible future developments. This report led him to propose the creation of a School of Fine Arts in Indochina based on the one he had attended in Paris, a proposal which was accepted and officially implemented in October 1924. He was then appointed director of the school, in charge of training the staff and preparing for the first intake of students in 1925. He held this post for twelve years, administering the establishment, directing the teaching staff, monitoring the quality of teaching in the arts (painting, sculpture, architecture) and crafts, and overseeing the progress of the students, establishing special links with each one. He also trains them for their future role, whether as teacher or studio director, or simply as an artist who needs to make a living from his art, and is keen to encourage his students to take part in local and international shows and exhibitions.

Madame et Monsieur Lebas pique-niquent sur la route de Xuan Mai à Phuli, 9 décembre 1934 ©Archives Lebas
 Vợ chồng ông bà Lebas trong chuyến dã ngoại trên đường Xuân Mai, Phù Lý, ngày 9 tháng 12 năm 1934 © Lưu trữ Lebas

« Leur goût commun pour la transmission du savoir [...] sera le ciment de cette relation. »

Jacques Lebas, formé pour transmettre

Jacques Lebas est né en 1902 à Paris où il grandit. En 1924, muni d'un doctorat en histoire et en géographie (Thèse sur l'économie cambodgienne) et diplômé en langue annamite, il effectue diverses fonctions administratives et militaires en France. C'est en 1928 qu'il est détaché en Indochine où il se rend avec son épouse. Il a alors 26 ans.

Jacques Lebas est tout d'abord nommé professeur au lycée Chasseloup-Laubat de Saïgon puis au lycée Albert Sarraut d'Hanoi. Parallèlement à cette fonction, il est chargé de cours à l'Université d'Hanoi :

- De 1928 à 1929 à l'École supérieure de pédagogie ;
- De 1929 à 1931 à l'École des beaux-arts de l'Indochine où il est professeur d'histoire de l'art ;
- De 1930 à 1931 à l'École des hautes études indochinoises.

Une complicité au quotidien, une amitié nouée autour de l'art

C'est à l'occasion de son travail au sein de l'École des beaux-arts qu'il se lie d'amitié avec son directeur, Victor Tardieu. Les années passent et, s'il est de plus en plus occupé par ses responsabilités au Lycée et doit réduire les cours à l'Université, cela n'altère pas la qualité de la relation entre ces deux éducateurs, empreinte de respect mutuel. En septembre 1933, le jeune couple emménage au Lycée Albert Sarraut et, une année plus tard, Lebas devient censeur de l'établissement, poste qu'il occupe jusqu'en 1939.

Victor Tardieu et Jacques Lebas, deux hommes curieux, lettrés et humanistes, sont liés par une amitié forte qui dépasse leur différence d'âge. Leur goût commun pour la transmission du savoir, notamment auprès des jeunes Vietnamiens, sera le ciment de cette relation. Dès 1929, Jacques Lebas, que l'on pourrait considérer comme un fils spirituel pour son aîné, partage avec ce dernier de nombreux moments quotidiens de la vie du couple, comme des repas à l'occasion de Noël, le Jour de l'An ou encore pour des fêtes d'anniversaires. C'est à partir de septembre 1933, que le professeur réside au lycée Albert Sarraut, tout d'abord en tant que surveillant général puis, dès le 1er mars 1934, en tant que censeur.

Jacques Lebas, đào tạo để truyền đạt

Jacques Lebas sinh năm 1902 và lớn lên tại Paris. Năm 1924, với tấm bằng tiến sĩ về lịch sử và địa lý (luận án về kinh tế Campuchia) và chứng chỉ về ngôn ngữ An Nam, ông đảm nhiệm nhiều vai trò hành chính và quân sự tại Pháp. Đến năm 1928, ông được cử đến Đông Dương làm việc cùng vợ, khi đó, ông mới 26 tuổi.

Jacques Lebas ban đầu được bổ nhiệm làm giáo viên tại trường THPT Chasseloup-Laubat ở Sài Gòn, sau đó là trường THPT Albert Sarraut tại Hà Nội. Song song với công việc này, ông còn đảm nhận vai trò giảng viên tại Đại học Hà Nội:

- Từ năm 1928 đến 1929, tại Trường Cao đẳng Sư phạm
- Từ năm 1929 đến 1931, giáo sư lịch sử tại Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương
- Từ năm 1930 đến 1931, tại Trường Cao học Đông Dương

Thân thiết trong cuộc sống thường nhật, gắn kết qua nghệ thuật

Chính trong quá trình làm việc tại Trường Mỹ thuật Đông Dương, Jacques Lebas đã kết bạn với hiệu trưởng của trường, Victor Tardieu. Dù Lebas ngày càng bận rộn với các trọng trách tại trường THPT, buộc ông phải giảm số giờ giảng dạy tại Đại học, điều này vẫn không ảnh hưởng tới mối quan hệ giữa hai nhà giáo, vốn được xây dựng trên sự tôn trọng lẫn nhau.

Vào tháng 9 năm 1933, hai vợ chồng Jacques Lebas chuyển đến sống tại khuôn viên trường trung học Albert Sarraut. Một năm sau, Lebas trở thành giám học của trường, ông giữ vị trí này cho đến năm 1939.

Niềm đam mê chung của họ đối với việc truyền đạt tri thức, đặc biệt là cho các thanh niên Việt Nam, chính là nền tảng vững chắc cho mối quan hệ này. Ngay từ năm 1929, Jacques Lebas, người có thể được xem như người bạn tâm giao của Victor Tardieu, đã chia sẻ với ông nhiều khoảnh khắc đời thường trong cuộc sống gia đình, như các bữa ăn nhân dịp Giáng Sinh, Tết Dương lịch, hay các lễ kỷ niệm sinh nhật. Từ tháng 9 năm 1933, Jacques Lebas bắt đầu cư trú tại trường trung học Albert Sarraut, ban đầu với vai trò giám thị, và từ ngày 1 tháng 3 năm 1934, ông chính thức đảm nhận vị trí giám học trường.

Jacques Lebas, training to pass on

Jacques Lebas was born in Paris in 1902, where he grew up. In 1924, with a doctorate in history and geography (thesis on the Cambodian economy) and a diploma in the Annamite language, he took up various administrative and military posts in France. In 1928, he was seconded to Indochina, where he went with his wife. He was 26 at the time.

Jacques Lebas was first appointed teacher at the Chasseloup-Laubat high school in Saigon, then at the Albert Sarraut high school in Hanoi. At the same time, he was a lecturer at the University of Hanoi :

- From 1928 to 1929 at the Higher School of Pedagogy
- From 1929 to 1931 at the Indochina School of Fine Arts, where he taught art history.
- From 1930 to 1931 at the School for Advanced Indochinese Studies

A day-to-day complicity, a friendship built around art

It was while working at the School of Fine Arts that he befriended its director, Victor Tardieu. As the years went by, he became increasingly busy with his responsibilities at the high school and had to cut back on courses at the university, but this did not alter the quality of the relationship between the two educators, which was marked by mutual respect. In September 1933, the young couple moved into the Albert Sarraut high school and, a year later, Lebas became the school's censor, a position he held until 1939.

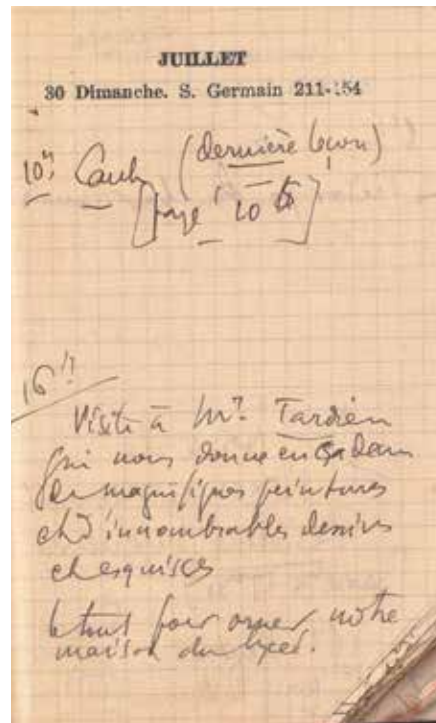
Victor Tardieu and Jacques Lebas, two curious, literate and humanistic men, formed a strong friendship that transcended their age difference. Their shared interest in passing on knowledge, particularly to young Vietnamese, was to cement this relationship. As early as 1929, Jacques Lebas, who could be considered a spiritual son to his elder, shared many of the couple's everyday moments, such as meals at Christmas, New Year's Day and birthday celebrations. From September 1933, the teacher resided at the Albert Sarraut high school, first as general supervisor and then, from March 1, 1934, as censor.

Bảo Đại en visite au lycée Albert Sarraut, Jacques Lebas est à droite, décembre 1933. ©Archives Lebas
 Bảo Đại tham quan trường THPT Albert Sarraut, Jacques Lebas đứng ở bên phải, tháng 12 năm 1933 ©Lưu trữ Lebas

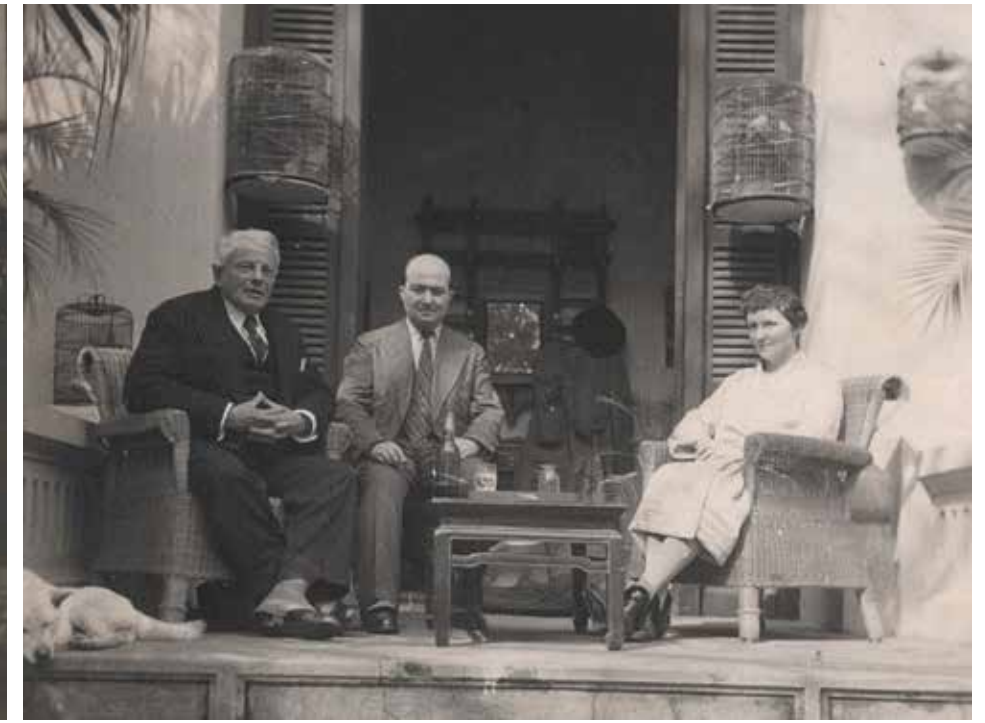
Victor Tardieu et Jacques Lebas, décembre 1933. ©Archives Lebas
 Victor Tardieu và Jacques Lebas, tháng 12 năm 1933. ©Lưu trữ Lebas

Page de l'agenda de Jacques Lebas, 30 juillet 1933. ©Archives Lebas

Entrée de la maison de Monsieur et Madame Lebas au lycée Albert Sarraut, Hanoï, août 1933 ©Archives Lebas
Lối vào nhà của vợ chồng ông bà Lebas tại trường THPT Albert Sarraut, Hà Nội, tháng 8 năm 1933. ©Lưu trữ Lebas

Victor Tardieu avec M. et Mme Lebas, Lycée Albert Sarraut, Hanoï, février 1936 ©Archives Lebas
Victor Tardieu cùng vợ chồng ông bà Jacques Lebas tại nhà riêng, trường THPT Albert Sarraut, tháng 2 năm 1936 ©Lưu trữ Lebas

Décorer son intérieur avec les travaux de ses élèves !

Jacques Lebas demande alors conseil à Victor Tardieu pour l'aménagement de sa résidence. Une fructueuse correspondance entre les deux hommes amène à conclure à un échange : des toiles peintes par certains élèves de Jacques Lebas à l'École des beaux-arts de l'Indochine contre des fournitures et toiles neuves offertes par ce dernier à Victor Tardieu pour la rentrée universitaire de septembre 1933. Le couple Lebas vit donc, à partir de septembre 1933, dans un intérieur orné des travaux des élèves de l'École des beaux-arts de l'Indochine. C'est très naturellement qu'il vante le talent des artistes qui y sont formés à l'occasion de dîners organisés dans sa résidence transformée en écrin les magnifiant.

Trang trí căn nhà bằng tác phẩm của các học trò!

Jacques Lebas đã tham khảo ý kiến của Victor Tardieu về việc bố trí nội thất trong căn nhà của mình. Những trao đổi qua thư giữa hai người đã đạt đến một thỏa thuận: những bức tranh được thực hiện bởi một số học trò của Jacques Lebas tại Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương sẽ được sử dụng để đổi lấy vật tư và vải toan mới mà Jacques Lebas tặng cho Victor Tardieu để chuẩn bị cho năm học mới vào tháng 9 năm 1933. Từ tháng 9 năm 1933, ngôi nhà của gia đình Lebas trở nên đặc biệt hơn khi được trang trí bằng các tác phẩm nghệ thuật của học sinh Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương. Jacques Lebas không ngừng ca ngợi tài năng của các nghệ sĩ trẻ được đào tạo tại Trường trong các bữa tiệc tối được tổ chức tại nhà riêng, nơi các tác phẩm của họ được trưng bày như những báu vật quý giá.

Decorating his home with the work of his students!

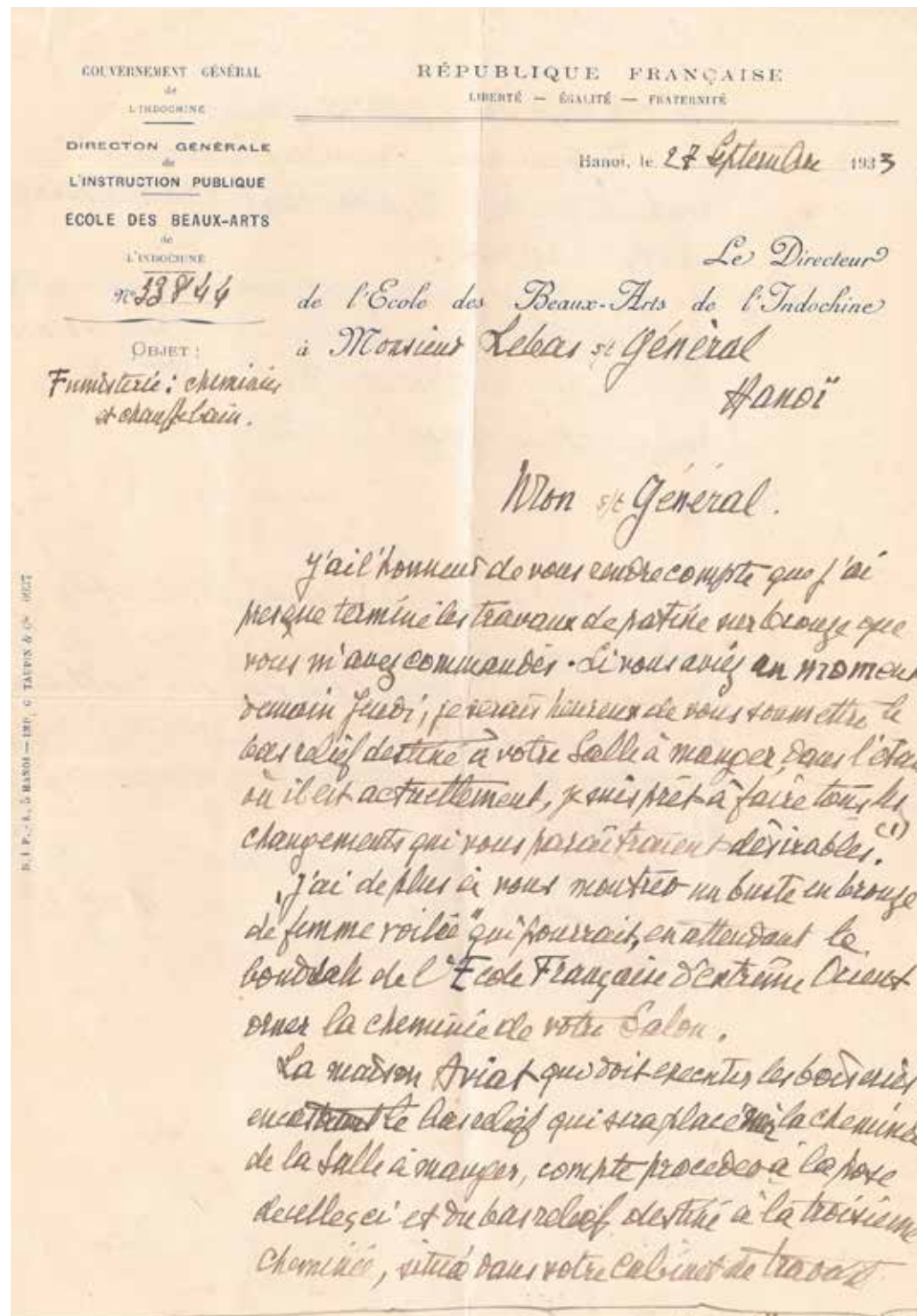
Jacques Lebas asked Victor Tardieu for advice on decorating his home. A fruitful correspondence between the two men led to an exchange: canvases painted by some of Jacques Lebas's students at the Indochina School of Fine Arts for new supplies and canvases offered by the latter to Victor Tardieu for the start of the academic year in September 1933. From September 1933 onwards, the Lebas couple lived in an interior decorated with the work of students from the Indochina School of Fine Arts. It was only natural that he praises the talents of the artists trained there at dinners held in his residence transformed into a showcase magnifying them.

J'ajoute que je suis particulièrement heureux que ces peintures de mes élèves aillent orner votre intérieur, elles ne pourraient être mieux placées; pendant les deux trop courtes années où vous leurs avez enseigné avec une si touchante sollicitude les principes d'esthétique et d'Histoire de l'Art, vous avez contribué dans une large mesure à leur formation artistique; vous garderez ainsi un souvenir de votre enseignement à l'École des Beaux-Arts de l'Indochine .

(ill.1): Extrait d'une lettre dactylographiée de Victor Tardieu à Jacques Lebas, 1er août 1933, Hanoï ©Archives Lebas
(ill.1): Trích đoạn một bức thư đánh máy của Victor Tardieu gửi Jacques Lebas, ngày 1 tháng 8 năm 1933, tại Hà Nội ©Lưu trữ Lebas

En vous renouvelant l'expression de tous mes
remercements, je tiens à vous dire toute la
joie que j'ai à posséder ces fils qui évoquent un
pays que j'aime et me rappelleront des études
dont l'intelligence est le fruit ou l'été par une
une révélation — trop heureux si j'ai pu,
pendant q. q. temps, leur faire aimer davantage
les arts auxquels ils se consacrent sous votre
haute direction

de la vie humaine, que

(ill.3) : Extrait d'une lettre manuscrite de Victor Tardieu à Jacques Lebas, 22 septembre 1933, Hanoï ©Archives Lebas
 (ill.3) : Trích đoạn một bức thư đánh máy của Victor Tardieu gửi Jacques Lebas, ngày 22 tháng 9 năm 1933, tại Hà Nội ©Lưu trữ Lebas

L'acquisition de toiles peintes contre des toiles vierges

Un échange de lettres entre Victor Tardieu et Jacques Lebas et l'inventaire qui s'en suit permettent de comprendre comment ce dernier a constitué une partie de sa collection.

En août 1933, l'École des beaux-arts de l'Indochine fait face à des « restrictions budgétaires »¹ qui oblige à « découper [les toiles] afin de les transformer en toiles d'études pour la prochaine rentrée ». Concerné par les conditions de travail des élèves et le bon fonctionnement de l'école, Jacques Lebas propose alors de fournir l'école en toile et en châssis en échange du même nombre de mètres carrés mais en toiles peintes (ill.4 p.24). Cette solution enchante Victor Tardieu qui se dit « particulièrement heureux que ces peintures de [ses] élèves aillent orner » (ill.1 p.19) l'intérieur de Monsieur et Madame Lebas. Ce dernier fait part à Victor Tardieu « de toute la joie [qu'il a] à posséder ces toiles qui évoquent un pays [qu'il] aime et qui [lui] rappelleront des élèves dont l'intelligence et le goût ont été pour [lui] une révélation » (ill.2 p.20-21).

Ces échanges sont précieux et témoignent de l'attachement qu'ont Victor Tardieu et Jacques Lebas à l'École des beaux-arts de l'Indochine, en se démenant pour trouver des solutions pour que les élèves aient les meilleures conditions de travail possible. Toute l'affection que les deux hommes ont pour leurs élèves transparaît dans cette correspondance.

Dans une autre lettre datée du 27 septembre 1933, adressé à Jacques Lebas, Victor Tardieu évoque de nouveau l'intérieur des Lebas, cette fois-ci en répondant à des commandes vraisemblablement passées par Jacques Lebas :

« [...]J'ai l'honneur de vous rendre compte que j'ai presque terminé les travaux de patine sur bronze que vous m'avez commandés. Si vous aviez un moment demain jeudi, je serais heureux de vous transmettre le bas relief destiné à votre salle à manger [(d) p.25], dans l'état où il est actuellement, je suis prêt à faire tous les changements qui vous paraîtraient désirables.

J'ai de plus à vous montrer un buste en bronze de 'femme voilée' qui pourrait, en attendant le bouddha de l'École Française d'Extrême Orient orner la cheminée de votre Salon. [...] » [ill.3 p. 22 & (i) p. 25].

Trao đổi tranh vẽ lấy toan trắng

Một loạt thư từ giữa Victor Tardieu và Jacques Lebas, cùng với danh mục kiểm kê đính kèm, đã cho thấy cách Jacques Lebas xây dựng một phần bộ sưu tập của mình.

Vào tháng 8 năm 1933, Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương phải đối mặt với tình trạng "hạn chế ngân sách", buộc họ phải "cắt nhỏ [các tấm toan] để biến chúng thành vải toan thực hành cho năm học tới". Quan tâm đến điều kiện làm việc của học sinh và hoạt động của nhà trường, Jacques Lebas đã đề nghị cung cấp vải toan và khung tranh cho nhà trường, đổi lại bằng các bức tranh mang cùng kích thước (ill.4 p.24). Giải pháp này khiến Victor Tardieu rất hài lòng, ông chia sẻ rằng mình "đặc biệt vui mừng khi những bức tranh [của các học trò] được dùng để trang trí nội thất trong căn nhà của ông bà Lebas" (ill.1 p.19). Jacques Lebas cũng bày tỏ với Victor Tardieu rằng, "thật hạnh phúc khi [ông] được sở hữu những bức tranh gợi nhớ về một đất nước [mà ông] yêu mến và nhắc [ông] về những học sinh có trí tuệ và gu thẩm mỹ khiến [ông] thực sự kinh ngạc" (ill.2 p.20-21).

Những bức thư này là những hiện vật quý giá, cho thấy sự gắn bó của Victor Tardieu và Jacques Lebas đối với Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương, khi họ nỗ lực tìm giải pháp để đảm bảo học sinh có được điều kiện học tập tốt nhất. Tình cảm của hai người dành cho các học trò được thể hiện rõ trong những lá thư này.

Trong một bức thư khác gửi cho Jacques Lebas vào ngày 27 tháng 9 năm 1933, Victor Tardieu nhắc lại việc trang trí nội thất của gia đình Lebas, lần này là trả lời về các đơn đặt hàng mà Jacques Lebas có thể đã yêu cầu:

"[...] Tôi vui mừng thông báo với ông rằng tôi gần như đã hoàn thành việc phủ lớp patine trên tác phẩm bằng đồng mà ông đã đặt. Nếu ông có chút thời gian vào ngày mai, thứ Năm, tôi sẽ rất vui được chuyển đến ông bức phù điêu nguyên trạng dùng để trang trí phòng ăn của ông. Tôi sẵn sàng thực hiện mọi thay đổi nếu ông thấy cần thiết [(d) p.25].

Ngoài ra, tôi còn muốn cho ông xem một bức tượng bán thân bằng đồng, "người phụ nữ che mạng", có thể được sử dụng để trang trí lò sưởi trong phòng khách của ông, trong khi chờ đợi bức tượng Phật từ Trường Viễn Đông Bác Cổ. [...]" [ill.3 p. 22 & (i) p. 25].

Acquiring painted canvases in exchange for blank ones

An exchange of letters between Victor Tardieu and Jacques Lebas, and the ensuing inventory, provide an insight into how the latter built up part of his collection.

In August 1933, the Indochina School of Fine Arts was faced with "budget restrictions"¹ that forced them to "cut up [the canvases] in order to transform them into study canvases for the next school year". Concerned about the students' working conditions and the smooth running of the school, Jacques Lebas offered to supply the school with canvas and stretchers in exchange for the same number of square meters of painted canvas (ill.4 p.24). This solution delighted Victor Tardieu, who said he was "particularly happy that these paintings by [his] pupils will adorn" (ill.1 p.19) the interior of Monsieur and Madame Lebas's home. Mr. Lebas tells Victor Tardieu "how happy [he is] to own these paintings, which evoke a country [he] loves, and which [will] remind [him] of pupils whose intelligence and taste [have] been a revelation to [him]". (ill.2 p.20-21)

These precious exchanges testify to Victor Tardieu's and Jacques Lebas's attachment to the Indochina School of Fine Arts, as they went to great lengths to find solutions that would provide students with the best possible working conditions. All the affection the two men had for their students shines through in this correspondence.

In another letter dated September 27, 1933, addressed to Jacques Lebas, Victor Tardieu again refers to the Lebas interior, this time in response to orders presumably placed by Jacques Lebas :

"[...] I have the honor of reporting to you that I have almost finished the bronze patina work you commissioned from me. If you have a moment tomorrow, Thursday, I would be happy to send you the bas-relief intended for your dining room [(d) p.25], in its present state, I am ready to make any changes you may think desirable.

I also have to show you a bronze bust of a 'veiled woman' which, while waiting for the Buddha from the École Française d'Extrême Orient, could adorn the mantelpiece in your Salon. [...]" [ill.3 p. 22 & (i) p. 25].

¹Extrait d'une lettre de Victor Tardieu à Jacques Lebas, 1er août 1933, Hanoï.

Un intérieur d'amateur-collectionneur

Les nombreuses et riches archives de Jacques Lebas conservées par sa descendance permettent de se faire une idée de l'intérieur de Jacques Lebas à Hanoï. Les photographies d'archives révèlent ainsi un intérieur décoré avec goût d'objets vietnamiens et d'œuvres fraîchement réalisées.

Ainsi, dans le salon, le *Paysage mare** (b) était intégré dans le trumeau, au-dessus de la cheminée, sur laquelle était posée une sculpture. À gauche de la cheminée, un *Escalier ensoleillé*** (a), identifié par Jacques Lebas comme peint par Trần Quang Trân et à droite, une œuvre de Tô Ngọc Vân qui représente la *Pagode des Dames* (c)**, lieu que Jacques Lebas visite lui-même et photographie.

La Pagode des Dames, au pont du Papier. Photographie de Jacques Lebas. ©Archives Lebas
Chùa Láng, cầu Giấy. ©Lưu trữ Lebas

Dans la salle à manger, au-dessus de la cheminée un très beau bas-relief est accroché (d). Ici, entre les deux fenêtres un Nguyễn Phan Chánh, *La danseuse***, semble présenté (e).

Le bureau de Jacques Lebas regroupe également des œuvres d'art modernes indochinoises de grande qualité. Tout d'abord, le dessin de Lê Phổ* (f), présenté en vente, est accroché sur le mur derrière son bureau. Derrière ce bureau, sur la bibliothèque est déposé une *Tête de paysanne annamite*, sculptée par Vũ Cao Đàm** (i) et une composition, *Dans les sables*, identifiée comme peinte par Hồ Văn Lai** (g) par Jacques Lebas. Face au bureau, un important bas-relief de Vũ Cao Đàm** était accroché (h).

*œuvres présentées en vente
**œuvres volées en 1945

N°1.- Paysage mare	1,10 x 0,76	= 0,8360	famille Lebas
Phan Canh N°2.- d°- avec figures	0,88 x 0,88	= 0,7744	salon
N°3.- Sampans	1,09 x 0,55	= 0,5995	bureau
Tô Ngọc Vân N°4.- Pagode des Dames	0,96 x 0,96	= 0,9216	salon
Tz. van. Tô N°5.- Paysage	0,96 x 0,77	= 0,7392	salon
N°6.- d°-	1,05 x 0,80	= 0,8400	salle à manger
Tz. v. Trân N°7.- Escalier ensoleillé	1,05 x 0,76	= 0,7980	salon
G. van. Ze N°8.- Femme à sa toilette	2,00 x 0,85	= 1,7000	ch. à coucher
Ho. v. Lai N°9.- Dans les Sables	2,00 x 0,74	= 1,4800	bureau
Total		Om ² ; 6890	

(ill.4) : Inventaire réalisé et annoté par Jacques Lebas en août 1933, décrivant les toiles peintes au mètre carré. Il s'agit du document qui permis de chiffrer la quantité de toile neuve à fournir à l'Ecole des beaux-arts en échange, selon l'accord passé avec Victor Tardieu. ©Archives Lebas

(ill.4) : Danh sách kiểm kê được thực hiện và chú thích bởi Jacques Lebas vào tháng 8 năm 1933, mô tả các bức tranh theo từng mét vuông. Đây là tài liệu cho phép tính toán số lượng vải toan trắng cần cung cấp cho Trường Mỹ thuật Đông Dương, theo thỏa thuận đã được ký kết với Victor Tardieu. ©Lưu trữ Lebas

Bà trí nội thất của một nhà sưu tầm đam mê nghệ thuật

Những tài liệu lưu trữ phong phú và đa dạng của Jacques Lebas, được con cháu ông gìn giữ, đã cho phép tái hiện không gian sống của ông tại Hà Nội. Những bức ảnh cho thấy một không gian nội thất được trang trí với các hiện vật Việt Nam và những tác phẩm nghệ thuật vừa được sáng tác.

Trong phòng khách, bức tranh *Phong cảnh bên hồ** (b) được đặt vào vị trí trên lò sưởi, phía trên một bức tượng điêu khắc. Bên trái lò sưởi là bức tranh *Cầu thang đầy nắng*** (a), được Jacques Lebas nhận định là do Trần Quang Trân vẽ. Bên phải là một tác phẩm của Tô Ngọc Vân, vẽ *Chùa các Bà*** (c), nơi Jacques Lebas từng đến thăm và chụp ảnh (ảnh tư liệu).

Trong phòng ăn, phía trên lò sưởi treo một bức phù điêu tuyệt đẹp (d). Tại đây, giữa hai khung cửa sổ, trưng bày bức *Vũ nữ* (e) của Nguyễn Phan Chánh.

Phòng làm việc của Jacques Lebas cũng quy tụ nhiều tác phẩm nghệ thuật hiện đại Đông Dương với chất lượng cao. Đầu tiên, bức tranh của Lê Phổ* (f), xuất hiện trong phiên đấu giá, được treo trên tường phía sau bàn làm việc của ông. Phía trên giá sách phía sau bàn làm việc là Tượng đầu cô thôn nữ An Nam, một tác phẩm điêu khắc của Vũ Cao Đàm** (i), và bức tranh *Trên bãi cát* được Jacques Lebas nhận định là của Hồ Văn Lai** (g). Đối diện bàn làm việc, một bức phù điêu lớn của Vũ Cao Đàm** được treo một cách trang trọng (h).

*các tác phẩm xuất hiện trong phiên đấu giá
** các tác phẩm đã bị đánh cắp năm 1945

The interior of an amateur collector

The many rich archives of Jacques Lebas preserved by his descendants provide an insight into the interior of Jacques Lebas' Hanoi home. Archival photographs reveal an interior tastefully decorated with Vietnamese objects and freshly painted works.

In the living room, the *Paysage mare** (b) was integrated into the overmantel above the fireplace, on which a sculpture was placed. To the left of the mantelpiece, a *Escalier ensoleillé*** (a), identified by Jacques Lebas as painted by Trần Quang Trân, and to the right, a work by Tô Ngọc Vân depicting the *Pagode des Dames* (c)**, a place that Jacques Lebas himself visited and photographed.

In the dining room, above the fireplace, a beautiful bas-relief hangs (d). Here, between the two windows, a Nguyễn Phan Chánh, *La danseuse***, appears to be on display (e).

Jacques Lebas's office also houses a number of high-quality modern Indochinese works of art. First of all, the drawing by Lê Phổ* (f), presented for sale, hangs on the wall behind his desk. Behind this desk, on the bookcase sits a *Tête de paysanne annamite*, sculpted by Vũ Cao Đàm** (i) and a composition, *Dans les sables*, identified as painted by Hồ Văn Lai** (g) by Jacques Lebas. Opposite the desk, an important bas-relief by Vũ Cao Đàm** hung (h).

* works presented for sale
** works stolen in 1945

Coin du salon de M. et Mme Lebas, Lycée Albert Sarraut, Hanoï, Février 1934 ©Archives Lebas
Một góc phòng khách của vợ chồng ông bà Lebas, Trường THPT Albert Sarraut, Hà Nội, tháng 2 năm 1934 ©Lưu trữ Lebas

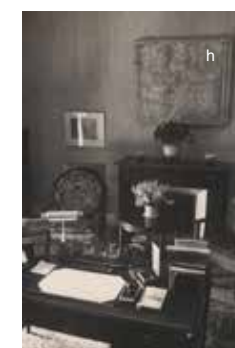
(a)Trần Quang Trân, *Escalier ensoleillé* (œuvre disparue suite au coup de force japonais de 1945). N° 7 de l'inventaire (ill. 4)
(b)École des beaux-arts de l'Indochine, *Paysage mare* (c)Tô Ngọc Vân, *Pagode des dames* (œuvre disparue suite au coup de force japonais de 1945). N° 4 de l'inventaire (ill. 4)

Coin du salon de M. et Mme Lebas, Lycée Albert Sarraut, Hanoï ©Archives Lebas
Một góc phòng khách của vợ chồng ông bà Lebas, Trường THPT Albert Sarraut, Hà Nội ©Lưu trữ Lebas
(a)Trần Quang Trân, *Escalier ensoleillé* (œuvre disparue suite au coup de force japonais de 1945). N° 7 de l'inventaire (ill. 4)
(aa) Lê Phổ, paravent (œuvre disparue suite au coup de force japonais de 1945)

Vues de la salle à manger du couple Lebas, Lycée Albert Sarraut, Hanoï ©Archives Lebas
Hình ảnh phòng ăn của vợ chồng ông bà Lebas, Trường THPT Albert Sarraut, Hà Nội ©Lưu trữ Lebas
(d) Bas-relief, évoqué par Victor Tardieu dans sa lettre du 27 septembre 1933 (œuvre disparue suite au coup de force japonais de 1945)
(e) Nguyễn Phan Chánh, *La danseuse* (?) (œuvre disparue suite au coup de force japonais de 1945)

Vues du bureau de M. Lebas, Lycée Albert Sarraut, Hanoï ©Archives Lebas
Hình ảnh phòng làm việc của ông Lebas, Trường THPT Albert Sarraut, Hà Nội ©Lưu trữ Lebas
(f) Lê Phổ, *Jeune femme assise*
(g) Hồ Văn Lai, *Dans les sables* (?) (œuvre disparue suite au coup de force japonais de 1945). N° 9 de l'inventaire (ill.4)
(h) Vũ Cao Đàm, *Bas-relief* (œuvre disparue suite au coup de force japonais de 1945)
(i) Vũ Cao Đàm, *Tête de paysanne annamite* (œuvre disparue suite au coup de force japonais de 1945)
(j) École des beaux-arts de l'Indochine, *Sampans* (œuvre disparue suite au coup de force japonais de 1945)

(ill.5) : Ami de confiance de la famille, il figure ici sur cette photographie sur la droite, devant la sépulture de Victor Tardieu, chapeau à la main, dans la cour de l'École des beaux-arts de l'Indochine, Hanoï, 1937. ©Archives Lebas
 (ill.5) : Là một người bạn thân thiết của gia đình, ông xuất hiện trong bức ảnh ở phía bên phải, trước ngôi mộ của Victor Tardieu, tay cầm mũ, trong khuôn viên của Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương, Hà Nội, năm 1937. © Lưu trữ gia đình Lebas

La recherche toujours plus active du Beau, du Vrai et de l'Utile...

L'amitié entre les deux hommes dépasse les frontières et, malgré la distance, une relation de confiance sincère s'élargit avec l'épouse de Tardieu, Caroline, ainsi qu'avec son fils, Jean, qui vivent en France. Après le décès soudain de Victor Tardieu, Jacques Lebas est exécuteur testamentaire en 1937 et organise l'inventaire et le rapatriement de l'ensemble des biens du défunt et de son corps. Ce lien entre les deux familles perdurera fort longtemps...

À l'occasion du premier anniversaire de son décès, un buste de Victor Tardieu par Georges Khánh est disposé dans la cour de l'École. Quelques discours sont donnés en présence des élèves, professeurs et proches de Victor Tardieu, dont Jacques Lebas (ill. 5). Nous trouvons dans les archives Tardieu conservées à l'INHA celui de M. Nguyễn Ngọc Ngoan, étudiant à la section « architecture » de l'École des beaux-arts de l'Indochine, dont voici un extrait qui illustre avec perfection les valeurs qui unissaient ces deux hommes : « Heureux a-t-on dit ceux qui quittent ce monde en laissant un bel exemple à suivre! Notre regretté Directeur

est du nombre de ces élus. [...] des bienfaits de la portée des vôtres, ne sont jamais oubliés. Notre devoir nous commande de transmettre les noms de nos bienfaiteurs aux générations de demain en leur montrant ces exemples de désintéressement dans une recherche toujours plus active du Beau, du Vrai et de l'Utile qui sont la belle devise des meilleurs parmi nous'.

Công cuộc tìm kiếm cái Đẹp, cái Thực và các Hữu dụng...

Tình bạn giữa hai người vượt qua mọi ranh giới, qua không gian và cả thời gian, tiếp nối với vợ của Victor Tardieu, bà Caroline, và con trai của ông, Jean, đang sống tại Pháp.

Sau khi Victor Tardieu đột ngột qua đời vào năm 1937, Jacques Lebas được người vợ góa của ông giao nhiệm vụ tổ chức việc kiểm kê, vận chuyển toàn bộ tài sản và đưa thi hài ông trở về Pháp. Mọi quan hệ gắn kết giữa hai gia đình này đã kéo dài trong suốt một thời gian dài...

Nhân dịp kỷ niệm một năm ngày mất của ông, một bức tượng bán thân Victor Tardieu do Georges Khánh chế tác được đặt trong sân của Trường. Một số bài phát biểu tưởng niệm ông đã được đọc lên trước sự có mặt của toàn thể

học sinh, giáo viên và những người thân của Victor Tardieu, trong số đó cả Jacques Lebas (ill. 5 p. 26). Chúng tôi tìm thấy trong hồ sơ lưu trữ của gia đình tại INHA (Viện quốc gia lịch sử nghệ thuật) bài phát biểu của ông Nguyễn Ngọc Ngoan, sinh viên ngành "Kiến trúc" tại Trường Mỹ thuật Đông Dương, nói về những giá trị đã kết nối hai con người với nhau: « Người ta nói rằng phúc cho những ai rời khỏi thế gian này mà để lại một tấm gương sáng để người đời noi theo ! Cố Hiệu trưởng của chúng ta là một trong số những người như vậy [...] những cống hiến của Thầy sẽ không bao giờ bị lãng quên. Nghĩa vụ của chúng ta là nhắc nhở thế hệ tương lai ghi nhớ sâu sắc tên tuổi của những người có ơn, bằng việc cho họ thấy về những tấm gương không vụ lợi trong hành trình tìm kiếm tìm cái Đẹp, cái Thực và cái Hữu dụng, biểu ngữ của những người xuất sắc nhất trong số chúng ta. »

The increasingly active search for the Beautiful, the True and the Useful...

The friendship between the two men transcends borders and, despite the distance, a relationship of sincere trust develops with Tardieu's wife

Caroline and son Jean, who live in France. After Victor Tardieu's sudden death, Jacques Lebas was commissioned by his widow in 1937 to organize the inventory and repatriation of all the deceased's possessions and body. This link between the two families was to last for a very long time...

On the first anniversary of his death, a bust of Victor Tardieu by Georges Khánh is placed in the École courtyard. A number of speeches were given in the presence of students, teachers and friends of Victor Tardieu, including Jacques Lebas (ill. 5 p.26). In the Tardieu archives held at the INHA, we find a speech by Mr. Nguyễn Ngọc Ngoan, a student in the "architecture" section of the Indochina School of Fine Arts, from which the following excerpt perfectly illustrates the values that united these two men: "Happy are those who leave this world with a fine example to follow! Our late Director is one of these chosen ones. [...] blessings of the magnitude of yours are never forgotten. It is our duty to pass on the names of our benefactors to future generations, showing them these examples of selflessness in an ever more active pursuit of the Beautiful, the True and the Useful, which are the beautiful motto of the best among us".

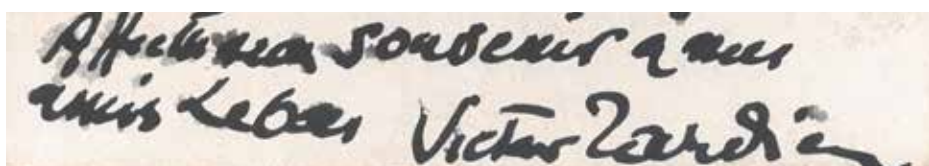
Fête de Clôture du Salon de Mr Tardieu, Hanoï, mars 1935, en présence de Jacques Lebas (à gauche), Victor Tardieu (au milieu) et Madame Lebas (en face de Victor Tardieu) ©Archives Lebas

Lễ Bế mạc Triển lãm của ông Tardieu, Hà Nội, tháng 3 năm 1935, có sự hiện diện của Jacques Lebas (bên trái), Victor Tardieu (ở giữa) và bà Lebas (đối diện với Victor Tardieu). © Lưu trữ Lebas

¹Fonds Victor Tardieu, INHA, espace Jacques-Doucet, archives 125/5-9.

Carte postale reproduisant une œuvre de Victor Tardieu et signée par ce dernier adressée aux Lebas © Archives Lebas
 « Affectueux souvenirs à mes amis Lebas / Victor Tardieu »
 Bưu thiếp in lại tác phẩm của Victor Tardieu, có chữ ký của ông, gửi đến gia đình Lebas. © Lưu trữ Lebas
 "Kỷ niệm thân thương gửi tới những người bạn của tôi, gia đình Lebas / Victor Tardieu"

En 1942, Jacques Lebas fait un bref retour au lycée Albert Sarraut en tant que professeur puis, de fin 1942 à mars 1945, il est nommé directeur du collège de Pavie à Vientiane au Laos.
 Chevalier de l'ordre impérial du Dragon d'Annam, Chevalier de l'ordre du Million d'Éléphants et du Parasol blanc, il s'illustre brillamment au cours de sa carrière.

Une collection sauvée et préservée

Le 9 mars 1945 a lieu le coup de force japonais. Le domicile Lebas à Vientiane est pillé et de nombreuses œuvres visibles sur les photos d'archives disparaissent. Quelques biens sont fort heureusement sauvés par le couple, puis rapatriés en France en 1946 et conservés jusqu'à aujourd'hui.
 Suite à ces années au Vietnam et au Laos, Jaques Lebas et sa femme vont entretenir une relation avec de nombreuses personnalités vietnamiennes, en particulier des anciens élèves du lycée ainsi qu'avec des dirigeants et représentants du gouvernement laotien.
 L'ensemble aujourd'hui présenté témoigne donc de la profonde affection et l'admiration de Jacques Lebas pour les jeunes, notamment ses élèves de l'École des beaux-arts de l'Indochine, auteurs des peintures. Très attaché au Vietnam, parlant lui-même annamite, c'est avec la bénédiction de Victor Tardieu, qu'il a choisi en 1933 d'orner sa résidence à Hanoï avec les travaux de ces derniers, puis de garder ceux qui furent sauvés précieusement ensuite et de les rapporter en France. Transmises par descendance, ils sont présentés pour la première fois aujourd'hui sur le marché de l'art.
 Ces œuvres et ces documents d'archives éclairent de façon plus personnelle la personnalité de Victor Tardieu. Cette amitié intime dura près de 10 ans, jusqu'au décès du fondateur de l'École des beaux-arts de l'Indochine. Ils illustrent l'engagement et l'implication personnelle de ces deux hommes, au service de l'éducation des jeunes, en particulier vietnamiens, qui leur ont été confiés.

Năm 1942, Jacques Lebas có một thời gian ngắn trở lại trường THPT Albert Sarraut với vai trò giáo viên, sau đó, từ cuối năm 1942 đến tháng 3 năm 1945, ông được bổ nhiệm làm hiệu trưởng trường Cao đẳng Pavie tại Viêng Chăn, Lào.
 Là Hiệp sĩ của Huân chương Đại Nam Long Tinh và Hiệp sĩ của Huân chương Vạn Tượng và Bạch Lọng, ông đã có những đóng góp xuất sắc trong suốt sự nghiệp của mình.

Một bộ sưu tập được cứu vãn và bảo tồn

Ngày 9 tháng 3 năm 1945, cuộc đảo chính của Nhật Bản diễn ra. Căn nhà của gia đình Lebas tại Viêng-Chăn bị cướp phá, và nhiều tác phẩm nghệ thuật được thấy trong các bức ảnh lưu trữ đã biến mất. May mắn thay, một số tài sản đã được vợ chồng ông bảo vệ và cứu thoát, sau đó được mang về Pháp vào năm 1946 và được bảo quản cho đến ngày nay.
 Sau những năm tháng ở Việt Nam và Lào, Jacques Lebas và vợ vẫn duy trì mối quan hệ thân thiết với nhiều nhân vật người Việt Nam, đặc biệt là các cựu học sinh của trường THPT, cũng như với các lãnh đạo và đại diện của chính phủ Lào.
 Bộ sưu tập được giới thiệu ngày hôm nay là minh chứng cho tình cảm sâu sắc và sự ngưỡng mộ của Jacques Lebas dành cho những người trẻ tuổi, đặc biệt là các học trò của ông tại Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương. Gắn bó với Việt Nam và thông thạo tiếng An Nam, ông đã quyết định - với sự đồng thuận của Victor Tardieu, vào năm 1933, trang trí ngôi nhà của mình tại Hà Nội bằng tác phẩm của những học trò này. Sau đó, những tác phẩm được cứu thoát đã được ông gìn giữ cẩn thận và mang về Pháp. Qua nhiều thế hệ, chúng được truyền lại và ngày hôm nay lần đầu tiên được giới thiệu trên thị trường nghệ thuật.
 Tình bạn thân thiết giữa họ kéo dài gần 10 năm, cho đến khi người sáng lập Trường Mỹ thuật Đông Dương qua đời. Những tác phẩm và tài liệu lưu trữ ở đây mang đến một góc nhìn mang tính cá nhân về con người Victor Tardieu. Chúng là minh chứng cho sự cống hiến và cam kết cá nhân của hai người đàn ông này trong việc phục vụ giáo dục thế hệ trẻ, đặc biệt là những nghệ sĩ trẻ Việt Nam được họ dìu dắt.

In 1942, Jacques Lebas briefly returned to the Albert Sarraut high school as a teacher, then, from late 1942 to March 1945, he was appointed principal of the Pavie College in Vientiane, Laos.
 Knight of the Imperial Order of the Dragon of Annam, Knight of the Order of the Million Elephants and of the White Parasol, he distinguished himself brilliantly throughout his career

A collection saved and preserved

On March 9, 1945, the Japanese coup took place. The Lebas home in Vientiane was plundered, and many of the works of art shown in the archive photos disappeared. Fortunately, the couple were able to salvage some of their possessions, which were repatriated to France in 1946, where they remain to this day.
 Following their years in Vietnam and Laos, Jaques Lebas and his wife maintained a relationship with many Vietnamese personalities, in particular former students of the high school, as well as with leaders and representatives of the Laotian government.
 The ensemble presented today bears witness to Jacques Lebas's deep affection and admiration for young people, in particular his students at the Indochina School of Fine Arts, who created the paintings. Very attached to Vietnam, and speaking Annamese himself, it was with Victor Tardieu's blessing that, in 1933, he chose to decorate his Hanoi residence with the works of these students, then to keep those that were preciously saved and bring them back to France. Passed on by descent, they are presented for the first time today on the art market.
 These works and archival documents shed a more personal light on Victor Tardieu's personality. This close friendship lasted almost 10 years, until the death of the founder of the Indochina School of Fine Arts. They illustrate the commitment and personal involvement of these two men, in the service of the education of the young people, particularly Vietnamese, entrusted to their care.

VICTOR TARDIEU

Victor Tardieu offre à son ami Jacques Lebas ces deux panneaux à Hanoï, au cours des années 30, tel un témoignage de la première partie de sa carrière artistique, en France.

Les deux œuvres sont peintes sur le vif, la première à Sourdun, au sud-est de Paris tandis que la seconde n'est pas localisée mais représente assurément la campagne française. *La Seine près de Sourdun* est datée de 1918. Tandis qu'à la sortie de la Première Guerre mondiale, l'artiste s'affairait de nouveau au plafond de la salle du conseil municipal de l'hôtel de ville de Montrouge, il profitait vraisemblablement de son temps libre pour aller peindre en plein-air.

Ces deux huiles sur panneau illustrent également le goût de l'artiste pour, dès le début de sa carrière, aller peindre à l'extérieur. C'est une leçon qu'il transmettra à ses élèves de l'École des beaux-arts de l'Indochine et que Joseph Inguimberty, professeur à l'École de 1925 à 1945, s'attachera également à inculquer.

Victor Tardieu đã tặng cho người bạn Jacques Lebas hai bức tranh vào những năm 1930 tại Hà Nội, như một minh chứng cho giai đoạn đầu trong sự nghiệp nghệ thuật của ông tại Pháp.

Hai tác phẩm được vẽ trực họa, bức đầu tiên ở Sourdun, phía đông nam Paris, bức thứ hai không xác định được địa điểm nhưng có thể thấy đây là khung cảnh vùng nông thôn nước Pháp.

Victor Tardieu dans son bureau à Hanoï ©INHA
Victor Tardieu tại phòng làm việc của ông ở Hà Nội ©INHA

Madame Lebas, Jacques Lebas, Victor Tardieu et un couple d'amis, au bar de l'aéroport de Gia Lâm, 16 octobre 1936 ©Archives Lebas
Vợ chồng ông bà Jacques Lebas, Victor Tardieu và vợ chồng hai người bạn, tại quầy bar của sân bay Gia Lâm, ngày 16 tháng 10 năm 1936 ©Lưu trữ Lebas

Tác phẩm Sông Seine gần Sourdun được ghi ngày tháng năm 1918. Trong giai đoạn sau Chiến tranh Thế giới thứ nhất, khi Victor Tardieu đang làm việc để hoàn thiện trần nhà phòng họp của tòa thị chính Montrouge, dường như ông đã tranh thủ thời gian rảnh để ra ngoài vẽ tranh phong cảnh.

Hai bức tranh sơn dầu này cũng phản ánh sở thích của Victor Tardieu ngay từ đầu sự nghiệp:

trực họa. Đây cũng là bài học mà ông đã truyền lại cho các học sinh của Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương, một truyền thống mà Joseph Inguimberty, giáo viên của trường từ năm 1925 đến năm 1945, đặc biệt chú trọng giảng dạy.

Victor Tardieu presented his friend Jacques Lebas with these two panels in Hanoi in the 1930s, as a token of the first part of his artistic career in France.

Both works were painted on the spot, the first in Sourdun, south-east of Paris, while the second is unlocated but certainly depicts the French countryside.

La Seine près de Sourdun is dated 1918. While the artist was once again working on the ceiling of the municipal council room at Montrouge town hall after the First World War, he probably took advantage of his free time to paint in the open air.

These two oils on panel also illustrate the artist's penchant for painting outdoors from the very start of his career. It's a lesson he would pass on to his students at the Indochina School of Fine Arts, and one that Joseph Inguimberty, who taught at the School from 1925 to 1945, was also keen to inculcate.

4

VICTOR TARDIEU (1870-1937)

Paysage

Huile sur panneau

21,5 x 27 cm - 8 1/2 x 10 5/8 in.

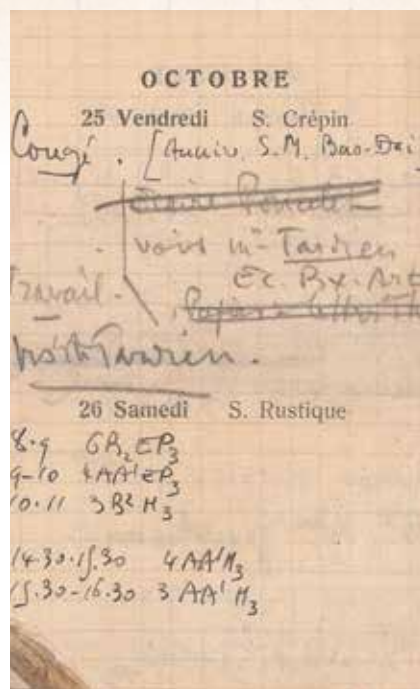
Oil on panel

3 000 - 5 000 €

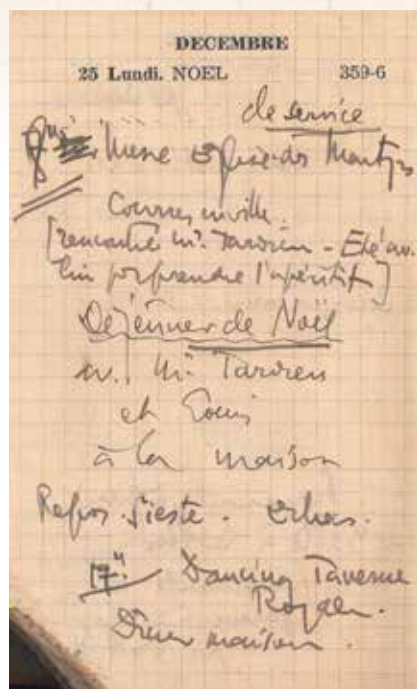
PROVENANCE

Collection Jacques Lebas, Hanoï
(offert par Victor Tardieu à Hanoï dans les années 1930)
Collection particulière, France
(par descendance du précédent)

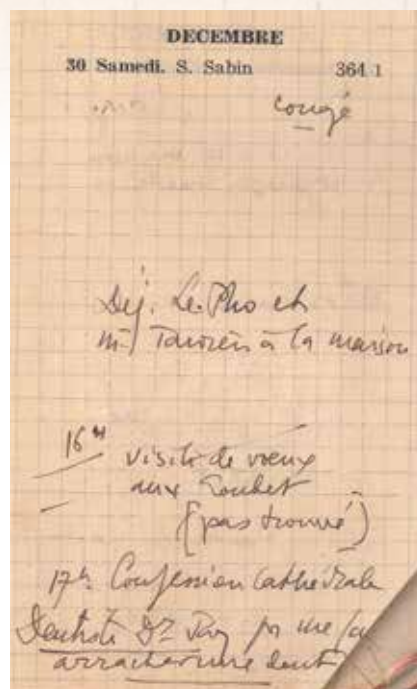
Déj. Lê Pho et
M. Tardieu à la maison

Page de l'agenda de Jacques Lebas, « voir M. Tardieu / Ec. Bx. Arts. », 25 octobre 1929. ©Archives Lebas
Trang nhật ký của Jacques Lebas: "gặp ông Tardieu / Trường Mỹ thuật." ngày 25 tháng 10 năm 1929
©Lưu trữ Lebas

Page de l'agenda de Jacques Lebas, « Déjeuner de Noël / M. Mr. Tardieu / et Louis / à la maison », 25 décembre 1933. ©Archives Lebas
Trang nhật ký của Jacques Lebas: "Bữa trưa Giáng sinh / Vợ chồng ông bà Tardieu / và Louis / tại nhà." ngày 25 tháng 12 năm 1933 ©Lưu trữ Lebas

Page de l'agenda de Jacques Lebas, « Déj. Lê Pho et M. Mr. Tardieu / et Louis / à la maison », 30 décembre 1933. ©Archives Lebas
Trang nhật ký của Jacques Lebas: "Bữa trưa cùng Lê Phổ và ông Tardieu tại nhà", ngày 30 tháng 12 năm 1933
©Lưu trữ Lebas

5
VICTOR TARDIEU (1870-1937)
Seine près de Sourdon, 1918

Huile sur panneau, titrée au dos
21,5 x 26,5 cm - 8 1/2 x 10 3/8 in.
Oil on panel, titled on reverse

3 000 - 5 000 €

PROVENANCE
Collection Jacques Lebas, Hanoï
(offert par Victor Tardieu à Hanoï
dans les années 1930)
Collection particulière, France
(par descendance du précédent)

L'amitié Lebas – Tardieu

Puisque cette vente célèbre le centenaire de l'École des beaux-arts de l'Indochine mais également l'amitié entre Victor Tardieu et Jacques Lebas, il convient de documenter leurs liens privilégiés.

Ces deux petits panneaux constituent un beau souvenir matériel de la relation existante entre les deux hommes, en témoignent les nombreux dîners et rencontres citées dans les agendas de Jacques Lebas.

Ces derniers, conservés dans sa famille, permettent en effet de suivre l'évolution de leurs relations. Le lundi 25 octobre 1929, Jacques Lebas écrit « voir M. Tardieu / Ec. Bx. Arts. » et quatre ans plus tard, le lundi 25 décembre 1933, il note « Déjeuner de Noël / M. Mr. Tardieu / et Louis / à la maison », puis, le Samedi 30 décembre 1933, il est écrit « Déj. Lê Phổ et Mr. Tardieu à la maison ».

Tình bạn giữa Lebas và Tardieu

Bởi phiên đấu giá này kỷ niệm 100 năm thành lập Trường Mỹ thuật Đông Dương, đồng thời tôn vinh tình bạn giữa Victor Tardieu và Jacques Lebas, không thể không nói đến mối quan hệ đặc biệt giữa hai người bạn.

Hai bức tranh nhỏ này là một kỷ vật đẹp, là minh chứng cho tình bạn của hai người. Những kỷ niệm về các bữa ăn tối và các cuộc gặp gỡ được Jacques Lebas ghi lại cẩn thận trong nhật ký của mình.

Những cuốn nhật ký được gia đình Jacques Lebas lưu giữ, ghi lại từng bước phát triển mối quan hệ thân thiết của họ. Vào thứ Hai, ngày 25 tháng 10 năm 1929, Jacques Lebas viết: "Gặp ông Tardieu / Trường Mỹ thuật". Bốn năm sau, vào thứ Hai, ngày 25 tháng 12 năm 1933, ông ghi: "Bữa trưa Giáng Sinh / Vợ chồng ông bà Tardieu / và Louis / tại nhà". Tiếp đó, vào thứ Bảy, ngày 30 tháng 12 năm 1933, ông viết: "Bữa trưa với Lê Phổ và ông Tardieu tại nhà".

The Lebas – Tardieu friendship

Since this sale celebrates not only the centenary of the Indochina School of Fine Arts, but also the friendship between Victor Tardieu and Jacques Lebas, it's fitting to document their special relationship.

These two small panels are a fine material reminder of the existing relationship between the two men, as evidenced by the numerous dinners and meetings mentioned in Jacques Lebas' diaries.

These diaries, kept by his family, allow us to follow the evolution of their relationship. On Monday October 25, 1929, Jacques Lebas wrote "See M. Tardieu / Ec. Bx. Arts." and four years later, on Monday December 25, 1933, he wrote "Christmas lunch / M. Mr. Tardieu / and Louis / at home", then on Saturday December 30, 1933 he wrote "Lunch. Lê Phổ and Mr. Tardieu at home".

Le Personnel du Lycée Albert Sarraut, Hanoï, mai 1934, au centre : Jacques Lebas, censeur du Lycée, derrière lui à gauche : Lê Phó, professeur de dessin. ©Archives Lebas
Đội ngũ giáo viên của Trường THPT Albert Sarraut, Hà Nội, tháng 5 năm 1934: Jacques Lebas ngồi ở giữa, hàng dưới cùng. Bên trái, phía sau ông là Lê Phó. ©Archives Lebas

LÊ PHỔ

Lê Phổ est diplômé de l'École des beaux-arts de l'Indochine en 1930 et part en 1931 pour la France. Ce voyage a pour but d'assister Victor Tardieu pour l'Exposition coloniale qui se tient à Paris. Il profite de ce séjour pour parcourir une partie de l'Europe et suivre des cours à l'École des beaux-arts de Paris. À son retour à Hanoï, en 1932, il est désigné professeur de dessin stagiaire à l'École des beaux-arts de l'Indochine et professeur de dessin au lycée Albert Sarraut¹. Une photo inédite, datée de mai 1934, montre Lê Phổ posant parmi le personnel du lycée, debout, à gauche, derrière Jacques Lebas (le censeur du Lycée et son ancien professeur d'histoire de l'art). Une relation amicale existe alors entre les deux hommes, qui se retrouvent parfois avec Victor Tardieu pour des déjeuners ou des dîners.

Lê Phổ tốt nghiệp Trường Mỹ thuật Đông Dương năm 1930 và sang Pháp vào năm 1931. Chuyển đi nhằm hỗ trợ Victor Tardieu tại Triển lãm Thuộc địa được tổ chức tại Paris. Trong thời gian này, ông đã tranh thủ khám phá châu Âu và theo học tại Trường Mỹ thuật Paris. Khi trở lại Hà Nội vào năm 1932, ông được bổ nhiệm làm giáo viên thực tập dạy vẽ tại Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương và giáo viên mỹ thuật tại Trường trung học Albert Sarraut¹.

Một bức ảnh hiếm hoi, chụp vào tháng 5 năm 1934, cho thấy Lê Phổ đứng cùng đội ngũ giáo viên nhà trường, bên trái, phía sau Jacques Lebas (Giám học của trường Albert Sarraut và cũng là giáo sư lịch sử mỹ thuật trước đây của ông). Mối quan hệ thân tình giữa hai người đã nảy sinh từ đó, thỉnh thoảng họ gặp gỡ và ăn trưa hoặc ăn tối cùng Victor Tardieu.

¹Charlotte Aguttes-Reynier, *L'art moderne en Indochine*, éditions In Fine, 2023, p. 210-233.

Le dessin de Lê Phổ, cher aux yeux de Jacques Lebas et de son épouse, tout au long de leur vie, est accroché derrière son bureau au Lycée Albert Sarraut. Hanoï, Janvier 1935 ©Archives Lebas
Bức tranh của Lê Phổ được Jacques Lebas và vợ trân quý suốt cả cuộc đời, được treo ngay phía sau bàn làm việc của ông, tại Trường THPT Albert Sarraut, Hà Nội, tháng 1 năm 1935 ©Lưu trữ Lebas

Lê Phổ graduated from the Indochina School of Fine Arts in 1930 and left for France in 1931. The purpose of his trip was to assist Victor Tardieu at the Colonial Exhibition in Paris. He also took the opportunity to travel around Europe and attend courses at the School of Fine Arts in Paris. On his return to Hanoi in 1932, he was appointed trainee drawing teacher at the Indochina School of Fine Arts and drawing teacher at the Albert Sarraut¹ high school.

An unpublished photo, dated May 1934, shows Lê Phổ posing among the high school staff, standing on the left, behind Jacques Lebas (the high school's censor and his former art history teacher). A friendly relationship then existed between the two men, who sometimes met up with Victor Tardieu for lunches or dinners.

LÊ PHỔ

JEUNE FEMME ASSISE, HANOÏ, AVRIL 1933

6

LÊ PHỔ (1907-2001)

Jeune femme assise, Hanoï, avril 1933

Crayon gras sur papier Ingres, signé, localisé et daté en bas à gauche

57,5 x 45 cm - 22 5/8 x 17 3/4 in.

*Grease pencil on Ingres paper, signed, located and dated lower left***30 000 - 50 000 €**

Une attestation d'inclusion au catalogue raisonné de l'artiste actuellement en préparation par Charlotte Aguttes-Reynier pour l'association des Artistes d'Asie à Paris sera remise à l'acquéreur.

PROVENANCE

Collection Jacques Lebas, Hanoï
Collection particulière, France
(par descendance du précédent)

Ce dessin peut être rapproché de nombreuses œuvres du début des années 30 réalisées par l'artiste. Notamment de la *Jeune fille en blanc*, conservé à la National Gallery de Singapour, et exposée jusque très récemment à la Biennale de Venise². Ou encore de la *Jeune vietnamienne alanguie*, peinte en 1932 et vendue aux enchères en 2023 à Marseille.

Ces œuvres ont pour point commun leur sujet : une jeune femme assise, pensive et vêtue d'un *áo dài*. Les années 1920-1930 au Vietnam sont caractérisées par une effervescence intellectuelle. Se développe un mouvement d'émancipation des femmes, qui est notamment visible au travers des vêtements et de la mode. Ainsi l'ensemble, composé d'une tunique longue et d'un pantalon, appelé *áo dài*, traditionnellement sombre, devient un vêtement aux étoffes vives et claires, plus cintré et près du corps.

Lê Phổ (1907-2001), *Jeune fille en blanc*, 1931, huile sur toile, 81 x 130 cm, National Gallery, Singapour ©National Gallery Singapour

Lê Phổ (1907-2001), *Jeune vietnamienne alanguie*, 1932, huile sur toile, 110,5 x 170,5 cm, vente Maison R&C, Marseille, lot 236, 7 décembre 2023 ©Maison R&C

Bức vẽ này có thể được so sánh với nhiều tác phẩm khác của Lê Phổ vào đầu những năm 1930. Đặc biệt là tác phẩm *Thiếu nữ mặc áo dài trắng*, hiện được lưu giữ tại Bảo tàng Quốc gia Singapore và mới đây được trưng bày tại Biennale Venice². Hoặc tác phẩm *Thiếu nữ Việt Nam ngồi nghỉ*, được vẽ năm 1932 và bán đấu giá vào năm 2023 tại Marseille.

Điểm chung của những tác phẩm này là chủ đề: một thiếu nữ đang ngồi, gương mặt đầy vẻ suy tư và mặc chiếc áo dài. Những năm 1920-1930 tại Việt Nam là thời kỳ sôi động về mặt trí thức. Một phong trào giải phóng phụ nữ bắt đầu phát triển, điều này đặc biệt được thể hiện qua trang phục. Bộ áo dài, gồm áo dài và quần dài, vốn dĩ truyền thống với màu sắc trầm, đã dần trở thành một bộ trang phục có chất liệu sáng, màu sắc tươi sáng, ôm sát cơ thể và mang tính hiện đại hơn.

This drawing can be compared with many of the artist's works from the early 1930s. These include the Jeune fille en blanc, now in Singapore's National Gallery and exhibited until recently at the Venice Biennale². Or the Jeune vietnamienne alanguie, painted in 1932 and sold at auction in Marseilles in 2023.

What these works have in common is their subject: a young woman seated, pensive and dressed in an áo dài. The years 1920-1930 in Vietnam were characterized by intellectual effervescence. A movement of women's emancipation was developing, which was particularly visible in clothing and fashion. The traditionally dark áo dài, consisting of a long tunic and pants, became a garment in bright, light fabrics, more fitted and closer to the body.

²<https://www.labiennale.org/en/art/2024/portraits/l%C3%AA-ph%C3%B4>

ÉCOLE DES BEAUX-ARTS DE L'INDOCHINE, ATTRIBUÉ À NGUYỄN PHAN CHÁNH

PAYSAGE AVEC FIGURES, CIRCA 1932-1933

7

ÉCOLE DES BEAUX-ARTS
DE L'INDOCHINE, ATTRIBUÉ À
NGUYỄN PHAN CHÁNH (1892-1984)

Paysage avec figures, circa 1932-1933

Huile sur toile

84 x 84 cm - 33 1/8 x 33 1/8 in.

Oil on canvas

80 000 - 120 000 €

PROVENANCE

Collection Jacques Lebas, Hanoï (n°2 de son inventaire personnel dressé lors de l'acquisition auprès de Victor Tardieu en 1933)

Collection particulière, France (par descendance du précédent)

Œuvre en rapport: Nguyễn Phan Chánh (1892 - 1984), *Deux femmes dans une barque*, encre et gouache sur soie, 88 x 65 cm à vue, Collection particulière. ©DR

Œuvre en rapport: Nguyễn Phan Chánh (1892 - 1984), *Devant la pagode Kim Liên*, 1957, Musée des beaux-arts de Hanoï ©Musée des beaux-arts de Hanoï

détail

Nguyễn Phan Chánh se forme dans un premier temps en calligraphie à Hué puis intègre la Promotion I de l'École des beaux-arts de l'Indochine en 1925. Il suit alors les enseignements du programme de l'École des beaux-arts de Paris, tout en développant des techniques plus locales et traditionnelles. C'est donc assez rapidement, et encouragé par ses professeurs, qu'il se consacre presque entièrement à la peinture sur soie.

Dès 1929, son travail est envoyé à Paris pour être exposé au Grand Palais, à l'occasion du Salon de l'art colonial. Deux ans après, en 1931, Nguyễn Phan Chánh expose de nouveau à Paris, à l'Exposition coloniale internationale, son travail est très apprécié et réalise un tiers du chiffre d'affaires de sa section. S'en suivront des expositions organisées par l'Agindo en 1932 et en 1933¹.

Ce *Paysage avec figures* entre dans la collection de Jacques Lebas en 1933, s'il n'est pas signé, il est attribué à Nguyễn Phan Chánh par celui qui fut son professeur en histoire de l'art, numéroté « N°2. »² sur son inventaire personnel et localisé dans son salon (ill.4 p.24).

Les enseignements de l'École des beaux-arts de l'Indochine et les thèmes de prédilection de Nguyễn Phan Chánh se mêlent. Ainsi, cette œuvre est peinte à l'huile sur toile, technique apprise lors de ses années sous la direction de Victor Tardieu. Elle représente une scène quotidienne, dans la campagne : Nguyễn Phan Chánh affirme tôt son goût et son intérêt pour le monde rural et les scènes de vie quotidiennes et traditionnelles. En témoigne *Deux femmes dans une barque*, soie contemporaine à notre tableau, réalisée en 1932, où le sujet choisi est typique de l'artiste (repr. p. 40).

Au-delà de ses sujets, son affection pour la simplicité transparait dans sa technique et dans ses choix esthétiques. Ici, les tonalités douces et sobres sont travaillées, des nuances de vert et de marron se mêlent habilement. L'artiste esquisse les détails et se concentre sur les contours, privilégie les aplats, les rendus des différentes masses et formes qui composent son œuvre, c'est précisément dans ces choix qu'apparaît toute sa modernité.

Thời gian đầu, Nguyễn Phan Chánh học thư pháp tại Huế, sau đó tham gia khóa I của Trường Mỹ thuật Đông Dương vào năm 1925. Tại đây, ông tiếp thu các bài giảng theo chương trình của Trường Mỹ thuật Paris, đồng thời phát triển các kỹ thuật mang tính địa phương và truyền thống hơn. Vì vậy, chỉ một thời gian ngắn sau đó, nhờ sự khuyến khích của các giáo sư, ông gần như dành toàn bộ sự nghiệp của mình cho nghệ thuật vẽ tranh lụa.

Ngay từ năm 1929, các tác phẩm của ông đã được gửi đến Paris để tham dự Triển lãm Nghệ thuật Thuộc địa tại Đại điện (Grand Palais). Hai năm sau, vào năm 1931, Nguyễn Phan Chánh tiếp tục triển lãm tại Paris trong khuôn khổ Triển lãm Thuộc địa Quốc tế, nơi các tác phẩm của ông được đánh giá rất cao và mang lại một phần ba doanh thu cho gian hàng. Sau đó, ông tiếp tục tham gia các triển lãm do Agindo tổ chức vào năm 1932 và 1933¹.

Bức tranh *Phong cảnh và nhân vật* được Jacques Lebas, giáo sư lịch sử mỹ thuật của Nguyễn Phan Chánh sưu tầm vào năm 1933. Mặc dù không có chữ ký, nhưng tác phẩm này được giáo sư cho là của ông, mang mã "Số 2"² trong danh mục cá nhân của giáo sư và được bày trong phòng khách (ill.4 p.24).

Các bài giảng của Trường Mỹ thuật Đông Dương và các chủ đề yêu thích của Nguyễn Phan Chánh luôn song hành cùng nhau. Tác phẩm được vẽ bằng sơn dầu trên toan, một kỹ thuật mà ông đã học trong thời gian làm việc dưới sự hướng dẫn của Victor Tardieu. Tác phẩm khắc họa một cảnh sinh hoạt đời thường ở vùng nông thôn: Nguyễn Phan Chánh sớm thể hiện niềm yêu thích và sự quan tâm của mình đến thế giới làng quê cũng như các khung cảnh sinh hoạt truyền thống và đời thường. Điều này được chứng minh qua tác phẩm *Hai người phụ nữ trên thuyền*, được thực hiện vào năm 1932, bức tranh lụa ra đời cùng thời với tác phẩm được giới thiệu ở đây, điển hình cho phong cách của ông (repr. p. 40).

Vượt ra ngoài chủ đề, tình yêu dành cho sự giản dị của ông được thể hiện qua kỹ thuật và lựa chọn thẩm mỹ. Trong tác phẩm này, các tông màu nhẹ nhàng và tinh tế được xử lý kỹ càng, các sắc thái xanh lá và nâu hòa quyện khéo léo. Họa sĩ phác thảo các chi tiết và tập trung vào đường nét, ưu tiên các mảng màu, các khối hình và bố cục tổng thể. Phong cách hiện đại của ông được thể hiện đặc biệt rõ ràng thông qua tác phẩm này.

Nguyễn Phan Chánh initially trained in calligraphy in Hué, before joining Class I of the Indochina School of Fine Arts in 1925. He then followed the curriculum of the Paris School of Fine Arts, while developing more local and traditional techniques. Encouraged by his teachers, he quickly devoted himself almost entirely to silk painting.

In 1929, his work was sent to Paris to be exhibited at the Grand Palais, for the Colonial Art Show. Two years later, in 1931, Nguyễn Phan Chánh exhibited again in Paris, at the International Colonial Exhibition, where his work was highly appreciated and accounted for a third of his section's sales. This was followed by exhibitions organized by Agindo in 1932 and 1933¹.

This *Paysage avec figures* entered the Jacques Lebas collection in 1933. Although it is unsigned, it is attributed to Nguyễn Phan Chánh by his art history teacher, numbered "N°2."² on his personal inventory and located in his living room (ill.4 p.24).

The lessons of the Indochina School of Fine Arts and Nguyễn Phan Chánh's favorite themes are intertwined. Thus, this work is painted in oil on canvas, a technique learned during his years under Victor Tardieu. It depicts an everyday scene in the countryside: Nguyễn Phan Chánh affirmed early on his taste for and interest in the rural world and scenes of everyday, traditional life. This is evidenced by *Deux femmes dans une barque*, a silk contemporary to our painting, produced in 1932, in which the chosen subject is typical of the artist (repr. p. 40).

Beyond his subjects, his affection for simplicity is evident in his technique and aesthetic choices. Here, soft, sober tones are worked in, with shades of green and brown skillfully blended. The artist sketches out details and concentrates on contours, favoring flat tints and renderings of the different masses and shapes that make up his work, and it is precisely in these choices that all his modernity emerges.

¹ Charlotte Aguttes-Reynier, *L'art moderne en Indochine*, éditions In Fine, 2023, p. 308-315.

² « N°2 » de son inventaire personnel dressé lors de l'acquisition auprès de Victor Tardieu en 1933, archives Jacques Lebas

ÉCOLE DES BEAUX-ARTS DE L'INDOCHINE, ATTRIBUÉ À TRẦN QUANG TRÂN

PAYSAGE, CIRCA 1932-1933

8
ÉCOLE DES BEAUX-ARTS
DE L'INDOCHINE, ATTRIBUÉ
À TRẦN QUANG TRÂN (1900-1969)
Paysage, circa 1932-1933

Huile sur toile
70 x 89 cm - 27 1/2 x 35 in.
Oil on canvas

60 000 - 90 000 €

PROVENANCE
Collection Jacques Lebas, Hanoï (n°5 de son inventaire personnel dressé lors de l'acquisition auprès de Victor Tardieu en 1933)
Collection particulière, France (par descendance du précédent)

Trần Quang Trân, également connu comme Ngym, intègre la troisième promotion de l'École des beaux-arts en 1927 et en sort diplômé en 1932, il étudie notamment en même temps que Lê Thị Lựu.

Très peu d'œuvres nous sont aujourd'hui parvenues, mais celles connues ont en commun un goût et un talent certain pour les paysages et les architectures vietnamiennes. Ici, un muret est esquissé en arrière-plan, à côté une mare est entourée de végétation. Un travail précis est effectué sur la lumière et le travail des nuances de vert et de brun. L'artiste semble intégrer pleinement les leçons de la peinture en extérieur, enseignée notamment par Joseph Inguimberty, professeur à l'École des beaux-arts de 1925 à 1945.

Trần Quang Trân, còn được biết đến với bút danh Ngym, là học sinh khóa III của Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương vào năm 1927 và tốt nghiệp năm 1932, ông học cùng khoá với Lê Thị Lựu.

Rất ít tác phẩm của ông còn tồn tại cho đến ngày nay, nhưng những tác phẩm được biết đến đều thể hiện rõ nét gu thẩm mỹ và tài năng nổi bật trong việc khắc họa phong cảnh và kiến trúc Việt Nam.

Trong bức tranh này, một bức tường thấp được phác thảo ở phần hậu cảnh, bên cạnh đó là một chiếc ao nhỏ được cây cối bao quanh.

Tác phẩm cho thấy sự tỉ mỉ trong cách xử lý ánh sáng và sự phối hợp tinh tế giữa các sắc thái xanh lá và nâu. Có vẻ như họa sĩ đã tiếp thu hoàn toàn các bài học về nghệ thuật trực họa được Joseph Inguimberty - giáo viên tại Trường Mỹ thuật Đông Dương từ năm 1925 đến năm 1945, giảng dạy.

Trần Quang Trân, also known as Ngym, joined the third class of the School of Fine Arts in 1927 and graduated in 1932, studying notably at the same time as Lê Thị Lựu.

Very few of his works have come down to us, but those we do know share a certain taste and talent for Vietnamese landscapes and architecture. Here, a low wall is sketched in the background, while next to it a pond is surrounded by vegetation. Precise work is carried out on light and shades of green and brown. The artist seems to have fully integrated the lessons of outdoor painting, taught in particular by Joseph Inguimberty, professor at the School of Fine Arts from 1925 to 1945.

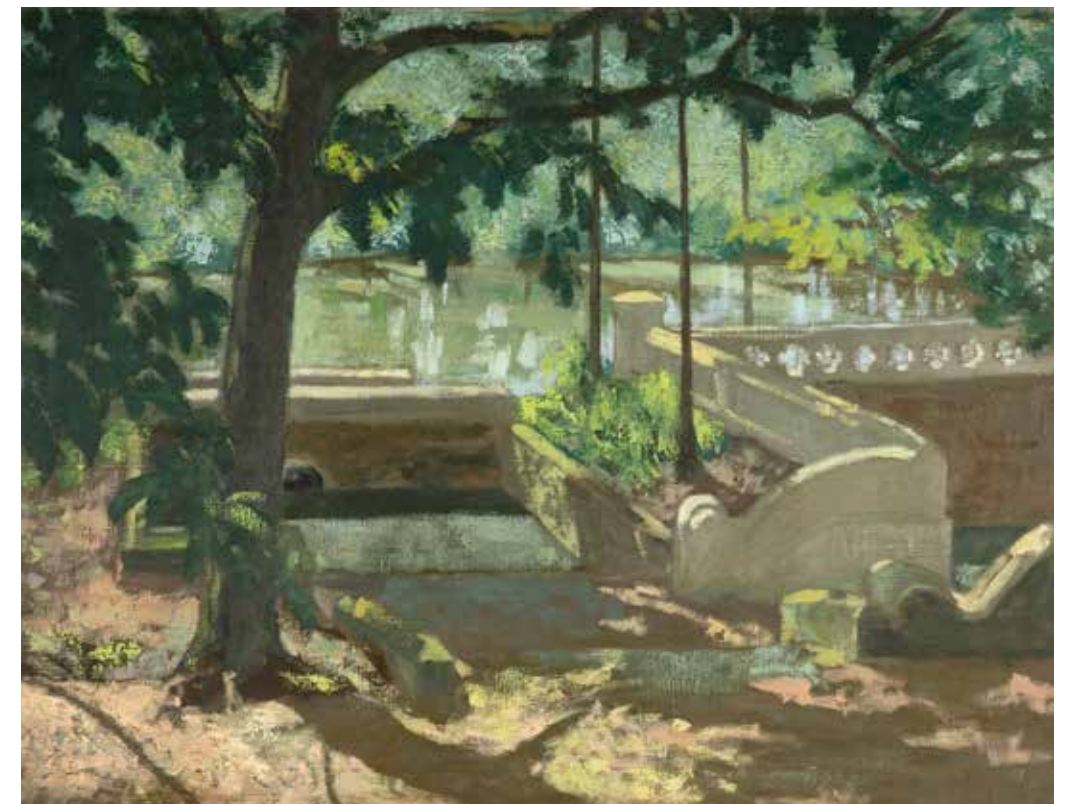

détail

ÉCOLE DES BEAUX-ARTS DE L'INDOCHINE

PAYSAGE, CIRCA 1932-1933

9

ÉCOLE DES BEAUX-ARTS DE L'INDOCHINE

Paysage, circa 1932-1933

Huile sur toile

75 x 98 cm - 29 1/2 x 38 5/8 in.

Oil on canvas

70 000 - 100 000 €

PROVENANCE

Collection Jacques Lebas, Hanoï (n°6 de son inventaire personnel dressé lors de l'acquisition auprès de Victor Tardieu en 1933)

Collection particulière, France (par descendance du précédent)

ÉCOLE DES BEAUX-ARTS DE L'INDOCHINE

PAYSAGE MARE, CIRCA 1932-1933

10

ÉCOLE DES BEAUX-ARTS
DE L'INDOCHINE

Paysage mare, circa 1932-1933

Huile sur toile

66 x 104 cm - 26 x 41 in.

Oil on canvas

60 000 - 90 000 €

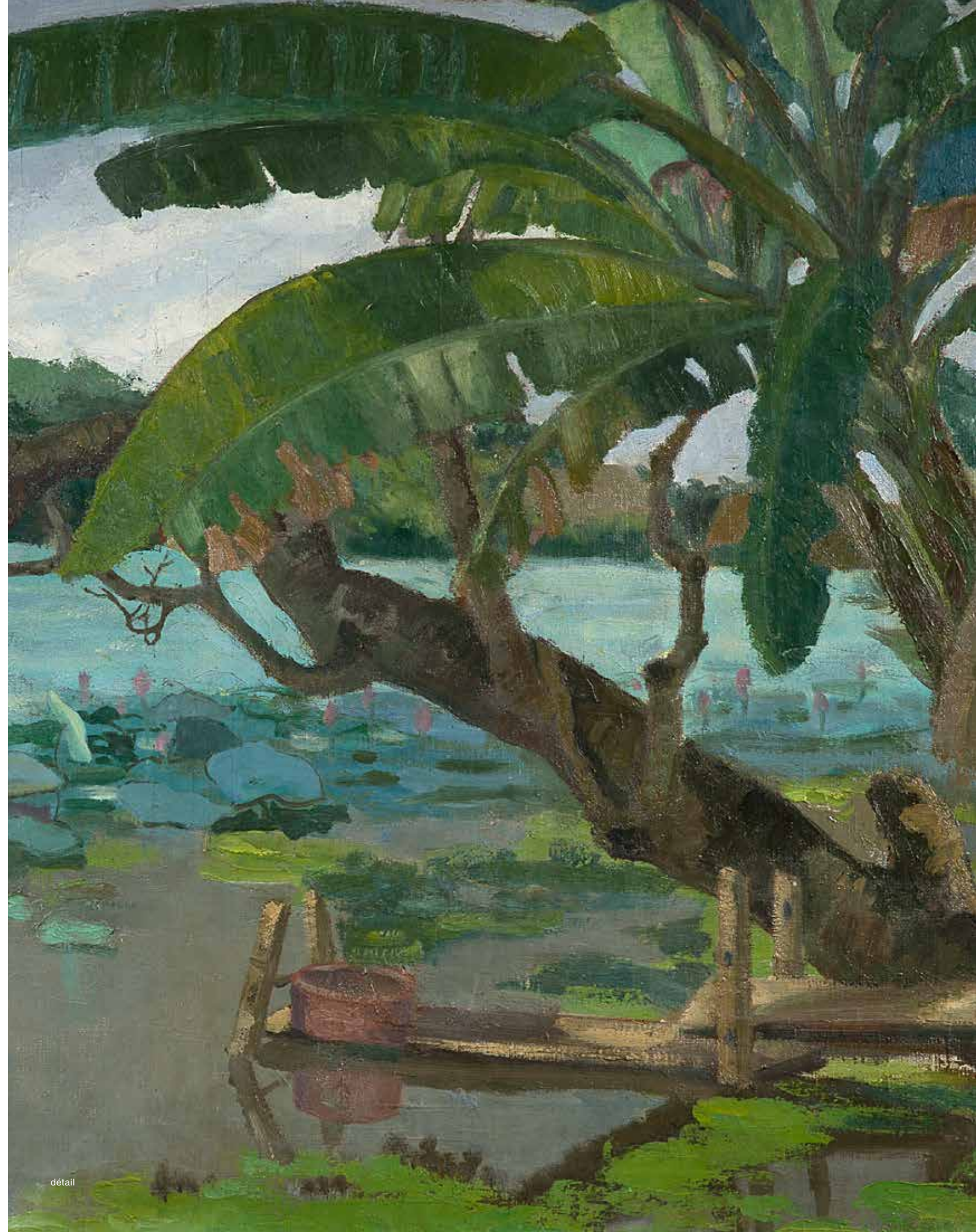
PROVENANCE

Collection Jacques Lebas, Hanoï (n°1 de son inventaire personnel dressé lors de l'acquisition auprès de Victor Tardieu en 1933)

Collection particulière, France (par descendance du précédent)

Coin du salon de M. et Mme Lebas, Lycée Albert Sarraut, Hanoï, Février 1934 ©Archives Lebas
Một góc phòng khách của vợ chồng ông bà Lebas, Trường THPT Albert Sarraut, Hà Nội, tháng 2 năm 1934 ©Lưu trữ Lebas

détail

ÉCOLE DES BEAUX-ARTS DE L'INDOCHINE

JEUNE FILLE À LA COLOMBE

11

ÉCOLE DES BEAUX-ARTS
DE L'INDOCHINE
(MILIEU DU XXE SIÈCLE)

Jeune fille à la colombe, circa 1940-1950

Huile sur toile, annotée d'un poème
et signée sur le côté gauche

100 x 69.5 cm - 39 3/8 x 27 3/8 in.

*Oil on canvas, with a poetry inscribed
and signed on the left side*

120 000 - 150 000 €

PROVENANCE

Collection privée, acquis à Hanoï
entre 1940 et 1950

Apporté à Paris lors de l'installation
familiale au début des années 1950
Puis par descendance

Conservé, depuis son acquisition vers 1940, dans la même famille – originaire de Hanoï et proche des peintres Mai Trung Thứ, Lê Phổ, Lê Thị Lựu, Nguyễn Tiến Chung... – cette toile dresse le portrait d'une jeune élégante assise dans un intérieur. Pensive, elle tient une colombe, symbole de pureté. L'artiste reprends ici les codes enseignés au sein de l'École des beaux-arts de l'Indochine et nous offre une composition très sobre, toute en nuances. La tunique, parfaitement ajustée, la boucle d'oreille et la coiffure laissent transparaitre le statut social de la jeune femme.

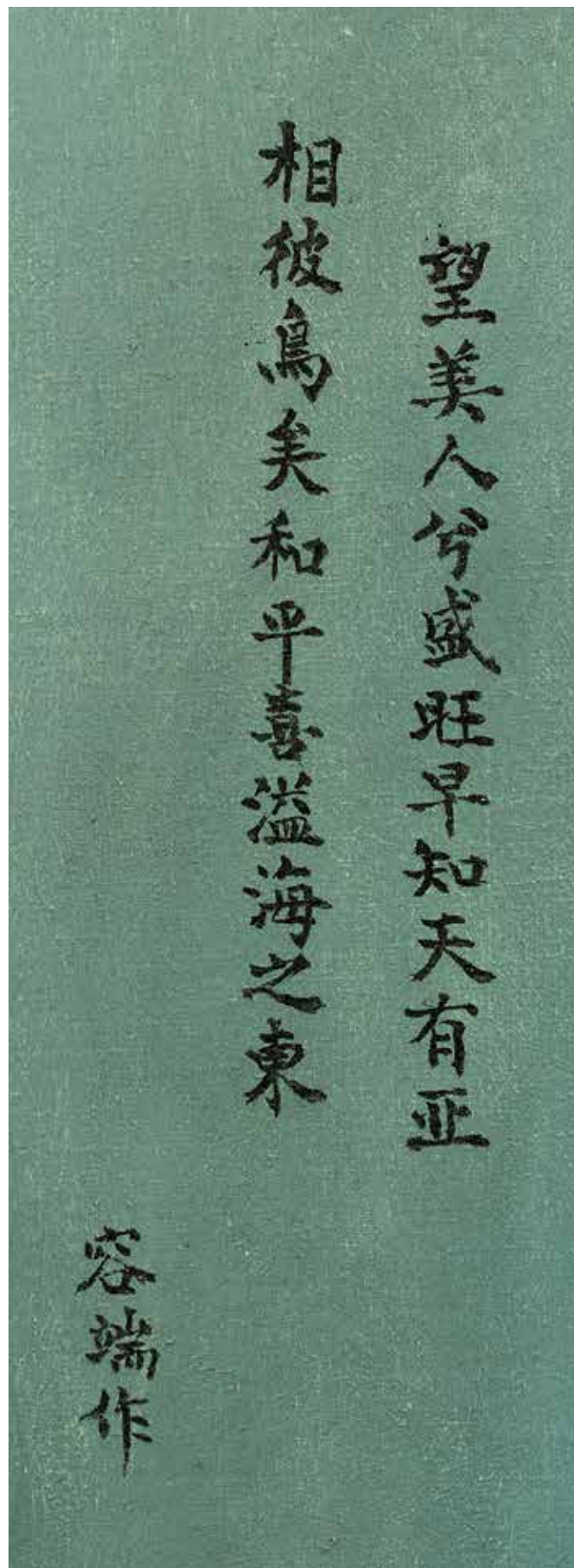
Kể từ khi được mua lại vào khoảng năm 1940, tác phẩm này được gìn giữ trong bộ sưu tập của một gia đình gốc Hà Nội rất thân thiết với các họa sĩ Mai Trung Thứ, Lê Phổ, Lê Thị Lựu, Nguyễn Tiến Chung... Bức tranh khắc họa chân dung một thiếu nữ duyên dáng đang ngồi trong căn phòng. Với vẻ suy tư, trên tay cô ôm một chú bồ câu trắng, biểu tượng cho sự thuần khiết.

Họa sĩ đã áp dụng các quy tắc được giảng dạy tại Trường Mỹ thuật Đông Dương và mang đến cho chúng ta một tác phẩm rất tinh tế, hài hòa trong từng sắc thái.

Since it was acquired around 1940, this painting has been kept by the same family – originally from Hanoi and close to the painters Mai Trung Thứ, Lê Phổ, Lê Thị Lựu, Nguyễn Tiến Chung... – and depicts a young, elegant woman seated in an interior. Pensive, she holds a dove, a symbol of purity. Here, the artist adopts the codes taught at the Indochina School of Fine Arts, offering us a very sober, nuanced composition.

The perfectly fitted tunic, the earring and the hairstyle hint at the young woman's social status.

Le regard du spectateur est attiré par la colombe, placée au centre de la composition, dont l'ombre se dessine sur la tunique de la jeune femme. La blancheur immaculée révèle les mains peintes avec raffinement du modèle et ses lèvres délicatement ourlées de rouge.

À gauche, un poème narre les sentiments d'un amant à sa bien-aimée et nous rappelle que, dans la symbolique profane, la colombe est offerte en témoignage d'amour.

Chiếc áo dài được cắt may tinh tế, đôi bông tai và kiểu tóc chau chuốt cho thấy địa vị xã hội của người phụ nữ trẻ. Chú bồ câu nằm ở trung tâm bố cục, in bóng trên tà áo dài của cô gái, thu hút ánh nhìn của người xem. Màu trắng tinh khôi làm nổi bật đôi bàn tay được vẽ đầy tinh tế và đôi môi đỏ mọng của người mẫu.

Bên trái tác phẩm để một bản thơ tình, nhắc nhở chúng ta rằng bồ câu là món quà mang ý nghĩa biểu tượng cho tình yêu.

The viewer's gaze is drawn to the dove at the center of the composition, whose shadow is drawn across the young woman's tunic. The immaculate whiteness reveals the model's exquisitely painted hands and lips delicately hemmed in red.

To the left, a poem recounts the feelings of a lover to his beloved, reminding us that, in secular symbolism, the dove is offered as a token of love.

LƯƠNG XUÂN NHỊ

Après un an de cours préparatoire auprès de l'artiste Nam Sơn, Lương Xuân Nhị intègre la Promotion VIII de l'École des beaux-arts de l'Indochine en 1932, il en sortira major en 1937. Dès ses premières années à l'École des beaux-arts, Lương Xuân Nhị est remarqué. En 1935, il reçoit la médaille d'argent du Salon de la SADEI (Société annamite d'encouragement à l'art et l'industrie) à Hanoï, puis l'or en 1936 et un « prix spécial » en 1937. Cette même année, ce ne sont pas moins de quatre-vingt-six œuvres de l'artiste qui sont retenues pour être exposées dans le pavillon de l'Indochine à l'occasion de l'Exposition universelle qui se tient à Paris. Très attaché à l'enseignement qu'il a reçu et à sa transmission, il fonde le Farta (Foyer de l'art annamite) en 1942 avec Lê Văn Đệ, Tô Ngọc Vân, Georges Khánh et Trần Văn Cẩn. Puis, de 1946 à 1981 il est professeur à l'École des beaux-arts de l'Indochine où il continue cette mission de transmission¹.

Sau một năm học lớp dự bị dưới sự hướng dẫn của họa sĩ Nam Sơn, Lương Xuân Nhị chính thức theo học khóa VIII của Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương năm 1932 và tốt nghiệp thủ khoa năm 1937.

Lương Xuân Nhị đã gây ấn tượng mạnh mẽ ngay từ những năm đầu học tập tại trường. Năm 1935, ông nhận huy chương bạc từ Salon de la Sadeai (Hội An Nam khuyến học nghệ thuật và công nghiệp) tại Hà Nội, sau đó giành huy chương vàng năm 1936 và giải thưởng đặc biệt năm 1937. Cũng trong năm này, không dưới 86 tác phẩm

của ông được chọn trưng bày tại gian triển lãm Đông Dương trong khuôn khổ Triển lãm Quốc tế tại Paris.

Gắn bó với nền giáo dục đã đào tạo mình và luôn chú trọng việc truyền dạy tri thức, ông cùng Lê Văn Đệ, Tô Ngọc Vân, Georges Khánh và Trần Văn Cẩn sáng lập Farta (Foyer de l'art annamite – Nhóm Nghệ thuật An Nam) vào năm 1942. Từ năm 1946 đến năm 1981, ông là giảng viên tại Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương, tiếp tục sứ mệnh giảng dạy và truyền đạt kiến thức nghệ thuật.¹

After a year's preparatory course with the artist Nam Sơn, Lương Xuân Nhị joined the Class VIII of the Indochina School of Fine Arts in 1932, graduating as valedictorian in 1937.

Lương Xuân Nhị was noticed from his earliest years at the School of Fine Arts. In 1935, he was awarded the silver medal at the Salon de la SADEI ("Annamite Society for the Encouragement of Art and Industry") in Hanoi, followed by gold in 1936 and a "special prize" in 1937. That same year, no fewer than eighty-six of the artist's works were selected for display in the Indochina pavilion at the Universal Exhibition in Paris.

Very attached to the teaching he had received and its transmission, he founded the Farta ("Annamite Art Foyer") in 1942 with Lê Văn Đệ, Tô Ngọc Vân, Georges Khánh and Trần Văn Cẩn. Then, from 1946 to 1981, he was a professor at the Indochina School of Fine Arts, where he continued this mission of transmission¹.

¹Charlotte Aguttes-Reynier, *L'art moderne en Indochine*, édition InFine, 2023, pp. 258-267.

LƯƠNG XUÂN NHỊ

BOUQUET DE FLEURS DE LYS

12

LƯƠNG XUÂN NHỊ (1914-2006)*Bouquet de fleurs de lys*

Huile sur toile, signée en bas à gauche

61 x 46 cm - 24 x 18 1/8 in.

*Oil on canvas, signed lower left***50 000 - 80 000 €**

PROVENANCE

Collection particulière, France (par descendance en 1951 puis en 1996)

La peinture de Lương Xuân Nhị se caractérise par un certain réalisme toujours empreint de poésie et par l'utilisation de couleurs douces. Ici, il fait le choix de tonalités bleues, vertes et marrons sur lesquelles le blanc des lys ressort, symbole de pureté et d'innocence.

Genre occidental, qui se développe à la Renaissance et qui devient un genre pictural indépendant au XVIIe siècle², la nature-morte va intéresser les artistes de l'École des beaux-arts de l'Indochine³. Ainsi, le sujet principal de cette œuvre de Lương Xuân Nhị est ce bouquet de lys dans un vase, le tout dans un intérieur à la décoration vietnamienne, baigné d'une lumière douce.

Hội họa của Lương Xuân Nhị đặc trưng bởi phong cách hiện thực kết hợp với nét thi vị và việc sử dụng các gam màu dịu nhẹ. Trong tác phẩm này, ông chọn tông màu xanh lam, xanh lá và nâu, làm nổi bật sắc trắng của những bông hoa ly – biểu tượng cho sự thuần khiết và ngây thơ.

Thể loại tranh tĩnh vật, phát triển từ thời kỳ Phục Hưng và trở thành một thể loại độc lập vào thế kỷ XVII², đã thu hút sự quan tâm của các nghệ sĩ Trường Mỹ thuật Đông Dương³. Tác phẩm của Lương Xuân Nhị tập trung vào bình hoa ly, được bố trí trong một không gian nội thất trang trí theo phong cách Việt Nam, tràn ngập ánh sáng dịu dàng.

Lương Xuân Nhị's painting is characterized by a certain realism always imbued with poetry, and by the use of soft colors. Here, he chooses blue, green and brown tones against which the white of the lilies stands out, symbolizing purity and innocence.

A Western genre that developed during the Renaissance and became an independent pictorial genre in the 17th century, the still life was to interest artists at the Indochina School of Fine Arts. Thus, the main subject of this work by Lương Xuân Nhị is this bouquet of lilies in a vase, all set in a Vietnamese-decorated interior bathed in soft light.

Vũ Cao Đàm, *Les lys*, 1963
Vente [31] Aguttes, 29 novembre 2021, lot 28

²Laurence Bertrand Dorléac (dir.), *Les choses. Une histoire de la nature morte*, [exposition, Paris, musée du Louvre, 12 octobre 2022 – 23 janvier 2023], Paris, coédition Lienart / Louvre éditions, 2022, 448 pages.

³Anne Fort, « Natures mortes, fleurs et oiseaux » in *Lê Phổ, Mai-Thu et Vũ Cao Đàm. Peintres de l'art moderne vietnamien en France*, [exposition, Paris, musée Cernuschi, 11 octobre 2024 – 9 mars 2025], Paris, Flammarion, 2024, p. 186-187.

ENTOURAGE DE NGUYỄN PHAN CHÁNH

LA MARCHANDE

13

ENTOURAGE DE NGUYỄN PHAN CHÁNH (1892-1984)

La marchande

Encre et couleurs sur soie,
porte une signature et une date en haut
à gauche

47 x 34,5 cm - 18 1/2 x 13 5/8 in.

*Ink and color on silk, with a signature
and a date upper left*

5 000 - 8 000 €

Verso

À partir des années 1950, Nguyễn Phan Chánh et son entourage reprennent plusieurs sujets de jeunesse du Maître pour de nouvelles versions, en particulier certaines réalisées sous le contrôle du musée des beaux-arts du Vietnam. C'est le cas de cette marchande, dont la représentation conserve les caractéristiques recherchées : un sujet traditionnel, des tonalités douces et une parfaite maîtrise du support de la soie.

Un papier rouge est accroché sur le mur derrière la jeune femme, sur lequel il est écrit « Grand bonheur » en caractères chinois. Ce type de petits papiers, annonçant des vœux tels celui-ci, apparaît chaque année à l'occasion de la fête du Tết (Tết Nguyên Đán), fin d'une année lunaire et donc fête du Nouvel An au Vietnam.

Le musée des beaux-arts de Hanoï conserve la version datée de 1957 et reproduite dans le volume *Tranh Lụa, Nguyễn Phan Chánh*, Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam, Hanoï, 1992.

EXPOSITION

2024, *Le renouveau de l'art moderne en Indochine*, Aguttes, Neuilly-sur-Seine (octobre 2024)

BIBLIOGRAPHIE (POUR LA VERSION DATÉE 1957 CONSERVÉE AU MUSÉE DES BEAUX-ARTS DE HANOÏ)
Tranh Lụa, Nguyễn Phan Chánh, Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam, Hanoï, 1992, titré *Cô hàng xén*, repr. n°14, p. 46

BIBLIOGRAPHIE

Charlotte Aguttes-Reynier, *Le renouveau de l'art moderne en Indochine, 25 artistes - 52 œuvres*. AAP, Association des artistes d'Asie à Paris, 2024, repr. p. 67.

PROVENANCE

Collection particulière

« Grand bonheur »
“Great Happiness”
« Đại phúc »

Kể từ những năm 1950, Nguyễn Phan Chánh và những người đồng môn đã tái hiện lại nhiều đề tài được ông sáng tác khi còn trẻ với các phiên bản mới hơn, đặc biệt là một số tác phẩm được thực hiện dưới sự giám sát của Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam. Điều này cũng được thể hiện thông qua bức tranh về người gánh hàng rong, tác phẩm giữ nguyên các đặc trưng vốn có: đề tài truyền thống, tông màu nhẹ nhàng và kỹ thuật hoàn hảo trên chất liệu lụa.

Trên bức tường phía sau cô gái có treo một mảnh giấy đỏ, trên đó viết dòng chữ Hán "Đại Hạnh" (Đại phúc). Tranh thư pháp trên nền giấy đỏ thường xuất hiện mỗi dịp Tết Nguyên Đán, đánh dấu sự kết thúc của một năm theo âm lịch và chào đón năm mới tại Việt Nam.

Bảo tàng Mỹ thuật Hà Nội hiện đang lưu giữ phiên bản được sáng tác vào năm 1957, được thể hiện lại trong cuốn *Tranh Lụa, Nguyễn Phan Chánh*, Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam, Hanoï, 1992.

From the 1950s onwards, Nguyễn Phan Chánh and his entourage took up several of the Master's early subjects for new versions, in particular some produced under the supervision of the Vietnam Museum of Fine Arts. Such is the case with this merchant, whose representation retains the sought-after characteristics: a traditional subject, soft tones and perfect mastery of the silk support.

A red paper hangs on the wall behind the young woman, on which is written "Great Happiness" in Chinese characters. This type of small paper, announcing greetings such as this, appears every year on the occasion of the Tết festival (Tết Nguyên Đán), the end of a lunar year and therefore New Year's festival in Vietnam.

*The Hanoi Museum of Fine Arts preserves the version dated 1957 and reproduced in the volume *Tranh Lụa, Nguyễn Phan Chánh*, Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam, Hanoï, 1992...*

LÊ VĂN ĐỆ

FEMME AU CHEMISIER TRANSPARENT,

3 JANVIER 1932

Lê Văn Đệ intègre la promotion I de l'École des beaux-arts de l'Indochine en 1925 et il en sort diplômé en 1930, major ex-aequo de la section peinture. Élève talentueux, il obtient une bourse pour se rendre à Paris à l'Exposition coloniale de 1931. En 1932, il intègre l'atelier de Jean-Pierre Laurens à l'École des beaux-arts de Paris pour parfaire sa formation. Les années qui suivent, Lê Văn Đệ voyage en Europe et s'installe en Italie quelques années où son travail est très apprécié. En 1936, il est choisi par le Vatican pour la direction artistique des salles asiatiques de l'Exposition mondiale de la presse catholique. Il expose ensuite au pavillon pontifical de l'Exposition universelle de 1937 qui se tient à Paris. Lê Văn Đệ est le premier artiste vietnamien à rencontrer un pape, en l'occurrence Pie XI. Il se convertit d'ailleurs au catholicisme et choisit « Celso-Leon Francesco » comme nom de baptême. Lorsqu'il retourne en Indochine en 1939, la Samipic (Société d'amélioration intellectuelle et physique des indigènes de Cochinchine) l'accueille par un bel événement organisé en son honneur.

L'œuvre *Femme au chemisier transparent* a été peinte à Paris et est datée du 3 janvier 1932. Lê Văn Đệ est alors élève de l'atelier de Jean-Pierre Laurens aux beaux-arts. Le modèle est vêtu, coiffé et maquillé à la mode parisienne des années trente. Elle est assise, le regard franc dirigé vers sa gauche. L'artiste fait le choix d'aplats de couleurs et d'une touche visible.

Lê Văn Đệ theo học khóa I của Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương năm 1925 và tốt nghiệp năm 1930 với thành tích đồng hạng thủ khoa chuyên ngành hội họa. Là một học sinh tài năng, ông đã nhận được học bổng để đến Paris tham dự Triển lãm Thuộc địa năm 1931. Năm 1932, ông hoàn thiện kỹ năng hội họa tại xưởng của nghệ sĩ Jean-Pierre Laurens, Trường Mỹ thuật Paris. Những năm sau đó, Lê Văn Đệ du lịch khắp châu Âu và định cư tại Ý một thời gian, nơi các tác phẩm của ông được đánh giá cao. Năm 1936, ông được Vatican chọn làm giám đốc nghệ thuật cho các phòng triển lãm châu Á tại Triển lãm Thế giới Báo chí Công giáo. Tiếp đó, ông trưng bày các tác phẩm tại gian hàng của Giáo hoàng trong Triển lãm Quốc tế năm 1937 tại Paris. Lê Văn Đệ là nghệ sĩ Việt Nam đầu tiên được diện kiến Giáo hoàng (cụ thể là Giáo hoàng Piô XI). Sau đó ông đã cải sang đạo Công giáo và chọn Celso-Leon Francesco là tên rửa tội của mình. Ngày họa sĩ trở lại Đông Dương, Samipic (Hội Nam Kỳ trí đức thể dục) đã tổ chức một sự kiện trọng đại để chào đón ông.

Tác phẩm *Người phụ nữ mặc áo sơ mi xuyên thấu* được vẽ tại Paris và hoàn thành vào ngày 3 tháng 1 năm 1932. Khi đó, Lê Văn Đệ là học viên tại xưởng của Jean-Pierre Laurens tại Trường Mỹ thuật Paris. Người mẫu trong tranh ăn mặc, làm tóc và trang điểm theo phong cách Paris những năm 1930. Thiếu nữ ở tư thế ngồi và nhìn thẳng về phía bên trái. Họa sĩ chọn cách sử dụng mảng màu phẳng và các nét chấm phá nổi bật.

Lê Văn Đệ joined Class I of the Indochina School of Fine Arts in 1925, graduating in 1930 as joint valedictorian of the painting section. A talented student, he was awarded a scholarship to travel to Paris for the 1931 Colonial Exhibition. In 1932, he joined Jean-Pierre Laurens' studio at the Paris School of Fine Arts to further his training. In the years that followed, Lê Văn Đệ traveled throughout Europe, settling in Italy for a few years, where his work was much appreciated. In 1936, he was chosen by the Vatican as artistic director of the Asian rooms at the World Catholic Press Exhibition. He then exhibited in the Papal Pavilion at the 1937 Universal Exhibition in Paris. Lê Văn Đệ was the first Vietnamese artist to meet a pope, in this case Pius XI. He converted to Catholicism and chose "Celso-Leon Francesco" as his baptismal name. When he returned to Indochina in 1939, Samipic ("Society for the Intellectual and Physical Improvement of the Indigenous People of Cochinchina") welcomed him with a beautiful event organized in his honor.

Femme au chemisier transparent was painted in Paris and dated January 3, 1932. Lê Văn Đệ was a student in Jean-Pierre Laurens' studio at the Fine Arts School at the time. The model is dressed, coiffed and made-up in the Parisian fashion of the thirties. She is seated, her gaze directed squarely to her left. The artist opts for solid colors and visible brushstrokes.

14

LÊ VĂN ĐỆ (1906-1966)*Femme au chemisier transparent*, 3 janvier 1932

Huile sur papier marouflé sur toile, signée, datée, située « Paris » et marquée du cachet en haut à droite

61 x 46 cm - 24 x 18 1/8 in.

Oil on paper laid down on canvas, signed, dated, located 'Paris' and stamped top right

30 000 - 50 000 €

EXPOSITION
2024, *Le renouveau de l'art moderne en Indochine*, Aguttes, Neuilly-sur-Seine (octobre 2024)

BIBLIOGRAPHIE
Charlotte Aguttes-Reynier, *L'art moderne en Indochine*, éditions In Fine, 2023, repr. p. 254
Charlotte Aguttes-Reynier, *Le renouveau de l'art moderne en Indochine, 25 artistes - 52 œuvres*. AAP, Association des artistes d'Asie à Paris, 2024, repr. p. 43.

PROVENANCE
Collection particulière, Paris, France (depuis les environs 1988-1990)

détail

VIETNAM

MAI TRUNG THỨ

Né en 1906 près de Haiphong, Mai Trung Thứ réalise sa scolarité au lycée français d'Hanoi. Tout comme Lê Phổ, Vũ Cao Đàm ou Lê Văn Đệ, il fait partie de la première promotion de l'École des beaux-arts de l'Indochine, fondée et dirigée par Victor Tardieu. Invité à l'occasion de l'Exposition coloniale de 1931, Mai Trung Thứ découvre la France. Tombé sous son charme, il s'y installe à la fin des années 30 et y demeure jusqu'à la fin de sa vie. Bien que fortement marqué par l'enseignement artistique qu'il reçoit de la part de Victor Tardieu et de Joseph Inguimberty, il est celui de ses camarades qui garde l'identité vietnamienne la plus profonde. Mai Trung Thứ se consacre à la gouache ou à l'encre sur soie, procédés typiquement asiatiques qui lui permettent de développer un art riche en réminiscence de l'art chinois et vietnamien traditionnels. Artiste indépendant, il n'en reste pas moins engagé et soucieux du devenir de son pays. Élève emblématique de la première promotion de l'École des beaux-arts d'Indochine, Mai Trung Thứ fait partie des six candidats reçus au concours sur les 266 présentés. Durant cette formation, il apprend une technique particulière à mi-chemin entre tradition asiatique et goût européen : la peinture sur soie. Si Mai Trung Thứ a également appris l'huile sur toile, qu'il pratique au début de sa carrière, il l'abandonne rapidement au profit de la peinture sur soie.

Sinh năm 1906 gần Hải Phòng, Mai Trung Thứ theo học tại trường trung học Pháp ở Hà Nội. Giống như Lê Phổ, Vũ Cao Đàm hay Lê Văn Đệ, ông thuộc khóa đầu tiên của Trường Mỹ thuật Đông Dương do Victor Tardieu sáng lập và quản lý.

Được mời tham dự Triển lãm Thuộc địa năm 1931, Mai Trung Thứ đã có cơ hội khám phá nước Pháp. Bị quyến rũ bởi vẻ đẹp nơi đây, ông quyết định sang Pháp định cư vào cuối những năm 1930 và sống ở đó cho đến cuối đời. Mặc dù chịu ảnh hưởng sâu sắc từ sự giảng dạy của Victor Tardieu và Joseph Inguimberty, ông là người giữ gìn bản sắc Việt Nam sâu đậm nhất trong số các bạn đồng môn.

Mai Trung Thứ chuyên sáng tác bằng bột màu và mực trên lụa – những chất liệu đặc trưng của châu Á, giúp ông phát triển một phong cách nghệ thuật giàu tính hoài niệm về nghệ thuật truyền thống Trung Quốc và Việt Nam. Là một nghệ sĩ độc lập, ông vẫn luôn quan tâm tới tương lai của quê hương mình. Là sinh viên tiêu biểu cho khóa đầu tiên Trường Mỹ thuật Đông Dương, Mai Trung Thứ nằm trong số sáu thí sinh trúng tuyển trên tổng số 266 người dự thi. Trong thời gian học, ông đã làm quen với một kỹ thuật độc đáo, kết hợp giữa truyền thống Á Đông và thẩm mỹ châu Âu: tranh lụa. Mặc dù từng học tập và sáng tác các tác phẩm sơn dầu trên toan ở giai đoạn đầu sự nghiệp, ông đã nhanh chóng từ bỏ để tập trung vào tranh lụa.

Born in 1906 near Haiphong, Mai Trung Thứ completed his schooling at the French high school in Hanoi. Like Lê Phổ, Vũ Cao Đàm and Lê Văn Đệ, he was part of the first graduating class of the Indochina School of Fine Arts, founded and directed by Victor Tardieu. Invited to attend the 1931 Colonial Exhibition, Mai Trung Thứ discovered France. Fallen under its spell, he settled there in the late 30s and remained for the rest of his life. Although strongly influenced by the artistic education he received from Victor Tardieu and Joseph Inguimberty, he was the one of his comrades who retained the deepest Vietnamese identity. Mai Trung Thứ devoted himself to gouache or ink on silk, typically Asian processes that enabled him to develop an art rich in reminiscence of traditional Chinese and Vietnamese art. An independent artist, he is no less committed to his country's future. Mai Trung Thứ was an emblematic student of the first graduating class of the Indochina School of Fine Arts, and one of only six successful candidates out of 266 entered. During his training, he learned a special technique halfway between Asian tradition and European taste: silk painting. Although Mai Trung Thứ also learned oil on canvas, which he practiced at the start of his career, he soon abandoned it in favor of silk painting.

MAI TRUNG THỨ

GRAND-MÈRE, 1976

° 15

MAI TRUNG THỨ (1906-1980)

Grand-mère, 1976

Encre et couleurs sur soie, signée et datée en haut à droite. Dans le cadre d'origine réalisé par l'artiste

22 x 47 cm - 8 5/8 x 18 1/2 in.

Ink and color on silk, signed and dated upper right. In its original frame, made by the artist

60 000 - 100 000 €

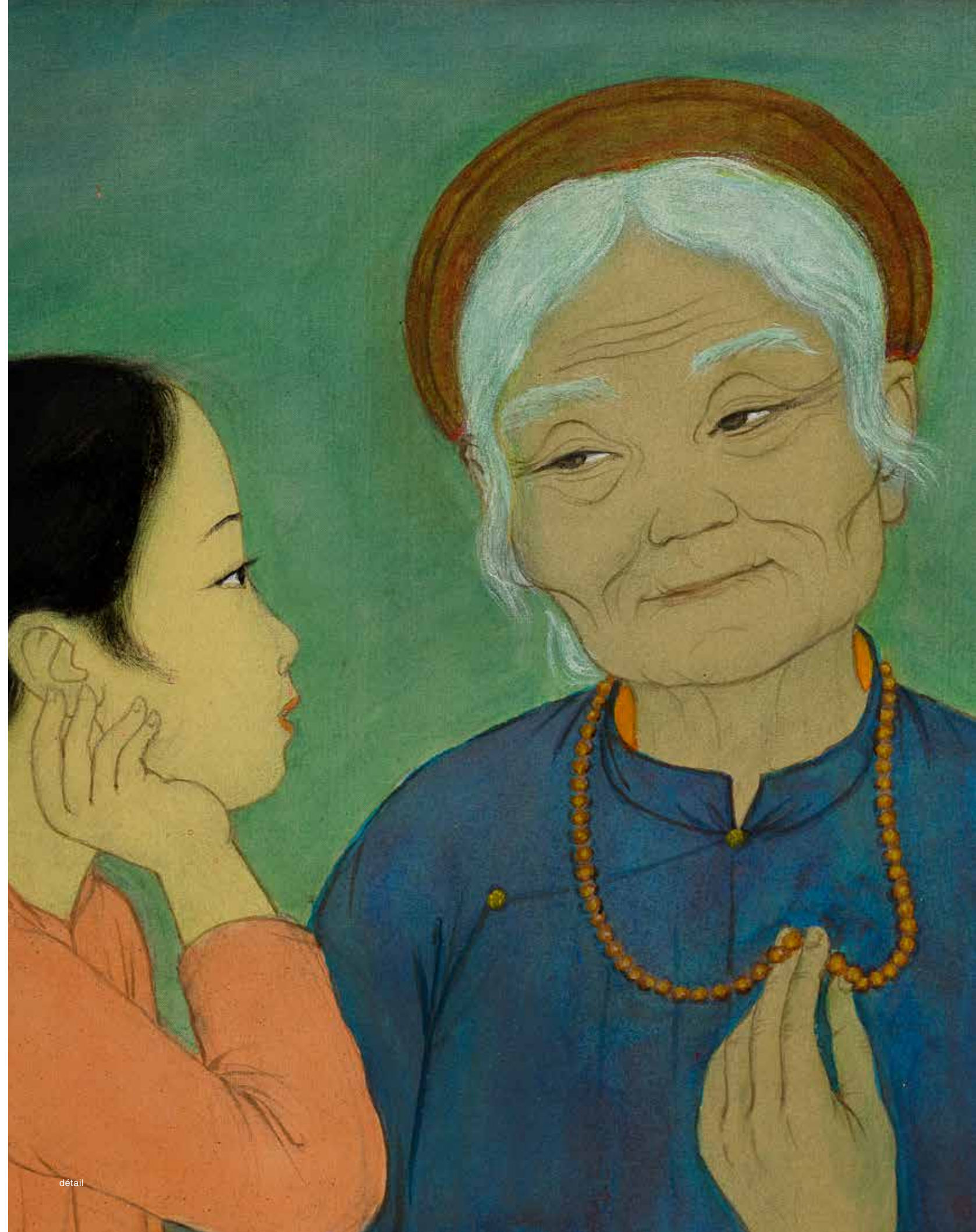
Une attestation d'inclusion au catalogue raisonné de l'artiste actuellement en préparation par Charlotte Aguttes-Reynier pour l'association des Artistes d'Asie à Paris sera remise à l'acquéreur.

BIBLIOGRAPHIE

« L'art moderne en Indochine »,
Charlotte Aguttes-Reynier,
In Fine éditions d'art, 2023, repr. p. 281

PROVENANCE

Collection particulière, Paris
Vente [34] Aguttes, 2 juin 2022, lot 225
Collection française

détail

LÊ PHỔ

JEUNE FEMME AUX FLEURS DE LOTUS

16

LÊ PHỔ (1907-2001)*Jeune femme aux fleurs de lotus*

Aquarelle, pastel, encre et crayon sur papier, signé en haut, à droite

30,5 x 23, 5 cm - 12 x 9 1/4 in.

*Watercolor, pastel, ink and pencil on paper, signed upper right***30 000 - 50 000 €**

Une attestation d'inclusion au catalogue raisonné de l'artiste actuellement en préparation par Charlotte Aguttes-Reynier pour l'association des Artistes d'Asie à Paris sera remise à l'acquéreur.

PROVENANCE

Vente Holz, Arles, 16 mars 1992, lot 40
Collection particulière, sud-est de la France

Occupant une place prépondérante dans l'œuvre de Lê Phổ, la femme est toujours représentée délicate et pensive. Ici, elle tient un bouquet de lotus blancs. Cette fleur, généralement représenté avec huit pétales, est l'emblème de la féminité et de pureté. La femme sert le bouquet contre sa poitrine et semble sentir le parfum doux et poudré des fleurs.

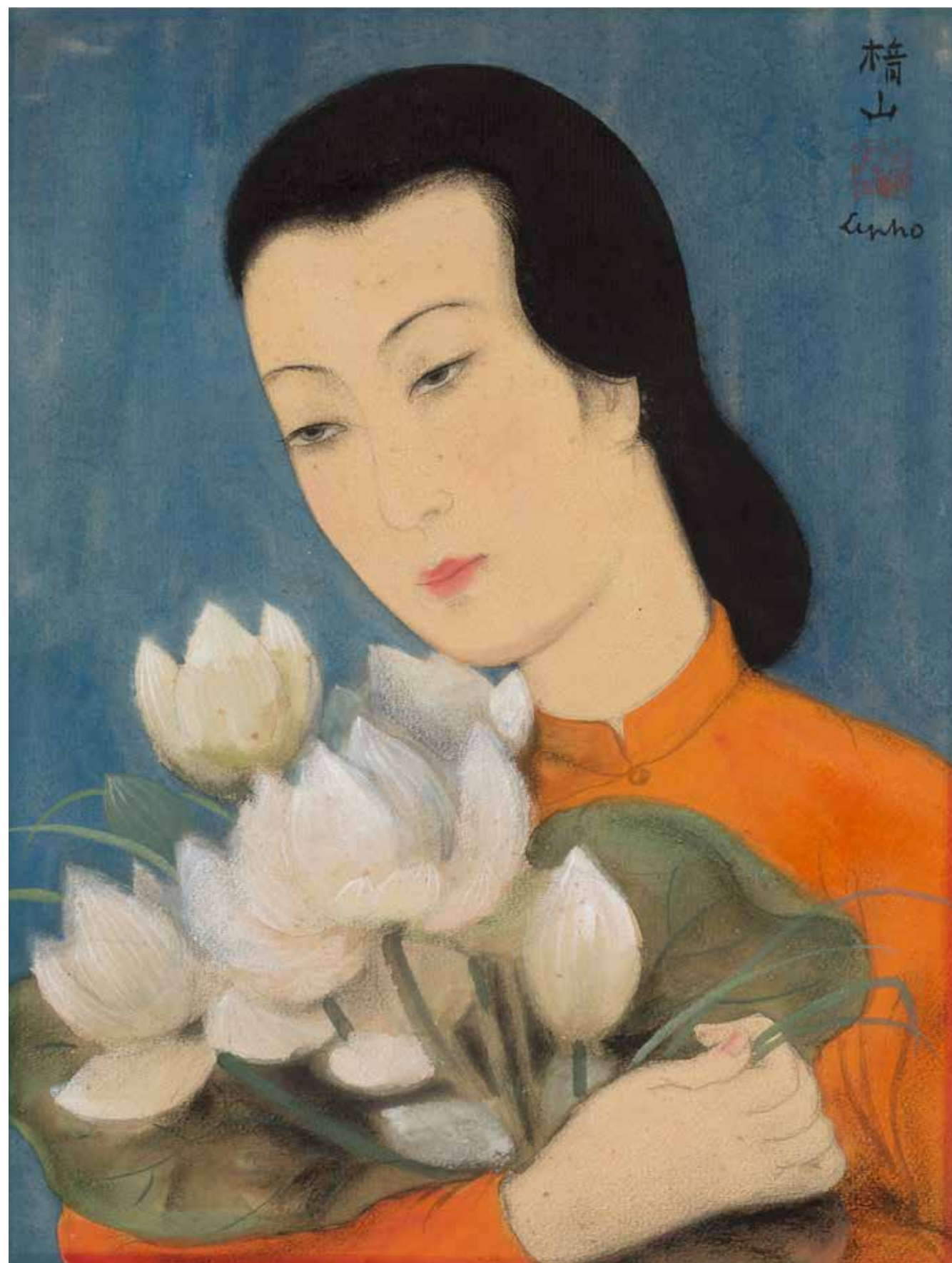
Dans cette œuvre sur papier, support rare dans la production de Lê Phổ, le fond bleu fait ressortir le blanc des lotus et le teint de la jeune femme, tandis que son rouge à lèvres rappelle la teinte de son vêtement.

Hình ảnh người phụ nữ chiếm một vị trí quan trọng trong các tác phẩm của Lê Phổ, luôn được khắc họa với vẻ dịu dàng và trầm tư. Trong tranh, thiếu nữ đang cầm một bó sen trắng. Loài hoa thường được vẽ với tám cánh, là biểu tượng của sự nữ tính và thuần khiết. Người phụ nữ ôm chặt bó hoa vào ngực, dường như đang cảm nhận hương thơm dịu dàng của những đoá hoa.

Tác phẩm được vẽ trên giấy, một chất liệu hiếm thấy trong sự nghiệp sáng tác của Lê Phổ. Phông nền màu xanh làm nổi bật sắc trắng của hoa sen và làn da của người phụ nữ trẻ, trong khi màu son đỏ cam của cô gợi lại sắc thái của tà áo dài.

Occupying a prominent place in Lê Phổ's work, the woman is always depicted as delicate and pensive. Here, she holds a bouquet of white lotuses. This flower, usually depicted with eight petals, is an emblem of femininity and purity. The woman clutches the bouquet to her chest and seems to smell the sweet, powdery fragrance of the flowers.

In this work on paper, a rare medium in Lê Phổ's production, the blue background brings out the white of the lotuses and the young woman's complexion, while her lipstick recalls the hue of her garment.

VŨ CAO ĐÀM

JEUNE FEMME ASSISE

17

VŨ CAO ĐÀM (1908-2000)

Jeune femme assise

Terre cuite à patine grise, signée sur la base

33 x 26 x 24 cm - 13 x 10 1/4 x 9 1/2 in.

Grey patina terracotta, signed on the base

20 000 - 40 000 €

Une attestation d'inclusion au catalogue raisonné de l'artiste actuellement en préparation par Charlotte Aguttes-Reynier pour l'association des Artistes d'Asie à Paris sera remise à l'acquéreur.

PROVENANCE

Collection particulière, France

VŨ CAO ĐÀM SCULPTEUR

Œuvre en rapport : Chine, Dynastie des Tang (618-907), Statuette funéraire: artiste, VIIIe siècle, terre cuite, traces d'engobe blanc et de couleur, Musée des beaux-arts de Montréal ©MBAM

Vũ Cao Đàm intègre en 1926 la Promotion II de l'École des beaux-arts de l'Indochine, d'où il sort major en 1931. À l'École des beaux-arts il se spécialise en sculpture sur les conseils de Victor Tardieu. Il regarde la statuaire khmère, ainsi que la sculpture chinoise¹.

Vũ Cao Đàm arrive à Paris en 1931 : il suit des cours à l'École du Louvre, visite des musées et voyage en Europe, ce qui lui permet de compléter ses connaissances en histoire de l'art et archéologie. Son travail de sculpteur est remarqué par la critique lors de l'Exposition coloniale qui s'est tenue à Paris en 1931. L'année suivante, au Salon des artistes français de 1932, il obtient une mention honorable pour le buste de Bảo Đại², qu'il expose au côté d'un tirage du buste d'une *Jeune fille annamite*³. Il reçoit rapidement des commandes de personnalités politiques et culturelles comme : Paul Reynaud en 1933 (ministre des Colonies de 1931 à 1932), Albert Sarraut (ministre des Colonies de 1932 à 1933), Jean Tardieu (écrivain et poète), Roger Bourdin (chanteur d'Opéra) ou encore Maurice Lehmann (directeur du théâtre du Châtelet).

Dès 1933, Vũ Cao Đàm écrit à Victor Tardieu pour lui demander de lui envoyer de la soie,

à partir de ce moment-là, il pratique peinture et sculpture. Le début de la Seconde Guerre mondiale interrompt sa pratique de la sculpture car la fusion du bronze est interdite, le métal étant réquisitionné par les allemands⁴.

C'est pendant la dernière partie de sa vie, lorsqu'à partir des années 1980 il se rend les étés à Alcúdia, sur l'île de Majorque, pour rendre visite à sa fille Yannick Vũ, que Vũ Cao Đàm reprend une pratique de la sculpture⁵. Il utilise alors la technique de la terre cuite. Il accorde une importance à la patine et à son fini irrégulier. Sa production se caractérise par la représentation de jeunes femmes délicates, dont les traits sont fins, l'anatomie pleine de courbes, laissant de côté toute vraisemblance anatomique.

Vũ Cao Đàm a plusieurs fois sculpté le motif de cette femme assise, que l'on peut par exemple rapprocher d'une terre cuite faisant partie de la collection de la Fundación Yannick y Ben Jakober. Ce motif de la femme assise sera également le motif de sa dernière sculpture, datée de 1999⁶.

Vũ Cao Đàm theo học khóa II của Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương vào năm 1926 và tốt nghiệp thủ khoa năm 1931. Tại trường, ông chuyên về điêu khắc theo lời khuyên của Victor Tardieu. Ông tìm hiểu sâu về các loại tượng Khmer và nghệ thuật điêu khắc Trung Hoa.

Năm 1931, Vũ Cao Đàm đến Paris, theo học tại Trường Louvre, tham quan các bảo tàng và du lịch khắp châu Âu, điều này giúp ông bổ sung kiến thức về lịch sử nghệ thuật và khảo cổ học. Công việc điêu khắc của ông gây ấn tượng với giới phê bình tại Triển lãm Thuộc địa được tổ chức ở Paris năm 1931. Năm tiếp theo, tại Triển lãm các Nghệ sĩ Pháp năm 1932, ông nhận được bằng khen danh dự cho bức tượng bán thân của vua Bảo Đại, được trưng bày cùng với một phiên bản của bức Tượng thiếu nữ An Nam.

Vũ Cao Đàm nhanh chóng nhận được nhiều đơn đặt hàng từ các nhân vật chính trị và văn hóa như: Paul Reynaud (Bộ trưởng Bộ Thuộc địa từ 1931 đến 1932), Albert Sarraut (Bộ trưởng Bộ

Œuvre en rapport : Vũ Cao Đàm, *Femme assise*, Paris vers 1940, terre cuite patinée, Fundación Yannick y Ben Jakober, Majorque, inv. n°1309 ©Fundación Yannick y Ben Jakober

Thuộc địa từ 1932 đến 1933), Jean Tardieu (nhà văn và nhà thơ), Roger Bourdin (ca sĩ opera) và Maurice Lehmann (giám đốc Nhà hát Châtelet).

Năm 1933, Vũ Cao Đàm viết thư nhờ Victor Tardieu gửi lụa cho ông, và từ đó ông bắt đầu kết hợp cả hội họa và điêu khắc. Thế chiến thứ hai bùng nổ đã làm gián đoạn công việc điêu khắc của ông, vì việc nung chảy đồng bị cấm, do kim loại bị quân đội Đức trưng dụng.

Trong những năm cuối đời, từ thập niên 1980, Vũ Cao Đàm thường đến Alcúdia trên đảo Mallorca vào mỗi mùa hè để thăm con gái ông, Yannick Vũ. Tại đây, ông bắt đầu lại công việc điêu khắc với kỹ thuật đất nung. Ông chú trọng đến lớp patine và bề mặt hoàn thiện không đồng nhất. Các tác phẩm của ông thường tập trung vào hình ảnh những thiếu nữ tinh tế, với đường nét mềm mại, đầy đặn, bỏ qua tính chính xác tuyệt đối về giải phẫu.

Vũ Cao Đàm đã nhiều lần điêu khắc mô-típ người phụ nữ ngồi. Một ví dụ có thể so sánh là một tác phẩm đất nung thuộc bộ sưu tập của Fundación Yannick y Ben Jakober. Mô-típ người phụ nữ ngồi này cũng xuất hiện trong tác phẩm điêu khắc cuối cùng của ông, hoàn thành vào năm 1999⁶.

Œuvre en rapport : Vũ Cao Đàm, *Femme assise*, Saint-Paul-de-Vence, 1999, terre cuite, Collection particulière ©Droits réservés

In 1926, Vũ Cao Đàm entered Class II of the Indochina School of Fine Arts, graduating valedictorian in 1931. At the School of Fine Arts, he specialized in sculpture under the guidance of Victor Tardieu. He studied Khmer statuary, as well as Chinese sculpture¹.

Vũ Cao Đàm arrives in Paris in 1931: he takes courses at the Louvre School, visits museums and travels in Europe, thus completing his knowledge of art history and archaeology. His work as a sculptor received critical acclaim at the Colonial Exhibition held in Paris in 1931. The following year, at the 1932 French Artists' Salon, he received an honorable mention for the bust of Bảo Đại², which he exhibited alongside a print of the bust of a *Jeune fille annamite*³. He soon received commissions from political and cultural figures such as Paul Reynaud in 1933 (Minister of Colonies from 1931 to 1932), Albert Sarraut (Minister of Colonies from 1932 to 1933), Jean Tardieu (writer and poet), Roger Bourdin (opera singer) and Maurice Lehmann (director of the Châtelet theater).

As early as 1933, Vũ Cao Đàm wrote to Victor Tardieu to ask him to send him silk, from which point on he practiced painting and sculpture.

The outbreak of the Second World War interrupted his sculptural practice, as bronze smelting was prohibited, the metal having been requisitioned by the Germans⁴.

It was during the latter part of his life, from the 1980s onwards, when he spent summers in Alcúdia, on the island of Majorca, visiting his daughter Yannick Vũ, that Vũ Cao Đàm resumed his sculptural practice⁵. He uses the terracotta technique. He attaches importance to patina and irregular finish. His work is characterized by the depiction of delicate young women, whose features are fine, their anatomy full of curves, leaving aside any anatomical verisimilitude.

Vũ Cao Đàm repeatedly sculpted the seated woman motif, which can be traced, for example, to a terracotta in the Fundación Yannick y Ben Jakober collection. This seated woman motif will also be the motif of his last sculpture, dated 1999.

Œuvre en rapport : Vũ Cao Đàm, *Jeune fille annamite*, le modèle Paul Reynaud, bronze à patine verte, Vente [43] Aguttes, 22 mai 2024, lot 10

¹Yannick Vũ, « Vũ Cao Đàm par Yannick Vũ, sa fille » in. Charlotte Aguttes-Reynier, *L'art moderne en Indochine*, édition InFine, 2023, p. 388.

²Charlotte Aguttes-Reynier, *L'art moderne en Indochine*, édition InFine, 2023, p. 387.

³Phoebe Scott, « The young man who was "already someone": Vũ Cao Đàm early career » in. Yannick Vũ, *Vũ Cao Đàm*, Belgique, 2024, p. 11.

⁴Yannick Vũ, op. cit., p. 390

⁵Yannick Vũ, *Vũ Cao Đàm*, auto-édition, Majorque, 2024, p. 282-283.

⁶Anne Fort, « Les sculptures en terre cuite de Vũ Cao Đàm » in. *Lê Phổ, Mai-Thu et Vũ Cao Đàm. Peintres de l'art moderne vietnamien en France*, [exposition, Paris, musée Cernuschi, 11 octobre 2024 – 9 mars 2025], Paris, Paris Musées, 2024, p.169.

MAI TRUNG THỨ

L'ÀIEUL, 1958

18

MAI TRUNG THỨ (1906-1980)*L'âieul, 1958*

Encre et couleurs sur soie, signée et daté en bas à gauche, titré au dos.
Dans le cadre d'origine réalisé par l'artiste.

20 x 36 cm - 7 7/8 x 14 1/8 in

Ink and color on silk, signed and dated lower left, titled on reverse. In the original frame made by the artist.

50 000 - 80 000 €

Une attestation d'inclusion au catalogue raisonné de l'artiste actuellement en préparation par Charlotte Aguttes-Reynier pour l'association des Artistes d'Asie à Paris sera remise à l'acquéreur.

EXPOSITION

2024, *Le renouveau de l'art moderne en Indochine*, Aguttes, Neuilly-sur-Seine (octobre 2024)

BIBLIOGRAPHIE

Charlotte Aguttes-Reynier, *Le renouveau de l'art moderne en Indochine, 25 artistes – 52 œuvres*. AAP, Association des artistes d'Asie à Paris, 2024, repr. p. 55.

PROVENANCE

Collection particulière, Provence
Collection particulière, Provence (transmis par descendance)

Cette délicate encre et couleurs sur soie de Mai Trung Thứ met en avant un sujet de prédilection de l'artiste : celui de la transmission du savoir entre les générations. Ici, le grand-père est un guide spirituel puisqu'il fait la lecture à quatre enfants attentifs.

Cette soie est aussi remarquable pour son encadrement : Mai Trung Thứ veille à rendre des œuvres achevées intégralement, cadre compris : il a réalisé ce cadre doré et argenté, orné de motifs décoratifs.

Tác phẩm mực và màu trên lụa tinh tế này của Mai Trung Thứ khai thác một trong những chủ đề yêu thích của ông: sự truyền dạy tri thức giữa các thế hệ. Trong tranh, người ông đóng vai trò như một người dẫn dắt tinh thần khi đang đọc sách cho bốn đứa trẻ chăm chú lắng nghe.

Bức tranh còn mang nét đặc biệt khi khung tranh do chính họa sĩ Mai Trung Thứ chế tác. Mai Trung Thứ luôn chú trọng tạo nên các tác phẩm hoàn chỉnh, bao gồm cả phần khung tranh. Ở đây, ông đã tự tay thiết kế và làm ra chiếc khung bằng vàng và bạc, trang trí bằng các họa tiết tinh xảo.

This delicate ink and color on silk by Mai Trung Thứ highlights one of the artist's favorite subjects: the transmission of knowledge between generations. Here, the grandfather is a spiritual guide as he reads to four attentive children.

This silk is also noteworthy for its framing: Mai Trung Thứ is careful to render finished works in their entirety, including the frame: he produced this gilded and silvered frame, adorned with decorative motifs.

ALIX AYMÉ

JEUNE FEMME PENSIVE, CIRCA 1940-45

19

ALIX AYMÉ (1894-1989)*Jeune femme pensive*, circa 1940-1945

Laque à rehauts d'or et d'argent,
un panneau, signée en bas à droite
46 x 36 cm - 18 1/8 x 14 1/8 in.

*Lacquer with gold and silver highlights,
one panel signed lower right*

46 000 - 60 000 €

Cette œuvre sera incluse par l'Association des amis d'Alix Aymé sous le numéro L156 au catalogue raisonné en ligne de l'artiste. Un certificat pourra être délivré à la charge de l'acquéreur.

EXPOSITION

2024, *Le renouveau de l'art moderne en Indochine*, Aguttes, Neuilly-sur-Seine (octobre 2024)

BIBLIOGRAPHIE

Charlotte Aguttes-Reynier, *Le renouveau de l'art moderne en Indochine, 25 artistes – 52 œuvres*. AAP, Association des artistes d'Asie à Paris, 2024, repr. p. 14.

PROVENANCE

Collection particulière, Sud-Est de la France

Ce panneau peut être rapproché de celui référencé L32 dans les archives Alix Aymé.

Jeune femme pensive témoigne de toute la maîtrise de l'art de la laque par l'artiste Alix Aymé. En effet, à partir de 1935, elle enseigne à Hanoï à l'École des beaux-arts de l'Indochine, où elle développe rapidement l'enseignement de cette technique au côté de Joseph Inguimberty. Les aplats de couleurs caractéristiques et son aspect très décoratif font écho aux travaux des nabis, qu'Alix Aymé connaît bien puisqu'elle a été l'élève de Maurice Denis.

"Thiếu phụ suy tư" là tác phẩm thể hiện toàn bộ tài năng trong lĩnh vực nghệ thuật sơn mài của họa sĩ Alix Aymé. Từ năm 1935, bà là giảng viên tại Trường Mỹ thuật Đông Dương Hà Nội, nơi bà nhanh chóng phát triển kỹ thuật này bên cạnh Joseph Inguimberty. Những mảng màu đặc trưng và tính trang trí cao của sơn mài làm liên tưởng tới trường phái Nabis mà Alix Aymé quen thuộc, v. bà từng là học tr. của Maurice Denis.

Jeune femme pensive demonstrates Alix Aymé's mastery of the art of lacquer. Indeed, from 1935, she taught in Hanoi at the School of Fine Arts of Indochina, where she rapidly developed the teaching of this technique alongside Joseph Inguimberty. Alix Aymé's characteristic flat colors and highly decorative appearance echo the work of the Nabis, with whom she was very familiar as a pupil of Maurice Denis.

ÉVARISTE JONCHÈRE

Évariste Jonchère intègre l'École nationale supérieure des beaux-arts de Paris en 1908, alors âgé de 16 ans. L'artiste se dirige, dès le début de sa formation, vers la section sculpture, d'abord dans l'atelier d'Antonin Mercié puis dans celui de Jean Boucher.

En 1925, Évariste Jonchère remporte le Grand Prix de Rome avec *La Vendange*, et part s'installer à la villa Médicis. Il profite de ces années pour parcourir l'Italie et la Grèce. Il rentre ensuite en France où il devient professeur de sculpture à l'École des beaux-arts du Havre.

En 1932, il remporte le Prix d'Indochine et il part enseigner à l'École des beaux-arts de l'Indochine. De retour en France, il reste nostalgique de son séjour trop bref à Hanoï. Suite au décès de Victor Tardieu en 1937, il est nommé directeur de l'École. Son mandat débute en 1938 et se termine en 1944. Pendant ces années à Hanoï, selon la mission qu'il a reçue, Évariste Jonchère s'attache à professionnaliser l'enseignement artistique reçu par les élèves et à les aider concrètement à vivre de leur art, notamment grâce à l'ouverture de la Société coopérative des artistes indochinois¹.

Évariste Jonchère rentre en France en 1946 en raison de la situation géopolitique et continue ses activités artistiques et d'enseignement. Entre 1952 et 1955, il est directeur de l'École supérieure de Brazzaville (Afrique-Équatoriale française).

Évariste Jonchère theo học Trường Quốc gia Cao cấp Mỹ thuật Paris vào năm 1908, khi mới 16 tuổi. Ngay từ đầu, ông đã chọn theo đuổi chuyên ngành điêu khắc, trước tiên tại xưởng của Antonin Mercié, sau đó là Jean Boucher.

Năm 1925, Évariste Jonchère giành giải Grand Prix de Rome với tác phẩm *La Vendange* và chuyển đến sinh sống tại Villa Médicis. Trong

Œuvre en rapport: Évariste Jonchère, *La Vendange*, plâtre, 1925, Paris, École nationale supérieure des beaux-arts, Prix de Rome 1925 ©RMN - Droits réservés

thời gian này, ông đã có cơ hội khám phá nước Ý và Hy Lạp. Sau đó, ông trở về Pháp và trở thành giáo sư điêu khắc tại Trường Mỹ thuật Le Havre. Năm 1932, ông đoạt giải Prix d'Indochine (Giải thưởng Đông Dương) và bắt đầu sự nghiệp giảng dạy tại Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương. Trở lại Pháp, ông luôn hoài niệm về quãng thời gian ngắn ngủi tại Hà Nội. Sau khi Victor Tardieu qua đời vào năm 1937, ông được bổ nhiệm làm Hiệu trưởng của Trường. Nhiệm kỳ của ông bắt đầu từ năm 1938 và kết thúc vào năm 1944. Trong những năm ở Hà Nội, với sứ mệnh được giao, Évariste Jonchère tập trung chuyên nghiệp hóa việc giảng dạy nghệ thuật cho học sinh và hỗ trợ họ kiếm sống từ nghệ thuật, đặc biệt thông qua việc thành lập Hợp tác xã các Nghệ sĩ Đông Dương¹.

Évariste Jonchère trở về Pháp vào năm 1946 vì lý do chính trị, ông tiếp tục giảng dạy và hoạt động nghệ thuật. Từ năm 1952 đến 1955, ông làm Hiệu trưởng Trường Cao đẳng Brazzaville (thuộc châu Phi Xích đạo Pháp).

Évariste Jonchère entered the National School of Fine Arts in Paris in 1908, at the age of 16. From the start of his training, the artist concentrated on sculpture, first in the studio of Antonin Mercié, then in that of Jean Boucher.

In 1925, Évariste Jonchère won the Rome Grand Prix with La Vendange, and moved to the Villa Médicis. He took advantage of these years to travel around Italy and Greece. He then returned to France, where he became professor of sculpture at the School of Fine Arts in Le Havre.

In 1932, he won the Indochina Prize and left to teach at the Indochina School of Fine Arts. On his return to France, he remained nostalgic for his all-too-brief stay in Hanoi. Following the death of Victor Tardieu in 1937, he was appointed director of the school. His tenure began in 1938 and ended in 1944. During his years in Hanoi, in line with the mission he had received, Évariste Jonchère set out to professionalize the artistic training received by students and to help them make a living from their art, notably through the opening of the Indochinese Artists' Cooperative Society¹.

Évariste Jonchère returned to France in 1946 due to the geopolitical situation, and continued his artistic and teaching activities. Between 1952 and 1955, he was director of the Brazzaville School of Art (French Equatorial Africa).

¹Charlotte Aguttes-Reynier, *L'art moderne en Indochine*, éditions In Fine, 2023, p. 198-203.

VIETNAM

ÉVARISTE JONCHÈRE

JEUNE LAOTIENNE

20

ÉVARISTE JONCHÈRE (1892-1956)
Jeune Laotienne

Bronze, patine brun nuancé/socle marbre rouge veiné, Tirage original posthume, Ed. 3 / 8, signé et marqué cire perdue Godard.

Hauteur de la tête : 33 cm - Head height: 13 in.
Hauteur totale : 49,5 cm - Total height: 19 1/2 in.

Bronze, shaded brown patina/red veined marble base. Original posthumous cast, Ed. 3 / 8, signed and inscribed by the founder cire perdue Godard.

25 000 - 40 000 €

PROVENANCE
Vente Collignon-Laurent, Soissons, France,
23 février 2002, n° 153
Collection particulière, France

BIBLIOGRAPHIE (Pour le bronze fondu à Biên Hòa en 1935)
Roger Gain et Lucienne Jonchère Debiol,
Évariste Jonchère, Paris, A. Biro, 1991,
repr. p. 108

Œuvre en rapport : Évariste Jonchère,
Petite laotienne le jour du grand marché
©Droits réservés

Œuvre en rapport: Évariste Jonchère, *Jeune laotienne*, 1935. ©Droits réservés

« J'ai séjourné 2 mois au Laos, à Luang Prabang, d'où j'ai rayonné soit à cheval, soit en pirogue, soit à dos d'éléphant [...] aux Grottes de Pakou, à Ta-Dena, ... Muong-Phien, Col Paillotte. " ...cette randonnée m'a ravie et a été fructueuse en impressions nouvelles et en travaux" ».

C'est en ces mots qu'Evariste Jonchère, Sculpteur-Peintre, Premier grand Prix de Rome, Prix d'Indochine, écrit au Gouverneur Général de l'Indochine les 10 juin et du 1er juillet 1934. Ces extraits de courriers relatent les circonstances qui lui permirent de créer entre autres la peinture d'une *Petite laotienne le jour du grand marché*, mais aussi la sculpture originale *Jeune laotienne*. De cette sculpture, un tirage en bronze est fondu à Biên Hòa, probablement en 1935 et sera exposé à diverses occasions tout au long du XXe siècle en France, comme en 1935 et 1936, aux Salons de la France d'Outre-Mer ou en 1956, au Salon des artistes français. Mais aussi, à l'occasion de rétrospective dédiées à l'artiste Évariste Jonchère (1958, Grand Palais; Paris - 1970; Annecy - 1987; Poitiers - 1989; Noyon) ou lors de l'exposition « Coloniales » organisée en 1989 à Boulogne-Billancourt (ill.6).

Évariste Jonchère modèle ici ce visage doux de la jeune fille, parée d'un collier et d'une paire de boucles d'oreilles. Ses longs cheveux sont attachés en chignon, tandis qu'elle arbore une expression franche et directe.

Le tirage présenté aujourd'hui est numéroté 3/8 et a été fondu à la cire perdue par la fonderie Godard. Il s'agit d'une fonte posthume. La fonderie Godard utilise cette technique de la fonte à la cire perdue à partir de la reprise des locaux de la fonderie Bisceglia en 1962.

"Tôi đã ở lại Lào trong 2 tháng, tại Luang Prabang, thăm thú bằng ngựa, xuống độc mộc và cưỡi voi [...] đến các hang động Pakou, Ta-Dena, ... Muong-Phien, và đèo Paillotte."

"...Chuyến đi này đã mang lại cho tôi những trải nghiệm và ấn tượng khó quên cũng như vô vàn cảm hứng sáng tác."

Đó là những lời mà Évariste Jonchère, nhà điêu khắc và họa sĩ, người đoạt giải Premier Grand Prix de Rome (Giải thưởng Roma) và Prix d'Indochine (Giải thưởng Đông Dương), viết trong các lá thư gửi Toàn quyền Đông Dương vào ngày 10 tháng 6 và 1 tháng 7 năm 1934. Những đoạn trích từ các bức thư này kể lại hoàn cảnh sáng tác nên bức tranh Bé gái Lào ngày họp chợ và tác phẩm điêu khắc nguyên bản Thiếu nữ Lào. Từ tác phẩm gốc, một phiên bản bằng đồng đã được đúc tại Biên Hòa, có thể vào năm 1935, và sau đó được trưng bày trong nhiều dịp suốt thế kỷ 20 tại Pháp. Những lần trưng bày bao gồm năm 1935 và 1936 tại Triển lãm Hải ngoại Pháp, năm 1956 tại Triển lãm các Nghệ sĩ Pháp, cũng như trong các triển lãm tưởng niệm dành riêng cho Évariste Jonchère (1958 tại Đại điện - Paris; 1970 tại Annecy; 1987 tại Poitiers; và 1989 tại Noyon) hoặc tại triển lãm "Thuộc địa" tổ chức năm 1989 tại Boulogne-Billancourt (ill.6).

Évariste Jonchère đã tạo nên khuôn mặt dịu dàng của cô gái trẻ, được tô điểm bằng một chiếc vòng cổ và đôi hoa tai. Mái tóc dài của cô được búi cao, làm lộ ra vẻ mặt chân thật và thẳng thắn.

Phiên bản được giới thiệu ngày hôm nay được đánh số 3/8 và được đúc bằng kỹ thuật "cire perdue" (đúc mất sáp) tại xưởng đúc Godard. Đây là một phiên bản được đúc sau khi tác giả qua đời. Xưởng đúc Godard đã sử dụng kỹ thuật đúc này kể từ khi tiếp quản xưởng Bisceglia vào năm 1962.

"I stayed 2 months in Laos, in Luang Prabang, from where I radiated either on horseback, by pirogue, or on elephant back [...] to the Pakou Caves, Ta-Dena, ... Muong-Phien, Col Paillotte."

"...I was delighted by this trek, which was fruitful in terms of new impressions and work".

With these words, Evariste Jonchère, Sculptor-Painter, First Rome Grand Prix, Indochina Prize, wrote to the Governor General of Indochina on June 10 and July 1, 1934. These extracts recount the circumstances that enabled him to create, among other works, a painting of a Petite Laotienne le jour du grand marché, as well as the original sculpture *Jeune laotienne*. A bronze print of this sculpture was cast in Biên Hòa, probably in 1935, and was exhibited on various occasions throughout the 20th century in France, such as in 1935 and 1936, at the Salons de la France d'Outre-Mer, and in 1956, at the Salon des artistes français. But also, on the occasion of retrospective exhibitions dedicated to the artist Evariste Jonchère (1958, Grand Palais; Paris - 1970; Annecy - 1987; Poitiers - 1989; Noyon) or during the "Coloniales" exhibition organized in 1989 in Boulogne-Billancourt (ill.6).

Here, Évariste Jonchère models the gentle face of a young girl, adorned with a necklace and a pair of earrings. Her long hair is tied back in a bun, while her expression is frank and direct.

The print presented today is numbered 3/8 and was lost-wax cast by the Godard foundry. It is a posthumous casting. The Godard foundry began using the lost-wax casting technique when it took over the Bisceglia foundry in 1962.

21
**ÉCOLE VIETNAMIENNE
 DES ANNÉES 1940-1950,
 ENTOURAGE DE L'ÉCOLE
 DES BEAUX-ARTS DE L'INDOCHINE**

Paysage lacustre

Laque à rehauts d'or, un panneau

34,7 x 49,2 cm - 13 5/8 x 19 3/8 in.

Lacquer with gold highlights, one panel

4 000 - 6 000 €

PROVENANCE
 Collection particulière

22
**ÉCOLE DES BEAUX-ARTS
 DE L'INDOCHINE
 (MILIEU DU XXe SIÈCLE)**

Trois femmes dans la campagne

Laques à rehauts d'or, d'argent et de nacre,
 un panneau

92,5 x 37 cm - 12 3/4 x 14 5/8 in.

*Lacquer with gold, silver and mother-of-pearl
 highlights, one panel*

8 000 - 12 000 €

PROVENANCE
 Ancienne collection particulière, Sud-Ouest de la
 France (par descendance présumée d'un aïeul
 qui aurait vécu au Vietnam vers 1950)

23

23

LÊ THY (1919-1961)

Village de pêcheurs

Laque à rehauts d'or et d'argent, porte une trace de signature en bas à droite
69,5 x 152,5 cm - 27 3/8 x 60 in.

Lacquer with gold and silver highlights, with a signature trace lower right

1 000 - 1 500 €

PROVENANCE
Collection particulière, France

24

24

LÊ THY (1919-1961)

Paysage du Tonkin

Laque à rehauts d'or et de nacre pillée, un panneau, signé en bas à droite
65 x 130,5 cm - 25 5/8 x 51 3/8 in.

Lacquer with gold and mother-of-pearl highlights, one panel, signed lower right

3 000 - 5 000 €

PROVENANCE
Collection particulière, France

25

25

LÊ THY (1919-1961)

La pêche aux filets

Laque à rehauts d'or, signée en bas à droite
50 x 70 cm - 19 3/4 x 27 1/2 in.

Lacquer with gold highlights, signed lower left

600 - 800 €

PROVENANCE
Collection particulière, France

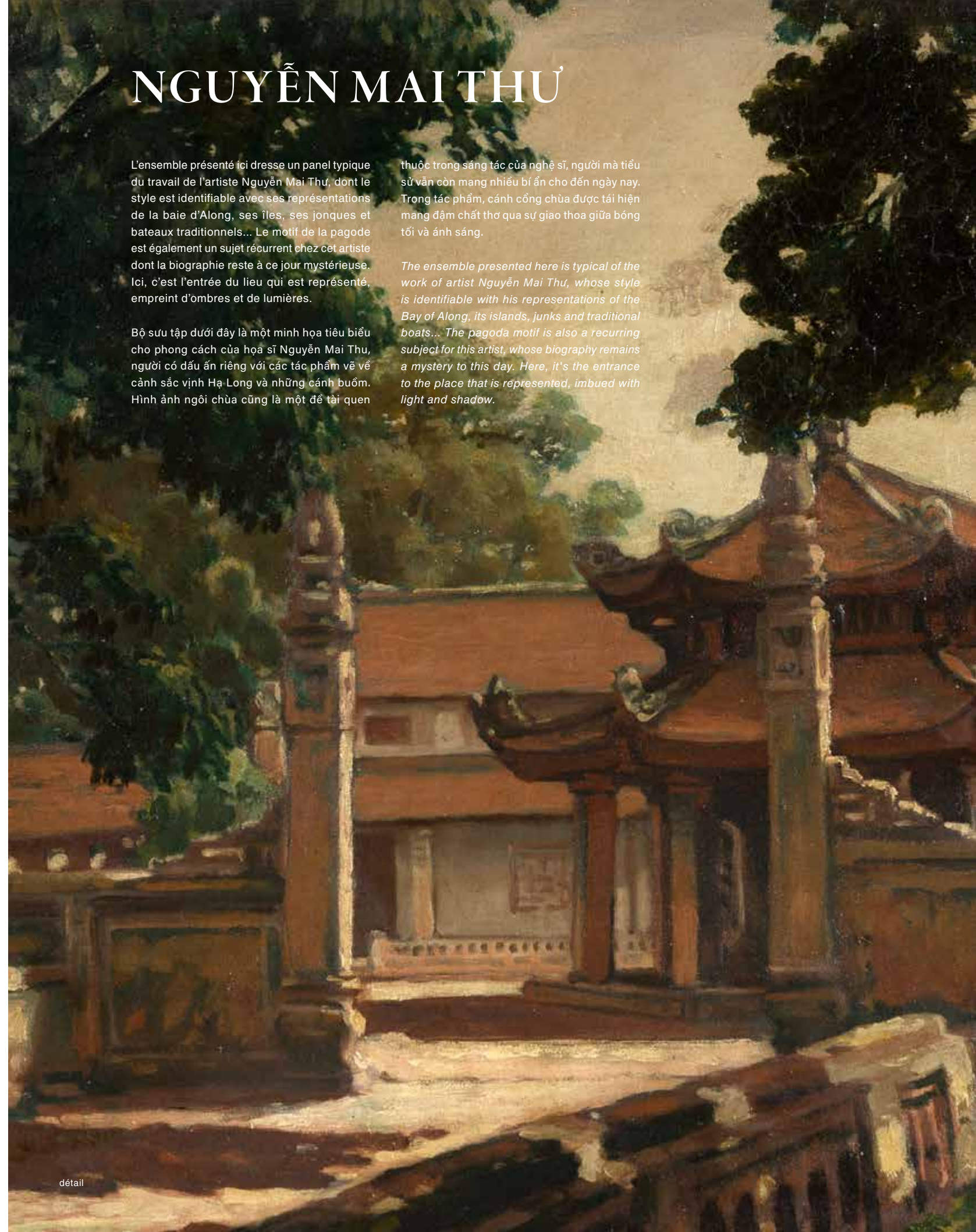
NGUYỄN MAI THƯ

L'ensemble présenté ici dresse un panel typique du travail de l'artiste Nguyễn Mai Thư, dont le style est identifiable avec ses représentations de la baie d'Along, ses îles, ses jonques et bateaux traditionnels... Le motif de la pagode est également un sujet récurrent chez cet artiste dont la biographie reste à ce jour mystérieuse. Ici, c'est l'entrée du lieu qui est représenté, empreint d'ombres et de lumières.

Bộ sưu tập dưới đây là một minh họa tiêu biểu cho phong cách của họa sĩ Nguyễn Mai Thư, người có dấu ấn riêng với các tác phẩm về vẻ cảnh sắc vịnh Hạ Long và những cánh buồm. Hình ảnh ngôi chùa cũng là một đề tài quen

thuộc trong sáng tác của nghệ sĩ, người mà tiểu sử vẫn còn mang nhiều bí ẩn cho đến ngày nay. Trong tác phẩm, cánh cổng chùa được tái hiện mang đậm chất thơ qua sự giao thoa giữa bóng tối và ánh sáng.

The ensemble presented here is typical of the work of artist Nguyễn Mai Thư, whose style is identifiable with his representations of the Bay of Along, its islands, junks and traditional boats... The pagoda motif is also a recurring subject for this artist, whose biography remains a mystery to this day. Here, it's the entrance to the place that is represented, imbued with light and shadow.

détail

26

26
NGUYỄN MAITHU (XXe SIÈCLE)
Pagode ensoleillée, 1936

Huile sur toile signée et datée en bas à droite
 70 x 100 cm - 27 1/2 x 39 3/8 in.
Oil on canvas, signed and dated lower right

5 000 - 8 000 €

PROVENANCE
 Collection particulière de Monsieur G, officier dans l'Infanterie coloniale, en poste à Hanoï de 1932 à 1935 puis à Saïgon de 1938 à 1941
 Collection particulière, France (par descendance du précédent en 1980)
 Collection particulière, France (par descendance du précédent en 1989)

27
NGUYỄN MAITHU (XXe SIÈCLE)
Marché au bord de l'eau à Van Giang, juillet 1934

Huile sur toile, signée, localisée et datée en bas à droite
 54,5 x 69,5 cm - 21 1/2 x 27 3/8 in.
Oil on canvas, signed, localised and dated lower right

5 000 - 8 000 €

PROVENANCE
 Collection particulière de Monsieur G, officier dans l'Infanterie coloniale, en poste à Hanoï de 1932 à 1935 puis à Saïgon de 1938 à 1941
 Collection particulière, France (par descendance du précédent en 1980)
 Collection particulière, France (par descendance du précédent en 1989)

27

28

28
NGUYỄN MAITHU (XXe SIÈCLE)
Baie d'Halong, 1934

Huile sur toile, signée et datée en bas à gauche
 70 x 100 cm - 27 1/2 x 39 3/8 in.
Oil on canvas, signed and dated lower left

5 000 - 8 000 €

PROVENANCE
 Collection particulière de Monsieur G, officier dans l'Infanterie coloniale, en poste à Hanoï de 1932 à 1935 puis à Saïgon de 1938 à 1941
 Collection particulière, France (par descendance du précédent en 1980)
 Collection particulière, France (par descendance du précédent en 1989)

29
NGUYỄN MAITHU (XXe SIÈCLE)
Jeune fille, Hanoï, 1934

Huile sur toile, signée, datée et localisée en bas à droite
 40 x 29,5 cm - 15 3/4 x 11 5/8 in.
Oil on canvas, signed, dated and localised lower right

3 000 - 5 000 €

PROVENANCE
 Collection particulière de Monsieur G, officier dans l'Infanterie coloniale, en poste à Hanoï de 1932 à 1935 puis à Saïgon de 1938 à 1941
 Collection particulière, France (par descendance du précédent en 1980)
 Collection particulière, France (par descendance du précédent en 1989)

29

NGUYỄN TRUNG

Nguyễn Trung né en 1940 au Vietnam, il se forme à l'École des Arts appliqués de Gia Định, il obtient son diplôme en 1962. Il est ensuite très actif sur la scène vietnamienne, et co-fonde en 1966 l'Association des Jeunes Artistes, un groupe d'avant-garde artistique à Saïgon. La production de Nguyễn Trung peut se diviser en deux parties : une période figurative – du début des années soixante au milieu des années soixante-dix – et une période abstraite à laquelle il se consacre ensuite.

Nguyễn Trung sinh năm 1940 tại Việt Nam, ông theo học tại Trường Mỹ thuật Ứng dụng Gia Định và tốt nghiệp năm 1962. Sau đó, ông hoạt động rất sôi nổi trên sân khấu nghệ thuật Việt Nam và đồng sáng lập Hội Nghệ sĩ Trẻ vào năm 1966 - một nhóm tiên phong nghệ thuật tại Sài Gòn.

Sự nghiệp sáng tác của Nguyễn Trung có thể được chia thành hai giai đoạn: Giai đoạn hội họa hiện thực - từ đầu những năm 1960 đến giữa những năm 1970, và Giai đoạn trừu tượng, mà ông dành trọn vẹn tâm huyết kể từ đó.

Nguyễn Trung born in 1940 in Vietnam, he trained at the School of Applied Arts in Gia Định, graduating in 1962. He then became very active on the Vietnamese scene, and in 1966 co-founded the Young Artists Association, an avant-garde artistic group in Saigon.

Nguyễn Trung's output can be divided into two parts: a figurative period - from the early sixties to the mid-seventies - and an abstract period to which he later devoted himself.

NGUYỄN TRUNG

FEMME AUX TULIPES, 1974

30

NGUYEN TRUNG (NÉ EN 1940)*Femmes aux lotus, 1974*

Huile sur toile, signée en bas à gauche

149,5 x 100 cm - 58 7/8 x 39 3/8 in.

*Oil on canvas, signed lower left***25 000 - 40 000 €**

PROVENANCE

Collection particulière, Paris, France

Ce tableau est typique de sa première période qui se caractérise par des représentations de figures féminines, aux traits simples, délicats et avec de grands yeux. Cette période se caractérise également par une utilisation de couleurs vives.

Lors de sa deuxième période de production, Nguyễn Trung se défait de la figuration et des couleurs vives pour se tourner vers une production minimaliste tournée vers des questions philosophiques et existentielles.

Tác phẩm mang đậm phong cách của giai đoạn đầu tiên, đặc trưng bởi hình tượng người phụ nữ với đường nét đơn giản, tinh tế và đôi mắt to. Giai đoạn này cũng nổi bật với việc sử dụng màu sắc rực rỡ.

Trong giai đoạn thứ hai, Nguyễn Trung rời xa phong cách hiện thực và màu sắc tươi sáng để hướng đến một phong cách tối giản, tập trung vào những câu hỏi triết học và những vấn đề hiện sinh.

This painting is typical of his first period, characterized by depictions of female figures, with simple, delicate features and large eyes. This period is also characterized by the use of bright colors.

In his second period of production, Nguyễn Trung discards figuration and bright colors in favor of a minimalist production focused on philosophical and existential questions.

31
ENTOURAGE DE BUI XUAN PHAI
(1920-1988)

Maisons à Hanoï

Huile sur toile, porte une signature en bas à droite

28 x 29,5 cm - 11 x 11 5/8 in.

Oil on canvas, with a signature lower right

300 - 500 €

PROVENANCE

Collection particulière vietnamienne (aurait été acquis auprès de la famille/de l'entourage du peintre dans les années 1975-1990)

Collection particulière, Bretagne (transmis familialement vers 1996)

32
ENTOURAGE DE BUI XUAN PHAI
(1920-1988)

Maisons aux toits rouges à Hanoï

Huile sur toile, porte une signature en bas à droite

23,5 x 32 cm - 9 1/4 x 12 5/8 in.

Oil on canvas, with a signature lower right

300 - 500 €

PROVENANCE

Collection particulière vietnamienne (aurait été acquis auprès de la famille/de l'entourage du peintre dans les années 1975-1990)

Collection particulière, Bretagne (transmis familialement vers 1996)

33
ENTOURAGE DE BUI XUAN PHAI
(1920-1988)

Scène de chèo

Huile sur isorel, porte une signature en bas à gauche

22 x 31 cm à vue - 8 5/8 x 12 1/4 in. on sight

Oil on isorel, with a signature lower left

200 - 300 €

PROVENANCE

Collection particulière vietnamienne (aurait été acquis auprès de la famille/de l'entourage du peintre dans les années 1975-1990)

Collection particulière, Bretagne (transmis familialement vers 1996)

LA VENTE CONTINUE UNE SÉLECTION D'ŒUVRES À DÉCOUVRIR

Tiếp tục phiên đấu giá Khám phá tuyển tập các tác phẩm
The sale continues A selection of works to discover

Accédez à la vente
 Truy cập phiên đấu giá
Access the sale

CONDITIONS GÉNÉRALES DE VENTE

La SAS AGUTTES (« **AGUTTES** ») est un opérateur de ventes volontaires aux enchères publiques, déclaré auprès du Conseil des maisons de vente et régi par les articles L.321-4 et suivants du Code de commerce. En cette qualité AGUTTES agit comme mandataire du vendeur qui contracte avec l'adjudicataire.

Les présentes Conditions Générales de Vente (« **CGV** ») régissent les rapports entre AGUTTES et les enchérisseurs pour les ventes aux enchères publiques et les ventes de gré à gré organisées par AGUTTES. En participant à une vente aux enchères organisée par AGUTTES, y compris par l'intermédiaire d'une plateforme en ligne, l'enchérisseur accepte d'être lié par les présentes CGV.

Les CGV pourront être modifiées occasionnellement à la discrétion d'AGUTTES. Les CGV relatives à une certaine vente et contenues dans le catalogue de vente peuvent également être modifiées par écrit et/ou oral par AGUTTES préalablement à la vente. Ces modifications seront mentionnées au procès-verbal de la vente.

I- LE BIEN MIS EN VENTE

Les mentions particulières figurant dans le catalogue ont les significations suivantes :

+ Lots faisant partie d'une vente judiciaire à la suite d'une ordonnance du Tribunal Judiciaire assortis d'honoraires acheteurs à 14.40 %^{TTC} ;

° Lots dans lesquels AGUTTES ou un de ses partenaires a des intérêts financiers ;

* Lots en importation temporaire : soumis à des frais de de 5,5 % pour les œuvres et objets d'art, de collection et d'antiquité (20 % pour les vins et spiritueux, les bijoux et les multiples), à la charge de l'acquéreur en sus des frais de vente et du prix d'adjudication, sauf sur présentation de documents douaniers attestant que le lot est réexporté hors UE ;

▣ Biens vendus sur le régime général de la TVA (sur la totalité) ;

Lots visibles uniquement sur rendez-vous ;

~ Lots fabriqués à partir de matériaux provenant d'espèces animales. Des restrictions à l'importation sont à prévoir ;

= Lots dument identifiés et soumis à caution.

Description des lots : Les indications portées au catalogue engagent la responsabilité d'AGUTTES et de son expert, sous réserve des dispositions mentionnées ci-après.

Seules les indications en langue française engagent AGUTTES, à l'exclusion des traductions qui sont libres.

Elles peuvent faire l'objet de modifications ou de rectifications jusqu'au moment de la vente par écrit ou oral. Ces modifications seront consignées au procès-verbal de la vente, lequel aura force probante. Aucune autre garantie n'est donnée par AGUTTES, étant rappelé que seul le vendeur sera tenu à la garantie des vices cachés et à l'éventuelle garantie légale de conformité (exclue pour biens d'occasion). Un certificat d'authenticité du lot ne sera disponible que si mentionné dans la description du lot.

Les dimensions, poids et autres renseignements des lots sont donnés à titre indicatif avec une marge d'erreur raisonnable, les conversions en inches sont libres.

Les restaurations effectuées à titre conservatoire, n'altérant pas les caractères d'ancienneté et de style, et n'apportant aucune modification au caractère propre du lot ne seront pas mentionnées dans le descriptif.

L'absence d'indication d'une restauration, d'un accident ou d'un incident dans le catalogue ou les rapports de condition, n'implique nullement que le lot soit exempt de tout défaut présent, passé ou réparé. Inversement la mention de quelque défaut n'implique pas l'absence de tous autres défauts. Les déclarations, garanties ou promesses formulées par un représentant d'AGUTTES mais ne figurant pas dans le catalogue ne sauront en aucun cas constituer un fondement valable à engager la responsabilité d'AGUTTES.

État des lots : Les lots sont vendus dans l'état dans lequel ils se trouvent au moment de la vente avec leurs imperfections et leurs défauts. Les lots étant des biens d'occasion, aucune garantie ne peut être donnée sur l'état de ceux-ci.

Les références à l'état d'un lot dans un catalogue, une image, une description ou dans un rapport de condition (fourni à titre indicatif) ne pourront être considérées comme une description exhaustive de l'état dudit lot. Les descriptions ne peuvent en aucun cas remplacer l'examen personnel du lot préalablement à la vente dans les conditions mentionnées ci-après. Les rapports de condition et les photos seront envoyés sur demande et à titre indicatif.

Exposition des lots : Les enchérisseurs potentiels sont tenus d'examiner personnellement les lots et les documents disponibles avant la vente lors d'un rendez-vous privé ou de l'exposition publique préalable à la vente afin de vérifier l'état des lots. Il leur est conseillé de se faire accompagner par un expert du secteur concerné.

Reproduction des lots : Tous les défauts et imperfections des lots ne sont pas visibles sur les photographies des lots reproduites dans les catalogues, en ligne ou sur tout support de communication. Les photographies peuvent ne pas donner une image entièrement fidèle de l'état réel d'un lot et peuvent différer de ce que percevra un observateur direct (taille, coloris, etc.).

Estimations : Les estimations sont fondées sur l'état des connaissances techniques, la qualité du lot, sa provenance, son état et le cours du marché au jour de l'estimation. Elles sont fournies à titre purement indicatif et ne peuvent être considérées comme une garantie que le lot sera vendu au prix estimé.

II- LA VENTE

Inscription à la vente :

Important : le mode normal et prioritaire pour enchérir consiste à être présent dans la salle de vente. À titre de service, AGUTTES offre aux acheteurs potentiels d'autres moyens d'enchérir, moyennant une inscription préalable au maximum avant 18h le dernier jour ouvré avant la vente :

• **Par téléphone** : Toute personne aura la possibilité de s'inscrire auprès de bid@aguttes.com pour porter ses enchères à voix haute par téléphone pendant la vente. L'ordre devra avoir été communiqué par écrit, à l'aide du formulaire dûment rempli, de coordonnées bancaires, d'une copie de sa pièce d'identité. AGUTTES accepte gracieusement de recevoir les enchères par téléphone. L'enchérisseur potentiel devra avoir reçu un mail de confirmation préalable de la part d'AGUTTES pour être appelé.

• **Sur ordre d'achat** : Toute personne aura la possibilité de transmettre des ordres d'achat à AGUTTES. L'ordre devra avoir été communiqué par écrit à l'aide du formulaire dûment rempli et de coordonnées bancaires, d'une copie de sa pièce d'identité. AGUTTES accepte gracieusement de traiter ces ordres. En cas de demande par mail à bid@aguttes.com, l'enchérisseur devra avoir reçu un e-mail de confirmation de la part d'AGUTTES. Aucun ordre illimité ne sera retenu. Si AGUTTES reçoit plusieurs ordres d'achat pour des montants d'enchères identiques sur le même lot, l'ordre le plus ancien sera préféré.

• **En ligne via les plateformes Live** : Toute personne aura la possibilité de s'inscrire auprès de diverses plateformes Live pour participer à distance, par voie électronique, aux ventes aux enchères. L'enchérisseur via le Live est informé que les frais facturés par ces plateformes seront à sa charge exclusive et s'additionneront à la commission d'achat. Les frais des plateformes sont habituellement les suivants* :

- 1,80%^{TTC} pour Drouot Digital,
- 3%^{TTC} pour Invaluable,
- 3%^{TTC} pour 51Bidlive,
- 3,60%^{TTC} pour Interenchères sur tous les lots (à l'exception des automobiles, facturés 48€^{TTC} par véhicule).

^{*}(ces % peuvent évoluer, aussi il appartient à l'utilisateur d'une plateforme de les vérifier avant d'enchérir)

La participation aux enchères par téléphone, internet ou par ordre s'effectue aux risques et périls de l'enchérisseur. AGUTTES ne pourra être responsable en cas de non-participation de l'enchérisseur aux enchères pour quelque raison que ce soit, notamment en cas de dysfonctionnement ou de défaut d'exécution (absence de réponse de l'enchérisseur, erreur, interruption ou omission dans la réception des enchères). Les éventuels dysfonctionnements ou interruptions du service téléphonique ou du Live, n'empêcheront pas le commissaire-priseur de poursuivre la vente aux enchères, à sa discrétion.

Procédure d'identification des enchérisseurs : AGUTTES se réserve le droit, à son entière discrétion, de demander à tout enchérisseur potentiel ou adjudicataire de justifier des points suivants :

- personne physique, de son identité et personne morale, d'un Extrait Kbis de moins de 3 mois (étant précisé que seul le représentant légal de la société ou toute personne dûment habilitée pourra enchérir),

- de ses références bancaires et de l'origine des fonds reçus au regard des obligations en matière de lutte contre le blanchiment des capitaux et le financement du terrorisme (LCB-FT). En cas de manquements aux procédures d'identification et aux obligations de LCB-FT, AGUTTES se réserve la possibilité d'interdire à un enchérisseur de porter les enchères, d'annuler ou de résilier la vente d'un lot.

Tous les lots vendus seront facturés au nom et à l'adresse du donneur d'ordre. Aucune modification postérieure ne pourra être faite. L'enchérisseur est réputé agir en son nom propre et sera seul responsable de l'enchère portée, sauf information préalable de sa qualité de mandataire dans les conditions indiquées ci-après. Toute fausse indication engagera la responsabilité de l'adjudicataire.

Caution : Pour certains ventes ou lots dûment identifiés, AGUTTES se réserve le droit de demander aux potentiels enchérisseurs de verser avant la vente une caution d'un montant déterminé, ainsi que toutes autres garanties et/ ou références bancaires jugées nécessaires. Il est demandé aux enchérisseurs de contacter AGUTTES au plus tard trois jours ouvrés avant la vente afin de procéder à la vérification des garanties données. Les dépôts de garantie sont à effectuer en euros par virement ou carte bancaire sur : https://www.aguttes.com/depot-caution. Dans le cas où l'enchérisseur ne serait pas adjudicataire lors de la vente, AGUTTES procèdera au remboursement de la caution perçue dans un délai de 5 jours ouvrables après la vente, sans intérêts sous réserve de tout droit de compensation. L'enchérisseur reconnait et accepte que seront à sa charge exclusive les éventuelles pertes engendrées par les variations des taux de change ou les frais bancaires liés à ce transfert.

Mandat par un tiers : Tout enchérisseur est censé enchérir pour son propre compte et est tenu pour seul responsable de l'enchère. L'enchérisseur disposant d'un mandat devra informer AGUTTES de l'existence de celui-ci lors de la procédure d'identification et d'enregistrement et produire une copie du mandat et tous autres documents sollicités par AGUTTES. Dans un tel cas, l'enchérisseur et le mandant seront solidairement responsables.

Direction de la vente : Le commissaire-priseur dirige la vente en veillant à la liberté et à l'égalité entre les enchérisseurs, tout en respectant les usages établis par la profession. Le commissaire-priseur assure la police de la vente et se réserve le droit d'interdire l'accès à la salle de vente à tout enchérisseur potentiel pour justes motifs. Il se réserve le droit de refuser toute enchère, d'organiser les enchères de la façon la plus appropriée, de déplacer, retirer, réunir ou séparer tout lot de la vente.

Adjudication : Le plus offrant et le dernier enchérisseur sera l'adjudicataire, tous moyens admis confondus (ordre, internet, téléphone, sur place, etc.). L'adjudication se matérialise par le prononcé du mot « Adjugé » lequel forme le contrat de vente entre le vendeur et l'adjudicataire.

Chaque lot est identifié avec un numéro correspondant au numéro qui lui est attribué sur le catalogue de la vente.

Il est interdit aux vendeurs d'enchérir directement sur les lots leur appartenant.

En cas de « double-enchère » simultanée reconnue effective par le commissaire-priseur, le lot sera remis en vente, tous les enchérisseurs présents pouvant concourir à cette deuxième mise en adjudication.

Rétractation : Chaque enchère portée et chaque adjudication sont définitives. Chaque enchère engage celle ou celui qui l'a portée, étant rappelé que l'adjudicataire ne peut se rétracter qu'il soit en salle, au téléphone, en ligne ou sur exécution de son ordre d'achat.

Transfert des risques et de la propriété : Le transfert de propriété et des risques entre le vendeur et l'adjudicataire s'opère par le prononcé du mot « adjudgé » par le commissaire-priseur. AGUTTES décline toute responsabilité quant aux pertes et dommages que les lots pourraient subir à compter de l'adjudication, l'adjudicataire devant faire assurer les lots acquis dès l'adjudication.

III- EXÉCUTION DE LA VENTE

<p>Commission d'achat : L'adjudicataire devra s'acquitter en sus du prix d'adjudication des honoraires acheteurs applicables à chaque lot.</p>
<p>Le mode de calcul des honoraires acheteurs est précisé ci-après (cf. article VI- CONDITIONS PARTICULIÈRES).</p>
<p>Outre le prix d'adjudication et les honoraires acheteur, l'adjudicataire devra régler toutes les taxes incluant la TVA ainsi que les éventuels frais de dossier, de manutention et de stockage ainsi que toutes les autres sommes qui seraient dues en cas de retard de paiement mentionnées ci-après.</p>
<p>Les acquéreurs via les plateformes Live paieront, en sus des enchères et des frais acheteurs, une commission complémentaire qui sera intégralement reversée aux plateformes (cf. article II- LA VENTE : Inscription à la vente).</p>

Le paiement des sommes dues devra être effectué « comptant » par l'adjudicataire, dès l'adjudication, en euros. Les commissions bancaires éventuelles sont à la charge de l'adjudicataire et ne sont pas déduites des sommes dues.

Aucun délai de paiement ne sera accordé à l'acheteur sauf accord exprès du vendeur. Tout délai de paiement entrainera l'application des pénalités suivantes qui seront acquises à AGUTTES et s'ajouteront aux montants prévus ci-dessous pour l'adjudicataire défaillant, à savoir :

• si le délai de paiement est inférieur ou égal à 3 mois à compter de la vente : 3%^{HT} soit 3,6%^{TTC} du montant total du bordereau acheteur ;

• si le délai de paiement est supérieur à 3 mois à compter de la vente : 5%^{HT} soit 6%^{TTC} du montant total du bordereau acheteur.

TVA : Le taux de TVA est de 20% (ou 5,5% pour les livres). Par principe, les lots non marqués seront vendus sous le régime de la TVA sur la marge. La commission d'achat et les frais annexes seront majorés d'un montant tenant lieu de TVA, lequel ne sera pas détaillé sur la facture acheteur.

En certains cas, la TVA pourra être remboursée à l'acquéreur :

• professionnel de l'Union Européenne, (i) sur communication de son numéro de TVA intra-communautaire et (ii) fournissant la preuve de l'export du lot depuis la France vers un autre État membre ;

• non-résident de l'Union Européenne, sur communication (i) du document douanier d'export hors Union Européenne sur lequel AGUTTES figure comme expéditeur (ii) dans un délai de 3 mois suivant la date de vente aux enchères ou la date d'obtention de la licence d'exportation.

Modalités de règlement : Moyens de paiement légaux acceptés (les paiements par carte bancaire ou virement étant vivement recommandés) :

• **Virement bancaire** : provenant du compte de l'acheteur et indiquant le numéro de facture :

<p>IBAN FR76 3006 6109 1300 0203 7410 222</p> <p>BIC CMCIFRPP</p> <p>Titulaire du compte AGUTTES</p> <p>Domiciliation CIC PARIS ETOILE ENTREPRISES</p> <p>178 RUE DE COURCELLES - 75017 PARIS</p>
--

• **Espèces** : articles L.112-6 et D.112-3 du Code monétaire et financier : (i) Jusqu'à 1000€ pour les résidents fiscaux français ou les personnes agissant pour les besoins d'une activité professionnelle ; (ii) Jusqu'à 15 000€ pour les particuliers qui ont leur domicile fiscal à l'étranger (sur présentation de passeport et de justificatif de domicile) ;

• **Carte bancaire** sur le terminal ou à distance (sur https://www.aguttes.com/paiement-en-ligne). Les frais bancaires, qui oscillent habituellement entre 1 et 2,5%, ne sont pas à la charge de l'étude. Les paiements fractionnés en plusieurs fois pour un même lot avec la même carte ne sont pas autorisés ;

• **Chèque** (en dernier recours) : Sur présentation de deux pièces d'identité. Aucun délai d'encaissement n'est accepté en cas de paiement par chèque. La délivrance ne sera possible que vingt jours après le paiement. Les chèques étrangers ne sont pas acceptés.

Conformément à ses obligations de lutte contre le blanchiment de capitaux et le financement du terrorisme en application de l'article L.561-2 du Code Monétaire et Financier, AGUTTES se réserve le droit de refuser tout paiement fractionné et/ ou n'émanant pas de l'adjudicataire. En tout état de cause, en cas de paiement par un tiers, des justificatifs sur le lien avec le tiers payeur devront être fournis par l'adjudicataire et le paiement sera soumis à approbation préalable d'AGUTTES.

Adjudicataire défaillant : À défaut de paiement comptant par l'adjudicataire, le bien pourra être remis en vente sur réitération des enchères à la demande du vendeur conformément à la procédure de l'article L.321-14 du Code de commerce. Si le vendeur ne formule pas cette demande dans un délai de trois mois à compter de l'adjudication, la vente sera résolue de plein droit. En tout état de cause, l'adjudicataire défaillant ne peut invoquer la résolution du contrat pour se soustraire aux obligations qui sont les siennes.

Dans tous les cas, l'acquéreur défaillant sera tenu, du fait de son défaut ou retard de paiement, de payer à AGUTTES :

• En cas de revente sur procédure de réitération des enchères, (i) la moins-value subie par le vendeur du fait de la deuxième vente, (ii) la perte d'honoraires subies par AGUTTES, (iii) les frais engagés pour cette deuxième vente ;

• Tous les frais et accessoires engagés par AGUTTES relatifs au recouvrement des factures impayées (incluant des frais d'avocat) ;

• Les pénalités de retard calculées en appliquant des taux d’intérêt au taux directeur (taux de refinancement ou Refi) semestriel de la Banque centrale européenne (BCE) en vigueur, majoré de cinq points sur la totalité des sommes dues ;
• Les dommages et intérêts permettant de compenser le préjudice subi par AGUTTES (frais, honoraires et commissions d'achat, TVA, stockage, etc.).

AGUTTES se réserve la possibilité de :

• Communiquer le nom et les coordonnées de l'acquéreur défaillant au vendeur afin de permettre à ce dernier de faire valoir ses droits ;
• Conserver à titre de dommages et intérêts toutes les sommes qui auraient été versées par l'adjudicataire préalablement à l'annulation de la vente ;
• Procéder à l'encaissement de la caution versée par l'adjudicataire, à titre de compensation avec toutes les sommes dues par l'adjudicataire et/ ou à titre de dommages et intérêts ;
• Exercer ou faire exercer tous les droits et recours, notamment le droit de rétention, sur tout bien de l'acquéreur défaillant dont AGUTTES aurait la garde ;
• Procéder à la compensation de tout montant dû à l'adjudicataire avec tout montant impayé par l'adjudicataire concernant un lot ou tout dommage subi par AGUTTES à la suite d'une violation des présentes CGV par l'adjudicataire ;
• Interdire à l'adjudicataire défaillant d'encherir dans les prochaines ventes organisées par AGUTTES ou bien de subordonner la possibilité d'y enchérir au versement d'une provision préalable ;
• Procéder à l'inscription de l'adjudicataire défaillant sur un fichier des mauvais payeurs partagé entre les différentes maisons de vente adhérentes. AGUTTES est en effet adhérent au Registre central de prévention des impayés des Commissaires-priseurs auprès duquel les incidents de paiement sont susceptibles d'inscription. Les droits d'accès, de rectification et d'opposition pour motif légitime sont à exercer par le débiteur concerné auprès du Symev 15, rue Freycinet 75016 Paris.

AGUTTES est également adhérente du service Témis pemettant la consultation et l'alimentation du fichier des restrictions d'accès aux ventes aux enchères. Aguttes se réserve le droit d'inscrire au fichier Témis l'adjudicataire défaillant ou son représentant, ayant pour conséquence de limiter la capacité d'encherir de l'adjudicataire défaillant auprès des Opérateurs de vente volontaires adhérents et de lui interdire l'utilisation de la plateforme Interenchères.

Retrait et stockage des lots : Un lot adjudgé ne pourra être délivré à son acquéreur qu'après le paiement intégral du bordereau d’achat et de toutes les sommes/pénalités qui seraient dues par ce dernier, encaissés sur le compte bancaire d'AGUTTES.

En conséquence, dans le cas où le bordereau d’achat comporterait plusieurs lots et en cas de paiement partiel de ce dernier et/ou à défaut de paiement total ou partiel des autres sommes/pénalités dues par l’acheteur, aucun des lots ne lui sera délivré par AGUTTES.

Les lots seront délivrés à l'acquéreur en personne après présentation de tout document prouvant son identité ou sinon au tiers qu'il aura désigné et à qui il aura confié une procuration originale et une copie de sa pièce d'identité. Le retrait des lots est réalisé aux frais et aux risques de l'adjudicataire uniquement.

Les lots qui n'auront pas été retirés le jour même après la fin de la vente seront à enlever sur rendez-vous par l'adjudicataire auprès de la personne mentionnée à cet effet sur la page de contacts qui se situe au début du catalogue. Le lieu de délivrance sera indiqué dans l'e-mail accompagnant l'envoi de la facture.

Les frais de stockage applicables sont mentionnés ci-après (cf. article VI- CONDITIONS PARTICULIÈRES).

Revente des lots payés et non récupérés : Dans le cas où un ou des lot(s) adjudgé(s) et payé(s) en cours d'une vente aux enchères n'aurai(ent) toujours pas été enlevé(s) par l'acquéreur dans les délais convenus ci-après (cf. article VI- CONDITIONS PARTICULIÈRES) et que les frais de stockage, de garde et de conservation applicables en viendraient à dépasser la valeur d'adjudication du ou des lot(s), AGUTTES se réserve la possibilité de les vendre afin de se rembourser l'intégralité des frais lui étant dus.

IV- DROIT DE PRÉEMPTION

L'État français peut exercer sur toute vente publique ou de gré à gré de biens culturels un droit de préemption. L'État dispose d'un délai de 15 jours à compter de la vente publique pour confirmer l'exercice de son droit de préemption et se subroger à l'acheteur.

V- EXPORTATION

Dans le cas d'un bordereau acheteur libellé à une adresse à l'étranger, il est précisé que certains lots sont assujettis à des formalités d'exportation (demandes de certificat pour un bien culturel, licence d'exportation). Ces lots ne pourront être délivrés qu'à un transitaire dûment habilité. Les formalités sont du ressort de l'acquéreur et peuvent requérir un délai de 4 mois. AGUTTES est à la disposition de ses acheteurs pour les orienter dans ces démarches ou pour transmettre les demandes à l'administration concernée. AGUTTES ne pourra être tenu responsable des délais ni du refus ou d'un retard de la décision administrative, lesquels ne pourront en aucun cas justifier ni une absence ou retard de paiement par l'acheteur ni une annulation de la vente.

VI- CONDITIONS PARTICULIÈRES

1- Calcul des honoraires acheteurs

L'adjudicataire devra s'acquitter, en sus du prix d'adjudication, par lot, des honoraires acheteurs suivants :
26 %^{HT} + TVA au taux en vigueur soit 31,2 %TTC sur les premiers 150 000 € ;
23 %^{HT} + TVA au taux en vigueur soit 27,6 %TTC au-delà de 150 001 € ;

2- Frais de stockage

Le stockage des biens ayant fait l'objet d'une adjudication dans le cadre d'une vente aux enchères ou d'une vente de gré à gré qui ne seraient pas enlevés par l'acheteur à l'expiration d'un délai de 15 jours suivant la vente (jour de vente inclus), sera facturé comme suit (chaque journée ou semaine commencée étant due) :
• Bijoux et / ou articles d'horlogerie = 30€^{HT} / jour de stockage ;
• Vin : 1 €^{HT} / col et par jour, sans préjudice des frais éventuellement appliqués par iCave ;
• Véhicules : frais de stockage et de transport forfaitaires de 350€ HT, augmentés d'un montant de 50€ ^{HT} / jour ;
• Autres lots : 50€ ^{HT}/ semaine pour chaque lot.

3- Objets mécaniques et électriques

Les objets mécaniques ou électriques proposés à la vente par AGUTTES sont exclusivement proposés à titre décoratifs. En tant que biens d'occasion, AGUTTES ne certifie en aucun cas leur état de fonctionnement. Nous recommandons aux acheteurs de faire vérifier le mécanisme électrique ou mécanique par un professionnel avant toute mise en marche.

4- Montres et horloges

Les articles d'horlogerie que nous vendons sont tous des biens d'occasion, ayant pour la plupart subi des réparations engendrant le remplacement de certaines pièces qui peuvent alors ne pas être d'origine. AGUTTES ne donne aucune garantie sur l'authenticité et le caractère original des composants d'un article d'horlogerie.

Les horloges peuvent être vendues sans pendules, poids ou clés et sauf mention expresse contraire, leur présence n'est pas garantie. Les bracelets de montres peuvent ne pas être d'origine et ne pas être authentiques.

Les montres de collection nécessitent un entretien général et régulier : des réparations ou révisions peuvent s'avérer nécessaires et sont à la charge de l'acheteur, AGUTTES ne donnant aucune garantie sur leur bon état de marche. AGUTTES recommande aux acheteurs de faire vérifier les montres par un horloger compétent avant chaque utilisation.

5- Or et métaux précieux

Certains lots contenant de l'or, du platine ou de l'argent peuvent être soumis à un contrôle par le bureau de garantie territorialement compétent afin de les soumettre à des tests d'alliage et de les poinçonner préalablement à la vente. AGUTTES n'engage en aucun cas sa responsabilité sur les conclusions du bureau de garantie.

6- Mobilier

Sans mention expresse indiquée dans le descriptif du lot, la présence de clés n'est aucunement garantie.

7- Espèces végétales et animales protégées

Les objets composés partiellement ou entièrement de matériaux provenant d'espèces de flore et de faune en voie d'extinction et/ou protégées sont marqués

par le symbole – dans le catalogue. Le législateur impose de règles strictes pour l'utilisation commerciale de ces matériaux, en particulier en ce qui concerne le commerce de l'ivoire.

Les acheteurs sont informés que l'importation de tout bien composé de ces matériaux est interdite par de nombreux pays, ou bien exigent un permis ou un certificat délivré par les autorités compétentes des pays d'exportation et d'importation des biens. Les acheteurs sont entièrement responsables du bon respect des normes réglementaires et législatives applicables à l'exportation ou l'importation des biens composés partiellement ou totalement de matériaux provenant d'espèces en voie d'extinction et/ou protégées. AGUTTES ne sera en aucun cas responsable de l'impossibilité d'exporter ou d'importer un tel bien, et cela ne pourra être retenu pour justifier une demande de résolution ou d'annulation de la vente.

8- Vin

Les bouteilles anciennes peuvent naturellement être fragilisées avec le temps et les transports. AGUTTES ne pourra être considéré comme responsable de l'état du bouchon.

Les ventes des vins sont des ventes sur désignation. Le retrait des lots directement après la vente est donc exclu. Leur retrait est uniquement possible sur rendez-vous : l'acheteur doit envoyer un courriel accompagné de son bordereau acquitté à l'adresse électronique suivante : retraits.aguttes@icave.eu. Les lots seront disponibles dans les locaux de la société iCave, située au : 5 Chemin des Montquartiers – 92130 ISSY-LES-MOULINEAUX – FRANCE.

9- Pierres précieuses

Les pierres précieuses sont historiquement traitées pour améliorer leur apparence. Ces traitements sont admis par les négociants en joaillerie.

La disponibilité d'un rapport de gemmologie pour les pierres mises en vente par AGUTTES sera précisée dans les descriptions des lots. AGUTTES n'est en aucun cas obligé de fournir un rapport de gemmologie pour chaque pierre.

Nous rappelons qu'en l'absence de rapport d'analyse précis et établi par un laboratoire de gemmologie attestant qu'une pierre est naturelle, AGUTTES ne garantit en aucun cas l'absence de traitement réalisé sur cette pierre.

AGUTTES ne garantit en aucun cas les mentions retranscrites d'après les rapports d'analyse établis par des laboratoires de gemmologie, lesquels engagent leur responsabilité et peuvent différer d'un laboratoire à un autre, selon les techniques utilisées.

Les estimations fournies par AGUTTES reflètent les informations communiquées dans le rapport de gemmologie ou bien en l'absence de rapport l'hypothèse que les pierres ont pu subir des traitements.

AGUTTES se tient à la disposition de tout acquéreur potentiel pour réaliser à ses frais un certificat auprès du laboratoire de son choix dans un délai minimum de deux semaines avant la vente.

10- Automobiles

Description des lots : Pour des raisons administratives, les désignations des véhicules (modèle, type, année...) reprennent, sauf exception, les indications portées sur les titres de circulation.

État des lots : Il est précisé que :

• L'état d'une automobile peut varier entre le moment de sa description au catalogue, celui de sa présentation à la vente et jusqu'au moment de la prise en main du lot par l'adjudicataire.

• Des véhicules peuvent être vendus sans contrôle technique en raison de leur âge, leur état non roulant ou de leur caractère de compétition.

Les véhicules provenant de l'étranger sont présentés sans contrôle technique français.

• Les véhicules proposés sont d'une époque où les conditions de sécurité et les performances étaient inférieurs à celles d'aujourd'hui. Une grande prudence est recommandée aux acheteurs lors de la première prise en main. Il est notamment conseillé, avant toute utilisation, de procéder à une remise en route et d'effectuer toutes les vérifications nécessaires au bon fonctionnement du véhicule (niveau d'huile, pression des pneus, etc.).

Obligations supplémentaires de l'adjudicataire :

L'adjudicataire devra accomplir, sous sa responsabilité et à ses frais, toutes les formalités nécessaires dans les délais légaux pour le changement d'immatriculation du véhicule acquis.

L'adjudicataire devra organiser le transport du lot acquis qui s'effectuera à ses risques et à ses frais.

Retrait et stockage des lots : L'adjudicataire recevra un mail le lendemain de la vente lui indiquant le contact, le lieu de stockage et le montant à régler pour récupérer son véhicule. Les véhicules sont stockés dès le lendemain de la vente dans un local fermé et sécurisé à toute proximité de Paris. Ils pourront être retirés sur rendez-vous, à partir du mardi suivant la date de la vente et après règlement intégral du montant d'adjudication et des frais, du lundi au vendredi jusqu'à 16h30 au plus tard.

Passport d'exportation : Les voitures françaises de plus de 75 ans au moment de la vente et d'un montant supérieur à 50 000€ sont dans l'obligation de présenter des documents douaniers (cf. article V – EXPORTATION).

VII- DONNÉES PERSONNELLES

Les enchérisseurs sont informés qu'AGUTTES est susceptible de collecter et traiter les données les concernant conformément au Règlement Général sur la Protection des données n°2016/679 du 27 avril 2016 (RGPD) et à la loi « Informatique et Libertés » n°78-17 du 6 janvier 1978 modifiée par la loi n° 2018-493 du 20 juin 2018 relative à la protection des données à caractère personnel.

Les données sont collectées aux fins de gestion de leurs relations contractuelles ou précontractuelles (enregistrement à la vente, facturation, comptabilité, règlements, communication...). Ces données sont constituées d'informations telles que : noms, prénoms, adresse postale, adresse électronique, numéro de téléphone, coordonnées bancaires.

Les enchérisseurs sont informés qu'ils disposent d'un droit d'accès, de rectification, d'effacement, à la portabilité, d'opposition et de limitation à l'égard de ces données auprès d'AGUTTES. Les demandes doivent être exercées par écrit à l'adresse : communication@aguttes.com. Toute réclamation sur la législation applicable en matière de protection des données peut être portée devant la CNIL : www.cnil.fr.

VIII- PROPRIÉTÉ INTELLECTUELLE

AGUTTES est propriétaire de tout droit de reproduction sur son catalogue. Toute reproduction de celui-ci est interdite et constitue une contrefaçon. La vente d'un lot n'implique en aucun cas cession des droits de propriété intellectuelle éventuellement applicables (représentation et/ou reproduction) sur l'œuvre.

IX- LOI APPLICABLE ET TRIBUNAL COMPÉTENT

Les présentes CGV et les droits et obligations en découlant seront régis par la loi française.

Toute action en justice relative aux activités de vente d'AGUTTES sera tranchée par le Tribunal Judiciaire compétent en France, conformément à l'article L.321-37 du Code de commerce. En particulier, toutes les actions en justice impliquant des adjudicataires et/ou enchérisseurs ayant la qualité de commerçant seront tranchés par le Tribunal judiciaire de Nanterre. Les enchérisseurs, adjudicataires ainsi que leurs mandataires reconnaissent que Neuilly-sur-Seine est le lieu d'exécution des prestations exclusif d'AGUTTES.

Les actions en responsabilité civile engagées à l'occasion des prisées et des ventes volontaires et judiciaires de meuble aux enchères publiques se prescrivent par cinq ans à compter de l'adjudication ou de la prisée.

Pour toute difficulté, le Commissaire du Gouvernement près du Conseil des maisons de vente peut être saisi gratuitement en vue de parvenir à une solution amiable. Les réclamations se font par voie postale au 19 avenue de l'Opéra, 75001 Paris ou en ligne sur le lien suivant : https://conseilmaisonsdevente.fr/fr/reclamation. Il est également possible de déposer une demande de règlement à l'amiable sur une plateforme européenne de règlement de litiges en ligne entre consommateurs et professionnel, accessible sur le lien suivant : https://ec.europa.eu/consumers/odr/main/index.cfm?event=main.home2.show&lng=FR.

X- SATISFACTION CLIENT

Si un client estime ne pas avoir reçu de réponse satisfaisante, il lui est conseillé de contacter directement, et en priorité, le responsable du département concerné. En l'absence de réponse dans le délai prévu, il peut alors solliciter le service clients à l'adresse serviceclients@aguttes.com, ce service est rattaché à la Direction Qualité de la SVV Aguttes.

COMMENT VENDRE ?

Rassembler vos informations

Afin de réaliser une estimation précise de vos biens, n'hésitez pas à nous fournir toutes les informations en votre possession (photos, dimensions, date, signature, caractéristiques techniques, provenance, état de conservation, etc.).

Nous contacter

Pour inclure vos biens dans nos prochaines ventes ou demander conseil, n'hésitez pas à contacter directement nos départements spécialisés basés à Neuilly-sur-Seine. Vous pouvez également vous rapprocher de nos représentants locaux, à Aix-en-Provence, Lyon, Bruxelles ou Genève afin de bénéficier d'un service de proximité.

Si vous êtes disposés à proposer à la vente un ensemble important comportant plusieurs spécialités, le département Inventaires & collections particulières est à votre disposition pour coordonner votre projet. Nos estimations sont gracieuses et confidentielles.

Organiser un rendez-vous d'expertise

Pour donner suite aux éléments reçus et à une première analyse de votre demande, nous déterminons avec vous le type de vente le plus adapté. Un rendez-vous s'organise afin d'avancer dans l'expertise et vous donner plus de précisions sur nos services.

Nous sommes joignables par e-mail ou par téléphone.

Contractualiser

Les conditions financières (estimation, prix de réserve, honoraires) et les moyens alloués à la mise en vente (promotion, transport, assurance...) sont formalisés dans un contrat. Celui-ci peut être signé lors d'un rendez-vous ou à distance de manière électronique.

Vendre

Chacun de nos départements organise 4 ventes aux enchères par an ainsi que des ventes *online*. Après la clôture des enchères, le département vous informe du résultat et vous recevrez le produit de celles-ci sous 4 à 6 semaines.

LÀM THỂ NÀO ĐỂ BÁN?

Thu thập thông tin

Tất cả các hình ảnh, kích thước, chi tiết và các yếu tố xuất xứ mà bạn có thể thu thập đều rất hữu ích cho chúng tôi để ước tính giá trị hàng hóa của bạn.

Liên hệ với chúng tôi

Để đưa hàng hóa của bạn vào đợt đấu giá tiếp theo của chúng tôi hoặc để yêu cầu tư vấn, đừng ngần ngại liên hệ trực tiếp với các bộ phận chuyên môn của chúng tôi.

Nếu bạn sẵn sàng chào bán một bộ sưu tập quan trọng với một số món đồ quý hiếm, Phòng phụ trách Bộ sưu tập đặc biệt sẽ sẵn sàng điều phối kế hoạch cùng bạn.

Hãy liên lạc với chúng tôi bằng e-mail hoặc qua điện thoại.

Tổ chức một cuộc họp thẩm định

Sau liên hệ của bạn và phân tích ban đầu về yêu cầu của bạn, chúng tôi xác định với bạn mức độ hấp dẫn của cuộc bán đấu giá.

Một cuộc hẹn được tổ chức để thúc đẩy quá trình thẩm định và cung cấp cho bạn thêm chi tiết về các dịch vụ của chúng tôi.

Các ước tính và thẩm định của chúng tôi là miễn phí và bảo mật. Chúng ta sẽ cùng nhau xác định các điều kiện giao dịch.

Hợp đồng hóa

Các điều kiện tài chính (ước tính, giá khởi điểm, phí) và phương tiện được phân bổ cho việc bán hàng (khuyến mại, vận chuyển, bảo hiểm...) được chính thức hóa trong hợp đồng. Điều này có thể được ký trong một cuộc hẹn hoặc gửi qua các phương tiện điện tử.

Bán hàng

Mỗi phòng ban của chúng tôi tổ chức 4 cuộc đấu giá mỗi năm cũng như bán hàng trực tuyến.

Sau khi kết thúc phiên đấu giá, bộ phận thông báo kết quả và bạn sẽ nhận được tiền thanh toán trong vòng 4 đến 6 tuần.

如何销售?

汇总您的藏品信息

为了对您的艺术品做出准确的估价, 请不要犹豫地向我们提供您拥有的所有信息 (照片, 日期, 签名, 工艺特点, 尺寸, 保存状况.....)

联系我们

将您的藏品纳入我们的下一次拍卖会中, 如果您想了解更多关于拍卖会或咨询鉴定等方面的信息, 请随时联系我们的专业部门。

如果您提供的是一系列罕见或者特色的大量收藏品, 我们的特别收藏部将随时为您提供服务, 协调您的委托拍卖项目。

您可以通过电子邮件或电话联系联系我们。

预约鉴定面谈

在与您联系并初步对您的请求进行分析后, 我们与您确认可以将您的藏品纳入我们的拍卖会。

我们将为您安排一次预约面谈, 以便于向您提供有关我们服务的更多细节。

我们的评估和鉴定是免费的, 而且绝对保密。

我们将与您一起决定拍卖的所有相关条款。

合约化

拍卖财务条款 (估价、底价、佣金), 以及拍品推广方式 (广告营销、运输、保险等) 都将在一份合同文件中正式确定。

合同可以在预约时进行签署或以电子方式远程签署。

拍卖

我们每个部门每年都会组织4场拍卖会以及多个线上拍卖会。

拍卖会结束后, 该部门将告知您拍卖结果, 您将

在4至6周内将收到您的拍卖货款。

HOW TO SELL?

Collect your informations

In order to make an accurate estimate of your property, please provide us with all the information you have (photos, dimensions, date, signature, technical characteristics, provenance, state of preservation, etc.).

Contact us

To include your property in our next sales or to ask for advice, please do not hesitate to contact our specialist departments based in Neuilly-sur-Seine. You can also contact our local representatives in Aix-en-Provence, Lyon, Brussels or Geneva to benefit from a local service. You can also contact our local representatives in Aix-en-Provence, Lyon, Brussels or Geneva to benefit from a local service.

If you are willing to offer for sale an important ensemble comprising several specialities, the Inventories & Private Collections department is at your disposal to coordinate your project. Our valuations are free and confidential.

Organize a meeting for estimate

Based on the information we receive and an initial analysis of your requirements, we will work with you to determine the most suitable type of sale. We will then arrange a meeting with you to discuss the valuation further and give you more details about our services, which you can contact by e-mail or telephone.

Contracting

The financial conditions (valuation, reserve price, fees) and the resources allocated to the sale (promotion, transport, insurance, etc.) are formalised in a contract. This can be signed during an appointment or electronically from a distance.

Sell

Each of our departments organises 4 auctions a year, as well as online sales. Once the auctions have closed, the department will inform you of the result and you will receive the proceeds within 4 to 6 weeks.

COMMENT ACHETER ?

S'abonner à notre newsletter et nous suivre sur les réseaux sociaux

- S'inscrire à la newsletter (QR code) pour être informé des *Temps forts* chez Aguttes, suivre les découvertes de nos spécialistes et recevoir les e-catalogues.
- Être informé de notre actualité sur les réseaux sociaux.

Avant la vente, demander des informations au département

Nous vous envoyons, sur demande, des informations complémentaires par e-mail: rapports de condition, certificats, provenance, photos... Nous vous envoyons des photos et vidéos complémentaires par MMS, WhatsApp, WeChat. Chaque lot présenté a été préalablement examiné puis décrit en application du décret Marcus (3 mars 1981). La responsabilité d'Aguttes, selon la législation en vigueur, quant à l'authenticité du bien présenté est engagée.

Échanger avec un spécialiste et voir l'objet

Nous vous accueillons pour une visite privée sur rendez-vous. Nous vous invitons systématiquement aux expositions publiques quelques jours avant la vente. Si vous ne pouvez pas vous déplacer, nous programmons une conversation audio ou vidéo pour échanger avec vous.

Enchérir

- S'enregistrer pour enchérir en salle.
- S'enregistrer pour enchérir par téléphone auprès de bid@aguttes.com.
- S'enregistrer pour enchérir sur le *Live* (solution recommandée pour les lots à moins de 5000€).
- Laisser une enchère maximum auprès de bid@aguttes.com.

Payer et récupérer son lot

- Régler son achat (virement ou paiement en ligne par carte bancaire recommandés).
- Venir ensuite récupérer son lot ou missionner un transporteur.

LAM THÈ NAO ĐỂ MUA ?

Đăng ký nhận bản tin và theo dõi chúng tôi trên mạng xã hội

Để được cập nhật tin tức của chúng tôi trên mạng xã hội.

Đăng ký nhận bản tin (quét mã QR) để được thông báo về các sự kiện nổi bật của Aguttes, để theo dõi những phát hiện mới từ chuyên gia của chúng tôi và để nhận catalogue trực tuyến.

Trước phiên đấu giá, hãy liên hệ với bộ phận phụ trách để hỏi về thông tin của một lô hàng

Chúng tôi sẽ gửi cho bạn những thông tin liên quan đến: tình trạng, giấy chứng nhận, nguồn gốc xuất xứ, hình ảnh... của lô hàng qua email

Chúng tôi cũng có thể gửi hình ảnh và video bổ sung qua MMS, WhatsApp, WeChat.

Trao đổi với một chuyên gia và xem hiện vật

Chúng tôi sẽ tiếp đón bạn đến tham quan theo lịch hẹn riêng.

Như thường lệ, chúng tôi mời bạn tới dự buổi triển lãm các hiện vật - mở cửa tự do một vài ngày trước khi phiên đấu giá được tổ chức.

Nếu bạn không thể đến được, chúng tôi sẽ đặt lịch hẹn để trao đổi với bạn qua điện thoại hoặc video call.

Đấu giá

Đăng ký đấu giá qua điện thoại với bid@aguttes.com.

Đăng ký đấu giá trực tuyến (khuyến nghị cho các lô hàng có giá trị dưới 5.000€)

Đặt giá đấu tối đa qua bid@aguttes.com

Đăng ký đấu giá trực tiếp tại sàn.

Thanh toán và nhận lô hàng của bạn

Thanh toán hóa đơn mua hàng (hình thức thanh toán lý tưởng nhất là thanh toán trực tuyến / bằng thẻ hoặc bằng chuyển khoản ngân hàng)

Sau đó, trực tiếp đến lấy lô hàng của bạn hoặc ủy quyền cho một đơn vị vận chuyển.

如何销售?

注册我们的新闻简讯并关注公众号

注册新闻简讯了解奥古特“亮点时刻”；跟随专家们发现最新拍品并获取电子拍品目录通过公众号获知拍卖行最新动向。

在拍卖会之前联系相关部门获取拍品信息

我们将把详细信息以邮件方式发送给您：品相报告、鉴定证书、来源、细图等
我们将把更多细图、视频通过彩信、WhatsApp、微信的方式发送给您。

与专家交流并观看拍品实物

通过预约方式，我们将单独接待您的来访。您也可以依照常规方式在拍卖会前的公开预展进行参观。

如果您不能亲自前来，我们可以为您安排一个音频或视频电话交流。

竞拍

提前致电 bid@aguttes.com 注册电话竞拍。
注册参与线上竞拍（建议拍品竞拍价格低于5000欧元时使用本方式）。
致电bid@aguttes.com 留下您的最高出价。
提前注册然后前往拍卖厅进行现场竞拍。

支付并提取拍品

支付拍品（最理想方式为线上以银行卡或者银行转账方式进行支付）
随后来拍卖行提取拍品，或者委托一个货运代理。

HOW TO BUY?

Subscribe to our newsletter and follow us on Social media

- Subscribe to our newsletter (QR code) to keep up to date with the highlights at Aguttes, follow our specialists' discoveries and receive e-catalogues.
- Keep up to date with our news on social networks.

Request the Specialized Departments for information on a Lot Prior to Sale

On request, we can send you additional information by e-mail: condition reports, certificates, provenance, photos, etc. We can send you additional photos and videos by MMS, WhatsApp or WeChat. Each lot presented has been examined and described in accordance with the Marcus Decree (3 March 1981). Aguttes is responsible for the authenticity of the items presented, in accordance with current legislation.

Talk to a specialist and see the object

We welcome you for a private viewing by appointment. We systematically invite you to public exhibitions a few days before the sale. If you are unable to attend, we can arrange an audio or video chat with you.

Place Your Bid

- Come and register in order to bid.
- Register to bid by telephone at the email: bid@aguttes.com.
- Register to bid on Live (recommended for lots under €5,000).
- Leave a maximum bid at bid@aguttes.com.

Pay and Receive Your Property

- Pay for your purchase (bank transfer or online payment by credit card recommended).
- Then collect your order or arrange for a courier to collect it.

LA MAISON

De gauche à droite et de haut en bas :
Sophie Perrine, associé, directeur Inventaires & collections particulières et commissaire-priseur • Gautier Rossignol, associé, directeur Automobiles de collection • Maximilien Aguttes, associé, directeur Transformation & développement • Claude Aguttes, président, fondateur de la maison et commissaire-priseur • Charlotte Aguttes-Reynier, directeur associé et directeur du pôle Arts classiques • Philippine Dupré la Tour, directeur général et directeur du pôle Luxe & art de vivre.

50 ANS DE PASSION DES ENCHÈRES

Restée indépendante, sans actionnaire extérieur, la maison Aguttes s'est hissée au fil des années, au rang d'acteur français majeur du marché de l'art. Avec une année record de 86,5 millions d'euros de ventes réalisés en 2022*, elle confirme ce positionnement de leader européen. Cette croissance s'articule autour des valeurs de transparence dans l'intermédiation, de discrétion, de rigueur et d'audace. Fondée à Clermont-Ferrand en 1974 par Claude Aguttes, restée familiale avec trois enfants actifs au sein de la maison, elle se compose aujourd'hui d'une équipe de 60 personnes qui constitue sa qualité première. Avec une salle des ventes internationale située dans l'ouest parisien et des bureaux de représentation à Lyon, Aix-en-Provence, Bruxelles et Genève, la maison se distingue par son service personnalisé et sa réactivité. Les experts internalisés de 16 départements permettent la valorisation et la vente de grandes collections, de tableaux, d'objets, de bijoux ou encore d'automobiles d'exception. Avec sa force de frappe en communication et ses acheteurs à 50% internationaux, la maison atteint régulièrement des records mondiaux. Consciente de la confiance que lui accordent ses vendeurs, elle reste au service de ces derniers avant tout.

NOTRE MISSION : L'ART DE LA TRANSMISSION À LA FRANÇAISE

L'ensemble des collaborateurs de la maison sont au service du beau, de la transmission émotionnelle et intellectuelle entre les collectionneurs. Chaque œuvre d'art ou bien d'exception doit être défendu au mieux sur le marché. L'obtention du meilleur prix d'adjudication est l'objectif intrinsèque de la vente aux enchères. Nos responsables de départements s'engagent personnellement à honorer la confiance de leurs clients en les conseillant et en garantissant leurs intérêts. C'est l'ADN de notre maison familiale.

DÉPARTEMENTS SPÉCIALISÉS & SERVICES

Pour inclure vos biens, contactez-nous !
Estimations gratuites et confidentielles sur rendez-vous

Art impressionniste & moderne

Pierre-Alban Vinquant
+33 1 47 45 08 20 • +33 7 64 41 09 04
vinquant@aguttes.com

Arts d'Asie

Clémentine Guyot
+33 1 47 45 00 90 • +33 7 83 19 05 89
guyot@aguttes.com

Arts décoratifs du XXe & Design

Jessica Remy-Catanese
+33 1 47 45 08 22 • +33 7 61 72 43 19
remy@aguttes.com

Automobiles de collection Automobilia

Gautier Rossignol
+33 1 47 45 93 01 • +33 7 45 13 75 78
rossignol@aguttes.com

Bagagerie

Éléonore des Beauvais
+33 1 41 92 06 47
desbeauvais@aguttes.com

Bijoux & Perles fines

Philippine Dupré la Tour
+33 1 41 92 06 42 • +33 6 17 50 75 44
duprelatour@aguttes.com

Cartes de collection Sports

François Thierry
+33 1 41 92 06 69
thierry.consultant@aguttes.com

Collections particulières

Sophie Perrine
+33 1 41 92 06 44 • +33 7 60 78 10 27
perrine@aguttes.com

Grands vins & Spiritueux

Pierre-Luc Nourry
+33 1 47 45 91 50 • +33 7 63 44 69 56
nourry@aguttes.com

Instruments de musique & Archets

Hector Chemelle
+33 1 41 92 06 68 • +33 7 69 02 70 85
chemelle@aguttes.com

Livres anciens & modernes Affiches, Manuscrits & Autographes

Sophie Perrine
+33 1 41 92 06 44 • +33 7 60 78 10 27
perrine@aguttes.com

Mobilier, Sculpture & Objets d'art Haute époque

Grégoire de Thoury
+33 1 41 92 06 46 • +33 7 62 02 04 72
thoury@aguttes.com

Montres de collection

Claire Hofmann
+33 1 47 45 93 08 • +33 7 49 97 32 28
hofmann@aguttes.com

Peintres d'Asie : Chine et Vietnam

Charlotte Aguttes-Reynier
+33 1 41 92 06 49 • +33 6 63 58 21 82
reynier@aguttes.com

Post-war & Art contemporain

Ophélie Guillerot
+33 1 47 45 93 02 • +33 7 60 78 10 07
guillerot@aguttes.com

Tableaux & Dessins anciens

Victoria Damidot
+33 1 47 45 91 57
damidot@aguttes.com

Inventaires & Partages

Claude Aguttes et Sophie Perrine,
commissaires-priseurs
+33 1 41 92 06 44 • perrine@aguttes.com

POURQUOI AGUTTES ?

Expertise

Plus de 16 départements spécialisés

Accompagnement personnalisé

Agilité pour la vente de lots à fort potentiel

Records à l'international

Plus de 50% d'acheteurs étrangers

Culture de l'excellence

Pour des lots allant de 10 000 à 2 millions d'euros

Fréquence des ventes

4 ventes aux enchères annuelles par spécialité

SIÈGE SOCIAL

Salle des ventes

Aguttes Neuilly
+33 1 47 45 55 55

BUREAUX

Représentation & Estimations

Aix-en-Provence
Adrien Lacroix
+33 6 69 33 85 94 • adrien@aguttes.com

Lyon
Dorothee Lecrivain
+33 4 37 24 24 24 • lecrivain@aguttes.com

Bruxelles
Ernest van Zuylen
+32 487 14 11 13 • vanzuylen@aguttes.com

Genève
Côme Bizouard de Montille
+41 225 196 884
montille.consultant@aguttes.com

PEINTRES D'ASIE

4 VENTES PAR AN

VOTRE INTERLOCUTEUR PRIVILÉGIÉ

Les départements Peintres d'Asie et Arts d'Asie leaders historiques sur leurs marchés ont cumulé un résultat de plus de 20 millions d'euros en 2022. Pionnière historique sur le secteur très spécialisé des peintres d'Asie du XXe siècle, notre expert, Charlotte Aguttes-Reynier s'attache à donner quatre rendez-vous annuels en France aux collectionneurs internationaux.

Présents fidèlement à chaque vacation, les acheteurs, de grands collectionneurs vietnamiens, chinois ou encore taïwanais, sont très actifs lors des ventes, mais aussi, États-Unis, Europe... En quelques années, Aguttes s'est positionné comme un acteur incontournable mondialement reconnu sur ce secteur. Les résultats remarquables se succèdent et font émerger de nombreux records mondiaux. En 2020, le département inscrit le 2e record mondial pour Lê Phổ avec sa *Jeune fille aux pivoines* vendue à plus d'1 million d'euros. En 2021, un double record mondial récompense deux laques de l'artiste Phạm Quang Hậu, vendues 833 000 euros chacune en juin et en octobre. En 2022, l'œuvre *En plein air* de Mai Trung Thứ est classée 3e record mondial sur le marché des peintures modernes vietnamiennes. Avec la découverte de *Jeune élégante se coiffant*, la maison Aguttes a permis une nouvelle avancée dans la connaissance de la peinture de cette période et notamment de l'œuvre de l'artiste Trần Tấn Lộc. Inédite et magistrale, elle s'est envolée à 335 000 euros en mars 2022.

Prochaine vente en préparation
13 mai 2025

Directeur du département
Expert
Charlotte Aguttes-Reynier

Demande d'estimation
+33 1 41 92 06 49 • +33 6 63 58 21 82
reynier@aguttes.com

Avec la collaboration d'Axelle Jougla

En savoir plus

a. Lê Phổ • Vendu 1,16 million d'euros. 2e record mondial le 6 octobre 2020. b. Sanyu • Vendu 8,8 millions d'euros. Record européen le 18 décembre 2017. c. Vũ Cao Đàm • Vendu 470 400 €. d. Mai Trung Thứ • Vendu 718 000 €. e. Phạm Quang Hậu • Vendu 833 000 €. 2e record mondial le 7 juin 2021

AAP

LES ARTISTES D'ASIE À PARIS

CATALOGUE RAISONNÉ DES PEINTRES

Mai Trung Thứ, Vũ Cao Đàm et Lê Phổ

Les catalogues raisonnés des peintres d'Asie venus en France au début du XXe siècle Lê Phổ, Mai Trung Thứ et Vũ Cao Đàm, sont en préparation par Charlotte Aguttes-Reynier.

Toute personne possédant des œuvres de ces artistes est invitée à la contacter en vue d'insertion au catalogue raisonné concerné :
+33 6 63 58 21 82 • catalogues.aap@gmail.com

Plus d'informations sur catalogue-raisonne-aap.com

Le Renouveau de l'art moderne en Indochine Une journée d'études sur l'histoire de l'art à Hanoï

ORGANISÉE PAR L'ASSOCIATION DES ARTISTES D'ASIE À PARIS
ET PRÉSIDÉE PAR CHARLOTTE AGUTTES-REYNIER

LES ARTISTES D'ASIE À PARIS

- PROJET DE CRÉATION D'UN PRIX
- UN MOMENT DÉDIÉ AU COLLECTIONNEUR NGUYỄN CANG DÉCÉDÉ EN 2024
- AVEC LA PARTICIPATION DE 20 INTERVENANTS DONT 12 DESCENDANTS D'ACTEURS DES ANNÉES 1925-1945
- PRÈS DE 300 PARTICIPANTS INSCRITS
- UN PUBLIC COMPOSÉ DE COLLECTIONNEURS, D'ARTISTES CONTEMPORAINS, D'AMATEURS D'ART ET DE PROFESSIONNELS DU MONDE DE L'ART
- UNE EXPOSITION DE PHOTOGRAPHIES D'ARCHIVES
- LA PRÉSENTATION EN AVANT-PREMIÈRE DU DÉCOR DU COUPLE JACQUES LEBAS

Annonce du projet de « Prix Tô Ngọc Vân » - À Hanoï, le 7 janvier 2025, entourée de douze ayants-droits représentant les deux premiers directeurs de l'École, Victor Tardieu (1925-1937) et Evariste Jonchère (1938-1945), les professeurs Jacques Lebas et Nam Sơn, et les élèves Lê Phó, Trịnh Hữu Ngọc, Mai Trung Thứ et Vũ Cao Đàm, l'expert Charlotte Aguttes-Reynier a annoncé son projet de créer un Prix qu'elle souhaite baptiser « Prix Tô Ngọc Vân ». De gauche à droite, et de haut en bas : Michel Vu, Yannick Vu-Jakober, Trịnh Lữ, Ngô Kim Khoi, Arnaud Fontani, Alain Le-Kim, Nicola Baudo, Aymeric Le Brun, Florence Fontani-Veron, Charlotte Aguttes-Reynier. Dans la salle, Mme Lebas ainsi que Benjamin et Alexandre Fontani. Amphithéâtre de l'université des sciences naturelles et sociales de Hanoï, 7 janvier 2025.

Thème : Évariste Jonchère, un mandat dédié également au développement des arts décoratifs. De gauche à droite : Trịnh Lữ (pseudonyme de Trịnh Hữu Tuấn), fils de Trịnh Hữu Ngọc diplômé en 1938 ; Ngô Kim Khoi, petit-fils de l'artiste Nam Sơn ; Arnaud Fontani, descendant de l'artiste Évariste Jonchère, directeur de l'École des beaux-arts de l'Indochine entre 1938 et 1944. Une discussion animée par Charlotte Aguttes-Reynier. Amphithéâtre de l'université des sciences naturelles et sociales de Hanoï, 7 janvier 2025.

Discours d'ouverture de la journée avec Hàn Ngọc Vũ, A&V Art Collection, Amphithéâtre de l'université des sciences naturelles et sociales de Hanoï, 7 janvier 2025.

« Passionnée par cette période artistique, mon plaisir aujourd'hui est de contribuer à éclairer de la manière la plus factuelle possible la connaissance sur l'histoire de l'art du Vietnam. J'ai réuni à cet effet à Hanoï certains descendants d'artistes, de professeurs, d'acteurs marquants des années 1925-1945, afin qu'ils évoquent publiquement et en accès libre des souvenirs familiaux et partagent, grâce à leur mémoire qui reste vive, des détails et des anecdotes sur la vie de leur aïeux, sur leur formation artistique... Un seul mot d'ordre aujourd'hui : parler d'art et d'histoire de l'art ! »

— Charlotte Aguttes-Reynier, Hanoï, le 7 janvier 2025

Une discussion entre descendants d'Evariste Jonchère, expert et collectionneurs : Arnaud Fontani, Alexandre Fontani, Calvin Lâm, Charlotte Aguttes-Reynier, Đỗ Thị Hải Yến, Benjamin Fontani. Hall de l'université des sciences naturelles et sociales de Hanoï, 7 janvier 2025.

Une discussion entre le Musée des beaux-arts du Vietnam et l'expert : Madame Nguyễn Thị Thu Hương en charge des relations extérieures, Charlotte Aguttes-Reynier et Madame Trần Kim Quế, vice-présidente du musée des beaux-arts du Vietnam. Hall de l'université des sciences naturelles et sociales de Hanoï, 7 janvier 2025.

VENTES À VENIR

2025 De février
à avril

06 FÉVRIER
À 14H30

Maîtres anciens
AGUTTES NEUILLY

11 FÉVRIER
À 14H30

Bijoux anciens & moderne
AGUTTES NEUILLY

18 FÉVRIER
À 14H30

**Peintres d'Asie
Art moderne vietnamien**
AGUTTES NEUILLY

25 FÉVRIER
À 14H30

Grands vins & Spiritueux
AGUTTES NEUILLY

26 FÉVRIER
À 14H30

Manuscrits anciens
AGUTTES NEUILLY

06 MARS
À 14H30

Arts d'Asie
AGUTTES NEUILLY

16 MARS
À 15H

**Automobiles de collection
La Vente de Printemps**
ESPACE CHAMPERRET, PARIS

19 MARS
À 14H30

Art impressionniste & moderne
AGUTTES NEUILLY

20 MARS
À 10H

Automobilia
AGUTTES NEUILLY

25 MARS
À 17H

Montres de collection
AGUTTES NEUILLY

26 MARS
À 14H30

Bijoux & Perles fines
AGUTTES NEUILLY

27 MARS
À 14H30

Mobilier, Sculpture & Objets d'art
AGUTTES NEUILLY

01 AVRIL
À 14H30

Maîtres anciens
AGUTTES NEUILLY

07 AVRIL
À 16H

**Tour Auto
La Vente Officielle**
PORTE DE VERSAILLES, PARIS

09 AVRIL
À 14H30

Art décoratifs du XXe & Design
AGUTTES NEUILLY

10 AVRIL
À 14H30

Post-war & Art contemporain
AGUTTES NEUILLY

15 AVRIL
À 14H30

Art de la table
AGUTTES NEUILLY

16 AVRIL
À 14H30

Livres anciens
AGUTTES NEUILLY

Arts d'Asie

PROCHAINE VENTE
6 MARS 2025

Indochine, vers 1921
Porte-décoration en or
Vendu 82 600 €

Contact : Clémentine Guyot
+33 1 47 45 00 90 - guyot@aguttes.com

AGUTTES

Ce calendrier est sujet à modifications.
Retrouvez toutes nos dates de ventes sur [aguttes.com](https://www.aguttes.com)

Art impressionniste & moderne

PROCHAINE VENTE
19 MARS 2025

Contact : Pierre-Alban Viquant
+33 1 47 45 08 20 • viquant@aguttes.com

Jacques Majorelle (1886-1962). *Campement à Bokhaki* [?], Maroc
Huile sur isorel signée et située 'Bokhaki' [?] en bas à gauche, 77 x 90 cm
En vente le 19 mars

Mobilier, Sculpture & Objets d'art

PROCHAINES VENTES
ARTS CLASSIQUE : 27 MARS 2025
ART DE LA TABLE : 15 AVRIL 2025
HAUTE ÉPOQUE : 22 MAI 2025
ARTS CLASSIQUES : 3 JUILLET 2025

Paire de vases couverts montés
en porcelaine de Chine.
Vendue 20 800 €

Contact : Grégoire de Thoury
+33 1 41 92 06 46 • thoury@aguttes.com

Bijoux & Perles fines

PROCHAINE VENTE
25 MARS 2025

Suzanne Belperron
Paire de pendants d'oreilles
Vendue 65 600 €

Contact : Philippine Dupré la Tour
+33 1 41 92 06 42 • duprelatour@aguttes.com

AGUTTES

Post-war & Art contemporain

PROCHAINE VENTE
10 AVRIL 2025

Chu Teh-Chun (1920 - 2014)
Le 20 janvier 1979
Vendu 195 000 €

Contact : Ophélie Guillerot
+33 1 47 45 93 02 • guillerot@aguttes.com

AGUTTES

AGUTTES